

LETO XXVI. ŠT 7 (1215) TRST, GORICA
ČETRTEK, 25. FEBRUARJA 2021

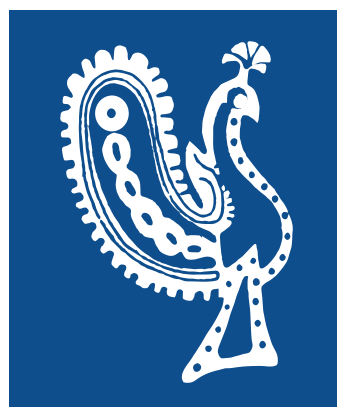
CENA 1,20€
www.noviglas.eu

TAXE PERCUE TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA, ITALY

SETTIMANALE
Poste italiane S.p.a.
Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003
(conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, NE/PD ISSN 1124-6596

NOVI GLAS

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV
KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Str. 6 / Gorica
Ilaria Bergnach, podravnateljica
Mladinskega doma

Str. 14 / Trst
Šolske dejavnosti v času
koronavirusa

Str. 16 / Adis Abeba
V Etiopiji se vojni spopadi
še nadaljujejo

Na poti v postnem času

Skušamo delati dobro

Jurij Paljk

Ko hočeš kaj spremeniti, tudi svet, moraš pričeti pri sebi. To je pravilo, ki se ga malokrat držimo, a je edini način, da zares kaj spremenimo. Poznamo tiste, ki bi delali radi revolucijo z dovoljenjem orožnikov, in tiste, ki bi radi spremenili druge in nenehno ponavljajo: "Ljudje so taki, ljudje so drugačni!" Teh nekaj vrstic o nas, ki iz tedna v teden pripravljamo časopis. Pandemija, ki traja že dobro leto, nam je svet postavila na glavo. Navajeni na dnevne stike z ljudmi smo prisiljeni delati drugače, največ seveda na daljavo. Čeprav smo skoraj vsi dnevno v uredništvu, opazamo, kako nas je pandemija spremenila in nas še spreminja. Samo ljudje smo, hvala Bogu spadamo med srečnejše, ki smo delo in dohodek med pandemijo ohranili. Papeževe napotke časnikarjem, da predvsem v času pandemije dajemo besedo tistim, ki je v javnosti nimajo, jemljemo za svoje. Pa moramo priznati, da je težko, še posebej navezati stik s tistimi, ki v naši družbi nimajo ne besede in tudi vidnosti ne. Nobenega moraliziranja ni v tem, samo dejstvo. Večkrat smo pri našem delu nemočni. Zadnje čase sem skušal navezati stik s prodajalkami v veletrgovinah, niti ena ni hotela spregovoriti o delu med pandemijo, potisnjene so v grozljivo tišino in brezpravje na delovnem mestu. Mlado dekle z univerzitetno diplomom v znanem trgovskem središču pri Gorici mi je na samem povedalo, kako je bilo hudo med pandemijo, nadaljevala je o poniževanju itd. ... A spregovoriti ni hotela: "Nima smisla, itak se lahko gospodar maščuje samo meni in kolegici, čez mesec, dva bom itak spet na cesti." Nezaupanje do našega dela izražajo tudi tisti, ki bi radi videli, da bi mi raziskovali stranske učinke cepiva proti covidu-19, a iskreno povemo, da nimamo ne orodij ne znanja za resne podatke. Pripravljamo pogovore z našimi ljudmi, ki delajo. Da imamo tudi pri nas ljudi, ki vse vedo, a med pandemijo nič ne naredijo, da bi sebe spremenili, vemo. Mi skušamo delati dobro, kolikor je v naših močeh, in pisati o tistih, ki delajo dobro.

Sredstvo moči in mednarodnega vpliva Diplomacija cepiv in novodobni imperializem

Novi koronavirus je tudi "virus revščine" – ustavil je skoraj dvajsetleten svetovni proces izboljšavanja življenjskih razmer in več kot 100 milijonov oseb potisnil na prag skrajne revščine. Svetovna epidemija še vedno terja nove žrtve in povzroča izredno stanje tudi na družbeno-gospodarskem področju. V takih okoliščinah nastaja tudi nova vrsta imperializma, s katerim močnejše države stremijo po nadvladi nad šibkejšimi, tokrat z novimi sredstvi, s cepivi proti koronavirusu. Cepiva nimajo le funkcije preprečevanja širjenja nalezljivih bolezni in zaščite javnega zdravja, ampak so postala gospodarska gonila ter tudi močan in zgodovinsko pomemben instrument zunanje politike posameznih držav. Postala so orožje v rokah tistih, ki na svetovni ravni iščejo zaveznike in javni konsenz. Postala so valuta in diplomatsko sredstvo za vzpostavljanje in vzdrževanje mednarodnih odnosov, ki ga v sodobni krizi spretno izkoriščajo predvsem Indija, Kitajska in Rusija.

/ str. 3
Katja Ferletič

Pastirsko pismo slovenskih škofov za post Blagoslovljen postni čas!

I. del

Draghe sestre in dragi bratje! Božja beseda, ki smo ji pravkar prisluhnili, nam je še posebej blizu v teh mesecih, ko se v razmerah epidemije borimo za svoje zdravje ter zdravje ali celo življenje svojih najbližjih. V prvem berilu starozavezni Job v svoji bolezni ter ob nenadnem uničenju gospodarskega uspeha in družinske sreče toži zaradi krhkosti zemeljskega blagostanja in življenja. To je kakor dih, ki traja le bežen trenutek. V evangeliju pa Jezus v znamenje odrešenja, ki ga prinaša, ozdravlja bolnike. Vendar nad telesno ozdravljanje postavlja oznanjevanje odrešenja. Zato hiti še v druge kraje, da jim oznani, da se je približalo Božje kraljestvo. Nauk je zelo jasen.

/ str. 5

Študentka psihologije 3

O delovanju društva Oltre quella sedia, ki skrbi za prizadete in jim pomaga k bolj samostojnemu življenju, smo se pogovorili s Ksenijo Vremec

Predsednik PD Podgora 8

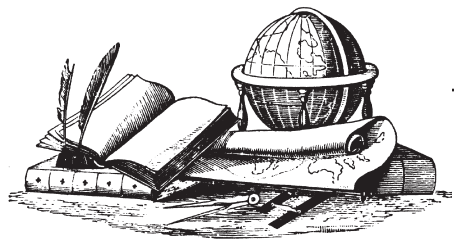

O življenju na vasi, ki jo od Gorice loči le Soča, smo se pogovorili z 22-letnim predsednikom, študentom multimedijских ved Danielom Peteanijem

Cankarjev zbornik 13

Urednica prof. Marija Kostnapfel o raznolikosti izhodišč, interpretacij in ugotovitev, ki dajejo zborniku značaj odprtosti, širine in svežine

2 Svet okrog nas

Ob tridesetletnici samostojne Slovenije

Slovenski Cicero

Zveliko pozornostjo sem poslušal posnetek govora poslanca Roberta Polnarja, v katerem se je odkrito, poglobljeno in pogumno spoprijel z družbenopolitičnim položajem v Sloveniji. Ni skoparil s kritiko političnega močvirja, v katerem se gibljejo politični krogi, ki bi radi za vsako ceno obdržali privilegirane položaje,

vodilnim, ki nam vladajo, je treba z resno odločnostjo obsoditi. Lažno in pritlehno propagandno besedičenje tako imenovanega političnega analitika Alema Maksutija na POP TV tako stanje le še napihuje in človek se vpraša, zakaj ta hiša podira vse ustavne meje zakonitosti in dostojnosti. Kakšna pa je ta svoboda izražanja, s katero levičarji stalno nabijajo po

pognali strah v kosti in jih naredili nemočne. Strah, kot je poudaril tudi Polnar, se še vedno druži s prazno in nespametno pokornostjo. Toliko bolj presenečata pogum in državniška drža tega poslanca, ki je razkril korupcijska tveganja predsednika računskega sodišča in prvaka Desusa. Kje so ustanove, ki varujejo zakonitost in red? Kje so torej neodvisni novinarji, tožilci, univerzitetniki, akademiki z intelektualno poštenostjo in drugi varuhi ustavnega reda in njihove ustanove, ki morajo skrbeti za zakonito poslovanje in zaščititi skupno dobro te države? Zahtevna vprašanja predvsem za tiste, ki mislijo, da z mlatenjem prazne politične slame gradijo prihodnost te države. Ker seveda nismo naivni, vemo, da so za tem zasebni razlogi: ohranitev pridobljenih in vzdrževanih privilegijev za vsako ceno oziroma prisvajanje našega premoženja. Absurdno, da hiša, ki jo plačujemo vsi državljani, podpira takšne za narod pogubne mehanizme in ignorira blagor nas vseh. Kako dolgo še boste izrabljali našo potrpežljivost, se je spraševal Cicero? Odgovor je jasen: tako dolgo, dokler se bomo pustili. Zato, spoštovani Slovenci, ne dopustimo, da nas žalijo, zmerjajo in omalovažujejo. Ob tridesetletnici postanemo ponosni, odgovorni in odločni državljani te države. Hvaležen sem poslancu Polnarju, ki sprašuje vest ne le poslancem, pač pa vsem, ki nam republika kaj pomeni in si prizadevamo, da bi naša nihilistična puščava ozelenela in Slovenija ob tridesetletnici bolj zaživela in njeni državljani postali smeli in odgovorni upravitelji svojih zadev.

Janez Juhant

a nimajo ne znanja ne sposobnosti, še manj politične modrosti in razsodnosti. Prijetno presenečen nad tehtnostjo besed in odločnostjo govora si nisem mogel kaj, da si ne bi rekel: slovenski Cicero. Morda bo kdo ugovarjal, a filozofska poglobljenost in razsodno tehtanje puhle vsakdanjosti našega političnega in splošnega nihilizma sta vredna vse pozornosti. Tudi Cicero si je prizadeval, da bi republika (skupne zadeve oziroma obče dobro) prevladala nad klientilizmom in podkupljivostjo. In o tem je govoril Polnar. Cicero je sicer živel, govoril in pisal v rimskih izrednih razmerah pred davnimi dvatisoč leti in bil v stalni nevarnosti, da zato izgubi življenje, kar se mu je tudi zgodilo. Trenutno stanje v Sloveniji, ko nekateri grozijo z (uličnimi) revolucijami, celo smrtjo

Evropi, sami pa jo teptajo v njenem najbolj prvinskem delu: spoštovanju človekovega dostojanstva in skrbi za obči blagor. Očitno po tradiciji nekdanjega režima, da je enim vse dovoljeno, drugi pa naj bi bili tihi in se prepustili tako ali drugače likvidirati. Halo: ali nismo v demokratični državi! Ali nimamo vsi pravice govoriti in uveljavljati svojih potreb z demokratičnimi sredstvi? Zraven pa naj bi molčali in prenašali, da nam hodite po glavi. Temu brezvrednostnemu stanju duha in politike in poskusom nasilnega razvrednotenja legitimne oblasti se je poslanec jasno in odločno uprl in pokazal na njegovo nihilistično pogubno širjenje v naši družbi. Gonilna sila takih poskusov je strah. Vemo, v najtežjih časih slovenskega naroda so komunisti terorizirali Slovence, jim

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec poziva Deželo FJK Treba je investirati v šolska poslopja!

V razpravi o resoluciji, ki jo je politična večina sicer odklonila, je deželni svetnik SSK Igor Gabrovec poudaril: "Naj Dežela FJK v sodelovanju s šolskim svetom predstavi celovit načrt za modernizacijo šolskih infrastruktur in s tem smotrno usmeri sredstva, ki bodo na voljo v prihodnjih letih iz državnih in evropskih skladov. Zlasti na Tržaškem in Goriškem so šolska poslopja v veliki meri zastarela in včasih izhajajo celo iz habsburških časov. V dobi pandemije smo prepozno ugotovili, da šole še zdaleč ne razpolagajo z zadostno tehnološko opremo in hitro internetno povezavo za učinkovito razvijanje tudi

pouka na daljavo. Poleg tega morajo šole razpolagati s primernimi učilnicami, laboratoriji in telovadnicami

ter odgovarjati vsem varnostnim predpisom. Na obmejnem pasu je treba temu dodati še potrebo in zahtevo slovenske narodne

skupnosti, da razvija šolsko-izobraževalno ponudbo tudi v slovenskem učnem jeziku." Gabrovec je še dejal, da je: "Vsekakor spodbudno zagotovilo deželnega odbornika Pizzimentija, ki je sporočil, da bo deželna vlada v prihodnjih mesecih objavila nov razpis, ki naj bi financiral obnovitvena dela na obstoječih šolskih strukturah, vključno z rušenjem starih in gradnjo novih na istem prostoru. Tak primer bi lahko bila osnovna šola Virgila Ščeka v Nabrežini, ki je prav v teh mesecih v središču pozornosti in politične debate, pa še drugih slovenskih šol, ki so prav tako potrebne radikalnih posegov."

Srečanje Vojka Volka z našim urednikom Jurijem Paljkom

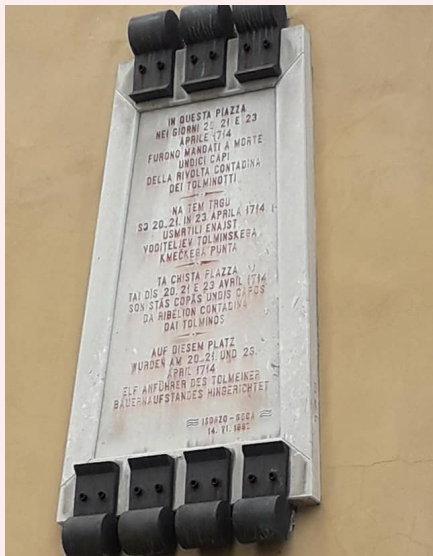

Minuli četrtek, 18. februarja 2021, se je slovenski generalni konzul v Trstu Vojko Volk na tržaškem konzulatu srečal z našim odgovornim urednikom Jurijem Paljkom, da bi čestital njemu in vsem sodelavcem ter bralcem Novega glasa ob nedavni 25-letnici našega tednika. Generalni konzul Vojko Volk je poudaril pomen slovenske besede za vso narodno skupnost v Italiji, zaustavil pa se je tudi pri zadnjih aktualnih dogodkih, ki se tičejo narodne manjšine v Italiji. Tudi sam s sodelavci preživlja čase pandemije v spoštovanju vseh odredb, ima manj neposrednih stikov z ljudmi, zelo živo pa je pripovedoval o nedavnem obisku pri najstarejšem slovenskem pisatelju in sedaj tudi najstarejšem prebivalcu Furlanije Julijske krajine Borisu Pahorju. Povedal je, da ga na pisatelja Borisa Pahorja veže iskren prijateljski odnos, zelo pa ceni tudi njegovo narodno in moralno držo. Našemu uredniku je tudi naročil, naj vsem, ki delamo pri Novem glasu, vošči veliko elana in dobre volje. Zatrnil je, da domovina Slovenija tudi v sedanjih nelahkih časih trdno stoji za svojo narodno manjšino v Italiji.

Spomin na puntarje in poziv občini

V soboto, 20. februarja, se je na Travniku pred obeležjem, ki spominja na Tolminske puntarje, ki so bili tam usmrčeni leta 1714, poklonilo kar lepo število (čez 30) občanov, političnih predstavnikov in predstavnikov civilne družbe. Prisotne je pozdravila Aleksandra Devetak, ki je po osebni pobudi sprožila to srečanje med svojimi prijatelji. Zgodovinski okvir in zgodbo puntarjev pa je opisal Aldo Rupel. Srečanje, na katerem je bila prisotna tudi senatorka Tatjana Rojc, je bilo obenem tudi protestno oz. poziv Občini Gorica, ki kljub številnim, dolgoletnim protestom še ni premaknila zaboja smeti in zbirne točke odpadkov, ki stojita prav pod obeležjem, kar je povsem neprimerno in nespoštljivo.

MČ

Povejmo na glas

Manjšina zasluži zastopstvo v Rimu

Janez Povše

Če rečemo, da manjšina zasluži zastopstvo v Rimu, potem imamo v mislih nas, našo narodno skupnost v Italiji. Izvolitev naše senatorke ali senatorja je pač bogata tradicija in možnost pomembne vidljivosti v enem od dveh državnih zakonodajnih organov. Ni treba še posebej navajati, da je naša tovrstna navzočnost v prestolnici izjemnega pomena, navzočnost, za katero si želimo, da v prihodnje ne bi umanjala. Kot pa je znano, se je z znatnim skrčenjem števila senatorjev in poslancev možnost izvolitve našega predstavnika občutno zmanjšala, če že ne docela izničila, kar upajmo, ne velja za nemško in francosko narodnostno manjšino. Dejstvo, da so se rimska vrata močno priprla, nas vsekakor nemalo prizadeva, kar bi marsikoga lahko navdalo z malodušjem, kljub temu pa so med nami zelo živa prizadevanja, da bi vendar našli tisto novo pot, ki bi nam še vedno zagotavljala prisotnost vsaj v enem državnem zakonodajnem telesu. In že prizadevanje za uspeh v tako težki rešljivi situaciji je izjemno hvalevredno in smo nanj lahko ponosni - še kako je prav vztrajati in poskusiti vse za preboj ter verjeti, da je utečena pravila mogoče nadgraditi. Avtohtone manjšinske skupnosti, kot to velja za naš primer, pogostoma nimajo dovolj števila svojih pripadnikov, da bi bile pri volitvah na višjih ravneh konkurenčne, in tudi zato potrebujejo polnopravno zaščito. Zaščito, ki naj presega količinsko volilno razumevanje

in se dvigne na t. i. kvalitativno raven, ki zaradi manjšega obsega manjšine omogoča izvolitev na podlagi višjih načel in ne več zgolj na podlagi številčnosti. In kvalitativna načela imajo neprimerno večjo širino in razumevajoč posluš za vsakršne tudi narodnostne različnosti in drugačnosti, sposobna so se vanje zares vživeti in jim zagotoviti polnost njihovega življenja in delovanja. Ne nazadnje naj bi se v tej smeri družbe razvite demokracije še in še plemenitile, kar je nedvomno bistvo nove Evrope, namreč omogočanje vse polnejše uresničitve manjših skupnosti v srečnem sobivanju z vsemi - le s takšnim pristopom se dodatno odpre prostor za vse, ne da bi bil kdo prikraščen in ne da bi hotel kdo komu njegove naravne pravice odrekati. In pri tem sploh in nikakor ne gre zato, da bi kot manjšinska skupnost želeli le nekaj dobiti in istočasno nič dati. Vse bolj smo namreč z večinskim narodom kulturno in vsestransko povezani, sodelovanje poteka na vseh področjih, smo člen graditve novih odnosov med matično domovino in večinskim narodom in zato torej vredni pozorne obravnave za našo nadaljnjo zakonodajno prisotnost v Rimu. Gotovo je zanj nujno najti posebno obliko, kar je seveda odvisno od dobre volje države, v kateri živimo, in od tega, kako bomo v svojem pogumnem predlogu strnjeni. In iskreno strnjeni bi v srečno rešitev ne nazadnje lahko zares verjeli, saj je naša zahteva v izhodišču upravičena in dobra za vse, z njo nihče ne izgubi, ampak vsi pridobimo.

POGOVOR Ksenija Vremec, študentka psihologije

“Razveseli me, ko vidim, da rasejo, se spreminjajo in postajajo bolj odrasli”

Epidemija koronavirusa je naš svet postavila na glavo. To so občutili prav vsi ljudje, predvsem ranljivejši člani družbe, ki jim je pomembna stalnost v življenju. Društvo Oltre quella sedia že vrsto let skrbi za prizadete posameznike in jim pomaga k bolj samostojnemu življenju. O tem, kako pandemija vpliva na “protagoniste”, kot svoje varovance imenujejo v društvu, smo se pogovorili s Ksenijo Vremec, študentko psihologije, ki je v študijski praksi našla svoj poklic. Beseda je tekla tudi o njeni osebnih izbiri za to delo in o društvu Oltre quella sedia nasploh.

Kako si prišla v stik z društvom Oltre quella sedia?

Po končani višji srednji šoli sem pri tem društvu želela opraviti civilno službo, vendar mi ni uspelo. Zaradi tega sem se vpisala na študij psihologije. V tretjem letniku študija smo morali narediti 325 ur prakse. Imeli smo seznam raznih društev in ustanov, pri katerih bi lahko opravljali prakso, in opazila sem, da na seznamu je bilo tudi to društvo. Najprej nisem hotela izbrati tega, saj sem si rekla, da mi je bilo očitno

usojeno, da me niso sprejeli na civilno službo. Na koncu pa sem se odločila, da bi rada spet poskusila.

Pri Oltre quella sedia si začela prakso, zdaj pa si tam tudi zaposlena.

Tako je. Najprej so mi dajali razne krajše pogodbe, zdaj pa sem podpisala pogodbo vajeništva, ki traja 18 mesecev.

Če na kratko povemo, s čim se ukvarja društvo: pomagati prizadetim ljudem k bolj samostojnemu življenju?

Res je. Protagonisti pridejo v apartnaje in tam nekateri spijo, drugi preživijo ves dan ali samo pol dneva; odvisno od tega, kaj morajo delati tudi izven društva. Za pomoč, ki jim jo nudimo, uporabljamo termin “olajšati”. Ne delamo mi zanje, niti oni ne delajo sami. Skušamo jim pomagati pri tem, da so čim bolj samostojni pri kuhanju, spravljanju, druženju med sabo in podobno. Mi smo zraven in jih vodimo, da so čim bolj samostojni in se razvijajo. Nekaterim skušamo najti tudi kakšno majhno delce, da se tudi sami čutijo del družbe in socialnega življenja v mestu. Predvsem zdaj, v času koronavirusa, smo skušali najti čim več

dejavnosti, ki so jih lahko opravljali zunaj.

Kar si omenila, spada pod projekt La vita che vorrei (življenje, ki si ga želim), ki ga izvajate z društvom?

La vita che vorrei je projekt, ki vključuje njihovo bivanje

je to, da pomagamo mestu. Razne skupinice so šle čistit grafite po mestu, poleg tega pa čistimo tudi parke in podobno.

Ena glavnih dejavnosti društva je gledališče. Čemu dajate največji poudarek?

v apartmajih: življenje, ki bi ga oni radi imeli izven družine. Stremimo k temu, da olajšamo delo družini. Izven tega projekta pa imamo več različnih pobud, med drugim sodelujemo tudi s šolami. Kar smo začeli delati, odkar se je začela pandemija,

Naj najprej povem, da se je društvo rodilo prav iz gledališča. Šele pozneje se je začel projekt La vita che vorrei z apartmaji. To gledališče je zelo prosto. Mišljeno je, da lahko z njim vsak izrazi, karkoli ima v sebi. Ob glasbi protagonisti

hodijo po odru in so prosti, da delajo, kar si želijo. Lahko jim damo nekaj navodil, oni pa so prosti, imajo nekaj predmetov in z njimi lahko delajo, kar želijo: lahko si jih podajajo, jih imajo v roki ... Vse to poteka ob glasbeni podlagi. Včasih jim navedemo kakšno besedo in oni jo lahko povejo, tako kot želijo: glasno, potihno ... Vprašamo jih, kaj je zanje gledališče, oni pa lahko odgovorijo karkoli. Naše gledališče nima teksta, na katerem delamo. Za nastopanje skušamo združiti njihove ideje, drugače pa je zelo prosto, saj oni na odru sami ustvarjajo, kar želijo. Gledališče ni samo zanje, tudi mi nastopamo na odru skupaj z njimi.

Kako poteka tvoj tipični delovni dan?

Odvisno je, če imam jutranjo ali popoldansko izmeno. Ko pridem jutraj, so nekateri protagonisti, ki so prespali v apartmajih, seveda že tam. Odločimo se, kaj bomo kuhali za kosilo, in pripravimo seznam sestavin, ki jih potrebujemo za to. Pošljemo enega ali dva protagonista (odvisno od tega, kdo so, če so tisti bolj samostojni, lahko grejo sami, drugače jih

spremimo mi, oni pa vseeno kupijo sami, mi smo samo za njimi in jih opazujemo). Potem damo navodila in odločimo, kdo bo poskrbel za kaj. Kdo bo na primer kaj pomil, saj zdaj med epidemijo zelo skrbimo za čistočo in razkuževanje, predvsem kljuk in stikal za luči, ki se jih stalno dotikamo. Zelo pazimo, da je bodisi jutraj kot popoldne vse razkuženo. Skuhamo kosilo in smo malo v družbi. Nekatere dneve imamo manj dela in se lahko pogovarjamo o raznih tematikah, lahko gledamo televizijo in se pogovarjamo o programih, ki jih vidimo. Včasih se igramo kakšno igro ...

Koronavirusno epidemijo si že omenila. Pa vendar: kaj se je zdaj spremenilo?

Zdi se mi pomembno, da smo že od samega začetka skušali čim bolj organizirati stvari. Zdaj smo bolj aktivni v apartmajih. Komaj začnem delati, si takoj izmerimo temperaturo in zapišemo temperaturo vsakega od nas. Imamo sezname z imeni, datumi in temperaturo vsakega dneva. Zelo pazimo na te stvari.

/ str. 15
Urška Petaros

S 1. STRANI Sredstvo moči in mednarodnega vpliva

Diplomacija cepiv in novodobni imperializem

V zadnjih mesecih so te države svojim sosedom podarile milijone odmerkov cepiv in sklenile zelo ugodne pogodbe za prodajo cepiv, ki jih proizvajajo njihova podjetja. Ne gre pa samo za radodarnost in nesebičnost. V nekaterih primerih je “diplomacija cepiv” privedla do tega, da sta Indija in Kitajska tekmovali v prodaji in darovanju cepiv sosednjim državam predvsem zato, da bi si zagotovili naklonjenost in strateške mednarodne trgovinske pogodbe. Indija je ena največjih proizvajalk cepiva na svetu, veliko ga potrebuje za svoje ljudi, saj so v državi začeli množično cepljenje in do poletja načrtujejo, da bodo cepili okoli 300 milijonov prebivalcev, kar je manj kot četrtina vseh. Veliko odmerkov cepiva farmacevtske družbe AstraZeneca država tudi podarja in po nizkih cenah prodaja manj bogatim državam – 1 milijon odmerkov Nepal, 2 milijona Bangladešu in 1,5 milijona Zvezni republiki Mjanmar. Predvsem dar, ki ga je Indija namenila Nepal, ima pomembno strateško vlogo, saj si je država na tak način

zagotovila dobre diplomatske in trgovske odnose s sosedom in v ekonomskem smislu tudi oškodovala sosednjo Kitajsko. Tudi slednja svoje interese po svetu uveljavljala s pomočjo cepiv, ki jih proizvajata družbi Sinopharm in Sinovac. V Šrilanko je kitajska vlada poslala 300 tisoč odmerkov in si tako, namesto Indije, zagotovila pogodbo za izgradnjo novega terminala v pristanišču glavnega mesta Colombo. Sinovac in Sinopharm sta podpisali pomembne pogodbe z več kot dvajsetimi državami. Azijska velesila načrtuje novo svetovno kampanjo, s katero cilja na izboljšanje svojega ugleda v javnosti, saj je bil ta načrt po tem, ko je ob začetku izbruha epidemije novega koronavirusa vlada podcenjevala resnost zdravstvene krize. V Pekingu si prizadevajo, da bi po svetu nanje ne gledali več kot na odgovorne za razmah širjenja virusa, ampak kot na rešitelje, ki bodo imeli ključno vlogo pri zaježitvi pandemije. Cepiva postajajo pomemben instrument kitajske zunanje politike, s katerim država promovira svojo moč in širi

mednarodni vpliv. Predsednik Xi Jinping ponuja svoje cepivo državam, ki so vključene v več milijard ameriških dolarjev vreden kitajski infrastrukturni in trgovinski program “En pas, ena cesta” in trenutno že potekajo pogovori o t.i. “zdravstveni svilni cesti”. Kitajski lahko očitamo, da šibkejšim državam ustvarja dolžniško past, uvaja nove oblike kolonializma in vsiljuje politiko uradnega Pekinga. Uresničitev kitajskega projekta pa vendar orgožajo nekateri neuspehi. Več držav surovo kritizira kitajske proizvajalce cepiv zaradi počasnosti dostave obljubljenih odmerkov. K temu lahko dodamo še dvome, ki se že od vsega začetka porajajo v javnosti o sami učinkovitosti teh cepiv. Ameriški New York Times poroča, da se Kitajska brani z objavljanjem “strokovnih” člankov in raziskav, ki dokazujejo nizko učinkovitost in zanesljivost zahodnih cepiv Pfizer-BioNTech in Moderna. To je prava “medijska vojna”. Izraelci so s cepivom Pfizer-BioNTech povsem zadovoljni: 42 % prebivalstva je že dobilo prvi odmerek cepiva, medtem

ko je en prebivalec vsakih pet dobil tudi drugo dozo. Država si je namreč zagotovila veliko količino odmerkov, tako da je s farmacevtskima družbama podpisala sporazum, s katerim se je obvezala, da bo redno poročala o podatkih o kampanji cepljenja in učinkovitosti cepiv. V “diplomacijo cepiv” je vstopila tudi Rusija s svojim Sputnikom V. Izsledki zadnje faze kliničnega testiranja dokazujejo, da ima Putinovo cepivo močan zaščitni učinek. Svetovni mediji poročajo, da namerava Moskva s svojo strategijo popraviti napake zadnjih let: z donacijami in prodajo po nizkih cenah želi izboljšati svoj mednarodni ugled predvsem potem, ko je Ruska federacija marca 2014 nezakonito priključila Krim, in zaradi preganjanja političnih nasprotnikov predsednika Vladimirja Putina. Medtem ko se v EU soočamo z zamudami pri dostavi odmerkov, ki smo jih rezervirali pri evropskih in ameriških proizvajalcih, so ruski Sputnik V in kitajska cepiva po nizki ceni kupile tudi države Južne Amerike, Afrike, Azije in nam bližja Srbija.

Enostranske pobude Kitajske, Indije in Rusije ogrožajo tudi večstranske in usklajene odločitve zahodnih držav, ki so se obvezale, da bodo najrevnejšim državam zagotovile cepiva po dostopnejših cenah ali brezplačno. V ta namen je nastalo mednarodno sodelovanje ACT (Access to COVID-19 Tools Accelerator), ki vključuje SZO (Svetovno zdravstveno organizacijo), razna društva in fundacije. ACT promovira globalni projekt COVAX, katerega namen je odvrčanje posameznih držav od kopičenja velikih zalog cepiv v skladiščih in promoviranje cepljenja visokorizičnih skupin ljudi v vseh državah na svetu. COVAX zbira sredstva držav donator, skuša ustvariti globalno upravljanje cepiv proti koronavirusu in želi do konca leta nameniti približno 2 milijardi odmerkov cepiv najrevnejšim državam, soočati pa se mora z zamudami pri proizvodnji in z visokim povpraševanjem v posameznih državah. Tudi Kitajska in Indija sta se pridružili pobudi, Indija se je obvezala nuditi COVAX-u 200 milijonov odmerkov,

Kitajska pa 10 milijonov, pri tem pa ju očitno ne vodijo zgolj solidarnostni razlogi, pač pa tudi konkretni zunanje-politični in gospodarski interesi. V igri cepiv vsak igra zase in vsi so proti vsem. Ne gre več le za tržno konkuriranje med velikimi farmacevtskimi podjetji. Svetovni voditelji si polnijo usta z lepimi besedami o skupnem dobrem, o varovanju zdravja vseh, v zakulisju pa industriji in diplomati brusijo svoja orožja: s cepivom nameravajo pridobiti moč, mednarodni vpliv in ščititi svoje gospodarske interese. Kitajska, Rusija in Indija so igro razumele že od vsega začetka. Rezultati na področju iskanja cepiva proti koronavirusu so vidni in dobri, za to si prizadevajo raziskovalci po vsem svetu. Jasno pa postaja, da bi se morali potruditi tudi pri iskanju cepiva, s katerim bi lahko premagali neenakosti, diskriminacije, brezbriznost in egoizem posameznih držav, da ne bi, kot vedno, nastradali samo najšibkejši. Očitno nismo vsi na istem čolnu. Trenutno vsi plujemo po razburkanem morju, nekdo je na ladji, nekdo pa na splavu.

4 Kristjani in družba

Kdor bo vztrajal do konca, bo rešen

Kdaj bo to?

“Povej nam, kdaj bo to ...” (Mt 24,3). Na natančno in neposredno vprašanje učencev se Jezus odzove precej enigmatično. Po eni strani naniza vrsto naravnih pretresov in družbenih notranjih trenj, ki jih poznamo iz zgodovinskega pripovedovanja in so, verjetno, neizbežni delež vsakega človeškega obdobja, po drugi strani pa ne daje natančnega navodila ne odgovora. Besede, ki še najbolj opogumljajo in obenem vedrijo, so trditev, da kdor bo vztrajal do konca, bo rešen. Do konca. Spet odgovor, zavrt v meglo. Kdaj bo ta konec? Ker nimamo jasnega in točno določenega termina, nam ostane le to, da svojo pozornost in poudarek osredotočimo na glagol “vztrajal”. Mimo so božični prazniki. Tudi prva polovica šolskega leta se je končala, bodisi v obliki neposrednega učenja kakor v obliki daljinskega. Učencem, dijakom in študentom se poraja vprašanje: “Povej nam, kdaj bo to ...”. Povej nam, kdaj

bo izpolnjeno moje šolanje, kam naj usmerim svoj korak, v katero univerzitetno ali delavsko zvrst naj usmerim svoj cilj. Kdaj? Kako? Za nekatere je odgovor dovolj jasen in si ne delajo posebnih preglavic pri izbiri študija, za druge pa se odpirajo vrata dilem in nejasnosti. Smo tudi sredi katehetskega leta. Prva polovica srečanj s katehisti/njami je za nami in delež spoznanja krščanstva se je povečal. Župniki, sodelavci in še posebno starši si zdaj belimo glavo s “Povej nam, kdaj bo to ...”, ko bodo naši otroci obhajali prvo obhajilo, prvo spoved, birmo ... Jezusov odgovor na neučakanost učencev ni bil jasen, točen in določen, pač pa jim je nanizal nekaj dejstev, iz katerih bi lahko sami spoznali, “kdaj bo to ...”. Tudi neučakanost in posledična prenapetost določanja datumov zakramentalnih dogodkov bi bil neprimeren odgovor na vprašanje, kdaj bo prvo obhajilo, kdaj ... Poskusimo raje spoznati okoliščine, ki nas

bodo pripeljale do izpolnitve pričakovanja. 1. Še vedno vztraja med nami zmotno mišljenje, da se otroci in mladi pripravljajo na prvo obhajilo, prvo spoved itd. Cerkev ni nikoli poznala priprave na zakramente (razen tistih nekaj minut, ko določimo zunanjo obliko praznovanja, posameznikove odgovornosti sodelovanja, petja ipd.). Od prve krščanske skupnosti dalje je Cerkev poskrbela za uvajanje v krščanstvo novih kandidatov. In ker pri nas, še vedno, večinoma krščujemo otroke, smo uvajanje v krščanstvo (zmotno) premestili v obdobje po sedmem ali osmem letu starosti. Prva okoliščina, ki jo moramo upoštevati v zvezi z datumom prvega obhajila (in drugih zakramentov), torej je: KAKO uvajamo naše malčke v krščanstvo v družini. 2. Z začetkom poti kateheze (ki se navadno ujema s tretjim razredom osnovne šole) se ne začenja priprava na prejem zakramentov, pač pa priprava na življenje. Duhovniki in redovniki/ce, katehisti/nje

in vsi, ki smo soudeleženi pri katehezi, imamo pred seboj samo en cilj: spremljati – ob starših – naše otroke na poti odrasčanja; seveda si bomo mi zlasti prizadevali za njihovo odrasčanje v krščanskem

stilu življenja. Na poti uvajanja, ko otroci pokažejo posamezne stopnje zorenja, jih podpiramo, bogatimo, posvečujemo s posameznimi zakramenti, ki spadajo prav v to obdobje. Torej, naša priprava ne bo v luči datuma, pač pa datum v luči stopnje pripravljenosti.

3. Uvajanje v krščanstvo vključuje tri dimezije: vsebina (to pomeni krščanski nauk), občestvo (to pomeni življenje v skupnosti in za skupnost) in praznovanje (to pomeni bogoslužje v njegovih najrazličnejših oblikah – nedeljska sv. maša, obhajanje zakramenta sprave, ljudske pobožnosti ...). Tedenski “verouk” ali “nauk” (vsaka skupnost pozna nekoliko drugačno izrazoslovje) ni izpolnitev priprave, je le njen del, le tretjina, in spada med vsebino. Ostajata še občestvo in praznovanje. 4. Občestvo: nedelja je najizrazitejši vidik občestva, skupnosti. Ob nedeljah se srečamo na istem kraju, pri istem dogodku vsi, ki smo med tednom razdeljeni po raznih družinah in skupinah. Poleg nedeljskega srečanja, ki je najvišja mera soudeležanja, obstajajo tudi druge oblike: karitativna dejavnost; romanja, izleti, skupno bivanje v hribih ali pri morju; družabna srečanja, praznovanja, obhajanje posebnih dogodkov itd.

5. Praznovanje: kristjani praznujemo v okviru svoje male in velike družine: male – doma ali v ožjem sorodstvu; velike – v cerkvi (ali na prostem). Nedelja, prazniki (ne samo Božič in Velika noč), slovesnosti so priložnost za praznovanje v družini in v skupnosti. Vzemimo le ta primer: končali smo božične praznike. Cerkve so bile eden redkih prostorov, ki niso bili zaprti. Oprezno, primerno, ob upoštevanju pravil, smo imeli priložnost obhajati vse božične praznike v naših cerkvah (vsaj v tistih, ki so za to določene). Božičnih praznikov pa je kar pet (če izvajamo sv. Štefana in sv. Silvestra, ki nista zapovedana praznika). Smo jih praznovali v občestvu ali (z izgovorom pandemije) drugod? “Povej nam, kdaj bo to ...” To bo (prvo obhajilo, prva spoved, birma ...), ko bodo izpolnjene tri dimezije našega krščanstva, ko bodo postale del našega življenja tako, kot so zrak in voda, svetloba in hrana.

Karlo

Misel na 2. postno nedeljo

Moč za preizkušnje

Druga postna nedelja je nedelja spremenjenja na gori. Odlomek je sporočilno izredno bogat, imamo pa tudi povezavo z odlomkom Gospodovih skušnjav v puščavi, saj sta se prav tako štirideset dni postila Mojzes in Elija, Gospod Jezus pa je imenovan tudi drugi Mojzes in drugi Elija, kot Prerok z veliko začetnico. Ko je končal post, je Mojzes prejel tabli postave, Eliju pa je bila razodeta Božja volja. Sporočilo za nas je v tem, da se telesni post splača zato, ker ni blagodejen samo v smislu očiščenja našega telesa, temveč še bolj zato, ker nas notranje očisti – pripravlja tako naše telo kot tudi našo dušo in našega duha. Že tako ali tako je najprimernejši čas za osebno molitev, ponavljamo še enkrat, jutranji čas, in sicer je najbolje moliti pred zajtrkom, kar je vsakdanja povezava s postom. Kakor pravijo sveti očetje, da bi prvi človek potem dobil sad z drevesa, če bi zdržal Božjo preizkušnjo, tako velja za kristjana, da prejme duhovne sadove, če se potruji in se odreka – prav to lahko ponazarja vzpon na goro. Ker napredovati je treba, neprestano, saj pravi lepo moto, da kdor ne napreduje, nazaduje. Za duhovno življenje se je treba neprestano vzpenjati na goro, se truditi, pa najsi govorimo o zakramentih, kakor tudi o kristjanovi molitvi in o poglobljanju vere,

tudi v smislu spoznavanja katoliškega nauka, ki ga nikdar ne dovolj dobro ali globoko poznamo, da ga ne bi mogli še bolj spoznati. Potruditi se je treba, da se pripravimo na spoved in da se dobro spovemo, to pa je tudi priprava na sveto mašo, na katero se je treba tudi še drugače pripraviti. Morda bi tu opozoril na to, kako je lahko naša vsakdanja

osebna molitev povezana s sveto mašo najlepše tako, da izvajamo molitveno branje tistega, kar se bere pri sami maši. Kakor je namreč za sveto bogoslužje dejal zadnji vesoljni cerkveni zbor, je sveta maša vir in vrhunec življenja Cerkve, torej tudi vsakega kristjana. Ko tako premišljujemo mašna berila in evangelije, črpamo duhovno moč iz tega, hkrati pa se tudi vzpenjamo v duhovnem smislu na goro, kakor nam lepo pravi, recimo, sv. Janez od Križa, in sicer gre, ko govorimo o sveti maši, za Kalvarijo. Tam se izvrši Kristusova žrtev, mi ponižno molimo in častimo

Križanega, prejemamo bodisi duhovno moč bodisi tega žrtvovanega Gospoda samega, če smo pripravljeni (ne gre le za težavo nevrednega prejetanja, čeprav je seveda najprej to, ampak opozorimo tudi na to, da ko nepripravljeni nevredno prejmemo sveto obhajilo, ne more biti nobenih sadov in milosti), nato pa z gore sestopimo v vsakdanje življenje. Vendar pa s poslanstvom, da sveto mašo mi ponesemo svetlu, ki potrebuje Kristusa. Ko se nekdo res dobro, zunanje in notranje, pripravi na sveto mašo, pa mu je, Bog daj!, dana milost, da jo res doživi, bi seveda ostal v tem, vendar pa se niti mi ne moremo “utaboriti”, treba je sestopiti. To vzpenjanje in spuščanje se ponavlja celo življenje, vendar pa moramo biti vedri, upanja in vere polni, da se to izplača. Kakor nam govori apostol Pavel, gremo iz veličastva v veličastvo (ali iz slave v slavo – 2 Kor 3,18), kjer je v drugem primeru mišljena tista večna slava v nebesih. Spomnimo se, kako smo se, ko sem šel prvič na Triglav, na to pripravljali najprej z drugimi vzponi. Prav tako velja za duhovno življenje – treba se je najprej večkrat vzpeti na manjše vzpone, da bi potem prišli na tisto najvišjo goro, kar jih obstaja, v nebesa. To naj nas opogumlja pri naših postnih in življenjskih prizadevanjih.

Andrej Vončina

Kaj nam hoče povedati koronavirus? (38)

Primož Krečič

Solidarnost v karanteni

V času karantene lahko doživimo **nekater izraze veselja**, hvaležnosti in upanja. Veselje po brisu, ki je pokazal, da nismo okuženi, ali veselje, da nismo prenesli virusa na druge, zlasti na starejše, veselje, ko se kdo vrne iz bolnišnice, veselje, ko si v družini ljudje odpustijo, se začnejo poslušati in moliti. Ne morem pozabiti sina in hčerke, ki sta tvegala okužbo in karanteno, ko sta se šla posloviti od svoje umirajoče matere. **Tudi razne oblike medsebojne pomoči v tem času razveseljujejo**, mladi, ki gredo v trgovino za starejšo sosedo, ji prinesejo drva ali naredijo kakšen popravek. Hvaležnost in **zahvala zdravstvenim delavcem**, ki delajo do onemoglosti in tvegajo okužbo, pomoč pri šoli na daljavo, zdravlila za starejše in toliko drugih svetlih dobrot. Vse to se nekako združuje v besedo **solidarnost**, ki pomeni **solidni temelj človeškega sobivanja in življenja**. Marsikdaj se v javnosti apelira na medsebojno solidarnost, vendar ta ostaja pogosto pozabljena vrednota in drža. **Do globin so preparirani z egoizmom** in samozadostnostjo, ki jih širi liberalna in potrošniška miselnost. Zato nočejo sprejeti pomoči drugih. Še bolj je **prisotna čustvena oddaljenost, da ljudi ne vidijo**, se zanje ne zanimajo. Solidarnost je pogosto izključena iz razmišljanja, ljudje si bodo že pomagali, zakaj bi morali mi skrbeti zanje? Ti pa želijo ostati v svojem umetnem svetu, ob majhnih užitkih in varnostih. Nikakor nočejo pristati na to, da bi šli ven iz svojega prostora in pokazali rane. **Če kdo obnemore, naj gre v dom upokojencev ali kam drugam**. Tako še v današnji čas odmeva Kajnov odgovor: Mar sem jaz varuh svojega brata (1Mz 4,9)? Kajnove besede bi lahko prevedli: Mene to ne briga, vseeno mi je. To ni moja stvar. Že mladi gledajo predvsem nase in se težko odprejo za pomoč drugemu. **Iščejo svoje ugodnosti in ne čutijo ljudi, kaj doživljajo, kako trpijo**, kje so njihove težave. Zato pa je potrebna rast v občutljivosti in ljubezni. Tu se odpira vprašanje empatije, ki je sposobnost, da se približamo drugim in jih čutimo v tem, kar so. Če za druge molimo in jih sprejemamo kot Božji dar, jih bomo tudi štili in jim pomagali. V današnjem času smo malo opešali v tej občutljivosti, preveč smo usmerjeni le na lastne cilje in svoj

čas. Toda treba se je ustaviti, se čutiti povezane v skupnosti z drugimi in obvezati rane, pobrati mrtve, zbrati ekipo skupaj. Solidarnost zna združiti kratka obdobja z dolgimi, **daje prostor posamezniku in hkrati skupnosti**. Napačna skrb prihaja iz strahu pred drugimi, da jim ne pustimo dihati, razmišljati, sami pa se umikamo. Strah ni v stvareh, ampak v načinu, kako gledamo nanje. Kdor živi v strahu in dela paniko okrog sebe, je egoist in ne išče rešitve. Usmiljeni Samarijan se je približal človeku v težavi in mu pomagal. Duhovnik in levit sta šla mimo, ker ga nista pogledala do globin, v njegovo nemoč, bolečino in rane. To je storil usmiljeni Samarijan. **Ni ga bilo strah mu obvezati rane in zanj poskrbeti**. To je drža usmiljenja in solidarnosti. Pomoč bližnjim je osnova bratskega odnosa, ki je značilen za življenje Cerkve. V prvi Cerkvi so bili pozorni drug do drugega, zato med njimi ni bilo ubogih. Solidarnost je drža, s katero pomagamo ljudem, **da zaživijo dostojanstveno in so lahko v skupnosti kot enakovredni člani**. Skupnost more živeti in delovati v tem partnerskem odnosu in spoštovanju. V karanteni doživljamo določeno socialno askezo, ljudi slišimo le po telefonu, zanje molimo, jim pomagamo, vendar ne moremo biti fizično z njimi. **Solidarnost je tudi molitev, da se jih spomnimo in jih izročimo v Božje varstvo, tudi umrle**. Menihi živijo v svojem samostanskem svetu, obenem so blizu človeškim bolečinam, težavam in odločitvam. Stabilnost na enem kraju jih dela odprte za mnoge, zlasti ko molijo za ves svet in delijo ljudem izkušnjo pozornosti ter bližine. **Kdor je na svojem mestu in ima urejene odnose z Bogom ter samim seboj**, more širiti okrog sebe kroge naklonjenosti in dobrote, odprt je za ljudi in ne pristaja na predsodke ter ideologije. Prav tako ohranja čut za gostoljubnost, sprejema različnost, ki stopa v njegovo življenje. Ko ni mogoče, da to naredi fizično, uporabi telefon ali napiše sporočilo po elektronski pošti. Njegovo srce bo nudilo zavetje in toplino mnogim. **Jezus nas bo pri sodbi vprašal, kako smo sprejemali ljudi** (Mt 25,35)? Pomembno je, da se tudi med koronavirusno krizo ne zapremo in nismo brezčutni za druge in Boga. Ta čas nam pomaga razločiti, **kaj je res potrebno in kaj je drugotno**. Vedno je treba dati prednost srečanju, v katerem bo stopil k nam Gospod. V teh razmerah nam je še bliže.

S 1. STRANI Pastirsko pismo slovenskih škofov za post 2021

Blagoslovljen postni čas!

Telesno zdravje je sicer velika Božja dobrina, a je le znamenje neke druge, še večje dobrine, ki jo prinaša samo Jezus Kristus. To je duhovno zdravje, ki zagotavlja večno življenje v Božji ljubezni. Telesno zdravje, ki ga je Jezus obilno delil, je bilo znamenje ali preroška napoved odrešenja in to je bil pravi in končni namen Jezusovega delovanja. Moralna krepost in večno življenje sta tudi pravi in končni namen našega življenja. Bog nas ni ustvaril zato, da bi čim bolj zdravo in čim dlje živeli na tem svetu, ampak da bi bili njemu podobni in deležni njegove ljubezni. Zato nam Jezus vrača duhovno zdravje, ki se začeneja z vero vanj in z ravnanjem po njegovem zgledu. Po Jezusovem zgledu je tudi Cerkev skozi vso zgodovino skrbela za bolnike. Prve bolnišnice so nastajale ob cerkvah. Številni redovniki in redovnice, med katerimi so tudi znani svetniki in svetnice, so svoje življenje posvetili negi bolnikov in skrbi zanje. Mnogi so pri tem služenju tudi sami zboleli in darovali življenje. Njihova ljubezen do Boga in bližnjega je bila močnejša kakor strah za lastno zdravje. Pri vsej odgovorni skrbi zanj so vedeli, da je duhovna moč ljubezni in nesebičnega žrtvovanja za bližnjega največja dobrina, saj nas pripravlja za večno življenje z Bogom. Tudi Jezus je ob vsem sočutju, ki ga je kazal do bolnikov, vedno poudarjal, da je grešna oddaljenost od Boga še hujša nesreča. »Vidiš, ozdravel si. Ne greši več, da se ti ne zgodi kaj hujšega!«, je opozoril hromea, potem ko ga je ozdravil (Jn 5,15). Ta čas epidemije, ko trepetamo za svoje zdravje, je pravi trenutek, da se zavemo, da obstaja še hujše zlo, grešna sebičnost in hudobija, ki bi jo lahko imenovali duhovna okužba. Jezus Kristus je prišel, da nas rešuje od nje in njenih posledic. Tudi Cerkev je ustanovil za to in samo za to, da lahko po njej nadaljuje med nami svoje poslanstvo. A ravno naše versko življenje v cerkvenem občestvu je med epidemijo prav tako prizadeto. Občestveno obhajanje svete maše in drugih zakramentov smo v naših cerkvah začasno prekinili, da ne bi ogrožali svojega in tujega zdravja. Upali smo, da to ne bo trajalo dolgo, a nas je epidemija prikrajšala celo za slovesno obhajanje velikonočnih in nato še božičnih praznikov. Seveda nam nič ne more preprečiti, da ne bi obhajali verskih resnic Jezusovega rojstva ter njegove smrti in vstajenja z molitvijo in premišljevanjem Božje besede tako v ožjem krogu kot v duhu skupaj z vsem cerkvenim občestvom. Kajti sodobna tehnična sredstva

nam omogočajo medsebojno povezanost, kakršna še pred desetletjem ni bila mogoča. To smo tudi s pridom uporabljali. A nobena oddaja po televiziji ali spletu (internetu) ne more enakovredno nadomestiti nedeljskega obhajanja svete evharistije v krogu župnijskega občestva, kakor ne more noben telefonski pogovor enakovredno nadomestiti ljubečega objema ali osebnega prijateljskega druženja. V tem času prisilne odsotnosti od rednega nedeljskega skupnega obhajanja svete evharistije smo lahko še bolj začutili, da biti pri sveti maši ni zgolj opazovanje tega, kar se dogaja pri oltarju. Ko smo pri maši, se v živo udeležujemo skrivnosti Jezusove zadnje večerje, ki doseže svoj vrhunec s svetim obhajilom. Sedaj bomo lahko še bolj razumeli krščanske mučence, ki so se rajši izpostavljali smrtni nevarnosti, kakor da bi se odpovedali obhajanju svete evharistije. Vedeli so, da brez nje dolgo ne bodo mogli obstati kot kristjani. Zato smo se v času sedanje epidemije škofje s teškim srcem odločili, da začasno omejimo skupno obhajanje svete maše in drugih zakramentov. To smo storili v upanju, da ga bomo lahko vsaj delno nadomestili z raznimi obhajnji svete maše na daljavo, kar se je tudi zgodilo. Hvaležni smo vsem, ki so nam to omogočili. Vsi pa čutimo, da to ni to. Sveta maša ni predstava, kakršne lahko spremljamo na televizijskem zaslonu. Svete maše ne opazujemo od daleč, ob kuhanju kosila ali zleknjeni na kavču, ampak se je osebno udeležujemo, ko smo dejansko navzoči v občestvu z drugimi brati in sestrami in mašnikom, ki osebno predstavlja samega Jezusa Kristusa in v njegovem imenu za nas, med nami in z nami obnavlja Jezusovo življenjsko daritev. Edino to je pravo obhajanje svete maše. Druge oblike, kot so svete maše po radiu ali televiziji, so samo zasilni nadomestki, ki nam v času bolezní ali drugih nezmožnosti lajšajo odsotnost od svete maše "v živo", niso pa njena enakovredna zamenjava. Vse to smo lahko v času epidemije še bolj začutili. Prepričani smo, da komaj čakate, da bomo lahko evharistijo in druge zakramente obhajali tako, kakor si je to zamislil Jezus Kristus, ko nam je naročil: "To delajte v moj spomin", in kakor so to razumeli kristjani vseh časov. Če drži slovenski pregovor, da znamo zdravje prav ceniti šele takrat, ko ga izgubimo, je tudi ta izkušnja, ko nam ni mogoče skupno obhajati bogoslužja v župnijski cerkvi,

takšna šola. Sedaj se bomo še bolj zavedali, kako veliko milost in dobroto nam je izkazal Jezus na Veliki četrtek, ko je postavil zakrament svete evharistije. Če smo v preteklosti na to pozabljali ali celo nedeljsko sveto mašo omalovažujoče opuščali, naj bo odslej drugače. Naj tudi za nas za naprej še bolj velja, kar je zapisano v Svetem pismu o prvih kristjanih: bili so "stanovitni", se pravi zvesti in vztrajni v občestvenem "lomljenju kruha in v molitvah" (Apd 2,42). Čas epidemije nam je prinesel še druge preizkušnje. Mnogi ste težko oboleli, nekateri

pa ste celo izgubili svoje najdražje. Zaustavitev pretoka ljudi in blaga ter mnogih oblik poslovanja je povzročila težke posledice za gmotno stanje marsikatero družine. Hvaležni smo, da lahko računamo na pomoč države in politične skupnosti, a vsega od nje ni mogoče pričakovati. So rane, ki jih ona ne zna celiti. To zmore samo Bog, ko se z vero in zaupanjem obrnemo k njemu. V časih omejitev smo izkusili, kako smo krhki, kako hitro se nam lahko podrejo najlepši gradovi, ki smo jih gradili na pesku posvetnih uspehov in zaupanja vase. Jezus pa pravi, da je hišo treba graditi na skali, ki vzdrži vse viharje. Ta skala je On sam s svojo besedo in svojim Duhom. Gospodarstveniki in politiki že načrtujejo obnovo našega družbenega življenja in poslovanja. Mi pa se bomo posebno v postnem času, ki je pred nami, podali na pot obnovljene vere v Jezusa Kristusa in zvestobe njegovemu nauku v okrilju Cerkve. Tako bomo utrdili hišo svojega življenja na trdni skali. Amen.

II. del

Dragi bratje in sestre! V drugem berilu smo pri bogoslužju Božje besede pravkar slišali, kako daje apostol Pavel samega sebe za zgled nesebičnega služenja skupnosti, pri tem pa opozarja, da je pri tem za njega samega zgled Jezus Kristus: "Tako skušam tudi jaz v vseh rečeh ugoditi vsem, pri tem pa ne iščem svoje koristi, ampak to, kar je koristno za mnoge, da bi se rešili. Postanite moji

posnemovalci, kakor sem jaz Kristusov" (1 Kor 10,33 – 11,1). Dejansko moramo ljudje na vsakem koraku izbirati med sebičnim iskanjem lastnih koristi ter ljubeznijo in nesebičnim služenjem drugim. Sebičnost je bistvo greha, ljubezen kot njeno nasprotje pa ni v prijaznih čustvih, ampak je v požrtvovalnem delu za resnični blagor vseh. Kristjani verujemo, da je ta ljubezen vrhovni zakon vsega, ker je to Bog sam. Iz te ljubezni je ustvaril svet in iz iste ljubezni nas je v Jezusu Kristusu prišel reševati grešne zapletenosti v sebičnost, ki vodi v propad.

To je bistvo naše vere: "Mi smo spoznali ljubezen, ki jo ima Bog do nas, in verujemo vanjo. Bog je ljubezen, in tisti, ki ostaja v ljubezni, ostaja v Bogu in Bog ostaja v njem" (1 Jan 4,16), pravi apostol Janez v svojem pismu. Danes se veliko govori o zatonu krščanstva v Evropi. Nekateri to celo pozdravljajo. Zdi se, da ne vedo, da si s tem žagajo vejo, na kateri sedijo, da si s tem zasipavajo vodnjak, iz katerega so rodovi pred nami črpali vodo za razcvet evropske kulture, vodo, ki na koncu teče tudi v večno življenje. Jezusov evangelij je bil in ostaja kruh, ki ga Jezus daje za "življenje sveta" (Jn 6,51). Mi, ki nam je bila podarjena milost vere in to vemo, ji moramo ostati zvesti. Če nam dopovedujejo, da je krščanske Evrope konec, se spomnimo na apostola Petra, ki je na Jezusovo vprašanje, ali ga mislijo tudi apostoli zapustiti, odgovoril: "Gospod, h komu naj gremo? Ti imaš besede večnega življenja!" (Jn 6,68). Resničnosti teh besed se vedno znova potrjuje. Če zapustimo Jezusa in njegov evangelij, nimamo kam iti. Jezus nima zamenjave. "Samo ljubezen je vredna, da verujemo vanjo" (H. Urs von Balthasar). Krščanske vrednote so potrebne tudi za dobro delovanje politične skupnosti. Letos obhajamo tridesetletnico razglasitve državne samostojnosti. Ob tej priložnosti ponovno izražamo hvaležnost vsem, ki so se za to trudili, posebno še tistim, ki so za to dali življenje. Za samostojno državo smo se odločili, da bi živeli v njej

skladno s svojim človeškim dostojanstvom. Da bi ne živeli po zakonih džungle, kjer prevladajo najbolj nasilni in zviti, ampak po pravičnih zakonih in razumnih pravilih, da lahko vsakdo pride do tistega, do česar ima pravico. Pred tremi desetletji smo upali, da se bo Slovenija uveljavila kot demokratična domovina medsebojnega spoštovanja, svobode, sožitja in sodelovanja. A po prvih treh desetletjih imamo vtis, da smo od tega cilja še zelo oddaljeni. Tudi način, kako se spopadamo s sedanjo krizo, kaže na to. Vsaka kriza je preizkušnja, v kateri se pokažejo dobre strani, razkrijejo pa tudi usodne pomanjkljivosti. Preizkušnja nam nastavi ogledalo, v katerem vidimo svoj pravi obraz. Nekaj podobnega se v tej krizi dogaja tudi z nami kot člani te države. Imamo namreč dve možnosti. Prva je, da stopimo skupaj, si pomagamo in se odpovemo običajni tekmovalnosti in napetostim. Stanje je podobno vojni, ko zreli državljani pozabijo na siceršnje spore in zamere in združeno nastopijo proti skupnemu sovražniku. Tokrat je tak sovražnik virus. Druga, neprimerno slabša izbira pa je, če tega ne zmoremo, ampak vsakdo misli samo na svoje koristi in izkorišča krizo za svojo uveljavitev, tudi na škodo najbolj ogroženih. V krizi, ki jo prebolevamo, je veliko primerov nesebičnega žrtvovanja iz odgovornosti in ljubezni do bolnih in vseh, ki jih je epidemija prizadela. Tem gre naše občudovanje, priznanje in zahvala. Žal pa je tudi preveč nasprotnega ravnanja: neodgovornega omalovaževanja nujnih ukrepov, nenehnega vzbujanja dvomov v njihovo koristnost, pozivanja k njihovemu nespoštovanju in blatenja ugleda tistih, ki nosijo najtežjo odgovornost za to, da bi s čim manjšimi žrtvami prebrodili krizo. Seveda se s tem kriza samo podaljšuje v škodo nas vseh. Epidemija tako vzbuja bojazen, da stanje duha v naši državi po treh desetletjih samostojnosti in lastne državnosti še ni državniško. Državniška drža, ki jo moramo vsi imeti in še posebej zahtevati od politikov, če hočejo, da jim zaupamo odgovornost za državo, je v prvenstveni skrbi za obče dobro, za blagor državljanov, ne pa pohod na oblast za vsako ceno. Tako kot smo slišali apostola Pavla: "Ne iščem svoje koristi, ampak to, kar je koristno za mnoge, da bi se rešili". To je bila Jezusova drža, takšna drža je bila Pavlova in takšna je drža vseh plemenitih državnikov, po katerih naj bi se zgledovali.

Zato tudi v današnjem času krščanska vera in njena moralna načela nikakor niso odveč. Zaskrbljujoče stanje duha, ki ga mnogi ugotavljajo, nikakor ni brez povezave z razkristjanjevanjem, ki v Sloveniji načrtno poteka od komunistične revolucije naprej. Na mesto krščanskih vrednot stopata materialistično potrošništvo in ideologija, ki se ne meni za odgovornost do narodne in državne skupnosti in ne verjame v nobeno absolutno in trajno vrednoto. Tedaj preostane samo iskanje lastnega udobja in koristi. Na porabniški miselnosti pa ni mogoče graditi domovine pravičnosti, spoštovanja in sodelovanja ter skrbi za obče dobro. Miselnost materialističnega potrošništva imenuje papež Frančišek "kultura odmetavanja". Najbolj surov primer odmetavanja sta splav in evtanazija. Papež sv. Janez Pavel II. je tako miselnost imenoval "kulturo smrti". K njej spada tudi izključevanje. Vse to v naši domovini doživljamo že od druge svetovne vojne sèm. Upali smo, da v svobodni in demokratični Sloveniji izključevanja ne bo več, ampak bo na mesto njega stopilo medsebojno spoštovanje in enakopravno vključevanje vseh, ki so pripravljeni sodelovati. Pa smo v zadnjih mesecih doživeli prizore izključevalnega sovraštva, kar je zlovesča grožnja mladi državi Sloveniji. Izključevanje vodi v enoumnost in siromašenje, ne pa v obetavno prihodnost. To nas postavlja pred velike odgovornosti. Nič pa se ne bo izboljšalo samo od sebe. Tudi ne, če bomo samo čakali na boljše čase. Časi bodo boljši, če bomo boljši mi in če se bomo mi bolj potrudili zanje v cerkvenih občestvih in v političnih skupnostih. Bog je naši odgovornosti zaupal prihodnost evangelija v državi Sloveniji. Razmere nas vsak dan bolj nujno kličejo k okrepljeni dejavnosti, ki so jo zadnji papeži poimenovali "nova evangelizacija". Dragi bratje in sestre, pred nami je postni čas, ki nas bo pripravil na obhajanje osrednjih krščanskih praznikov Jezusovega trpljenja in vstajenja. Ti prazniki nas vsako leto pozivajo k spreobrnjenju, k lastnemu vstajenju v novega človeka, vedno bolj požrtvovalnega in zavzetega za Božje kraljestvo med nami. Po preizkušnjah, ki jih še ni konec, naj se letos to izpolni v še večji meri. S to željo vam voščimo blagoslovljen postni čas, da bo praznovanje Velike noči Gospodovega vstajenja še bolj prežeto z veseljem odrešenja. Amen.

POGOVOR Iliaria Bergnach, podravnateljica Mladinskega doma

Dom, kjer gojijo stike z vrstniki, slovenskim jezikom in okoljem

Združenje Mladinski dom v prostorih Alojzijevejšča v ulici Don Bosco v Gorici – tako, kot je v preteklosti, tudi danes – opravlja pomembno vlogo v korist družinam. Mladim namreč nudi pošolsko pomoč in slovensko okolje. Tokrat smo pred mikrofonom povabili podravnateljico MD Ilario Bergnach, ki je vodenje dela v vrzajni ustanove prevzela v tem šolskem letu.

Koliko otrok imate v Mladinskem domu? In koliko osebja?

V Mladinskem domu imamo v tem šolskem letu 33 otrok. Imamo štiri člane osebja, od teh sta dve vzgojiteljici v razredu ter še en kolega, ki skrbi za prevoze in hišna opravila. Z otroki delam, ko je potrebno, tudi jaz, ki pa sem od letos podravnateljica in se kot taka ukvarjam predvsem z uradniškimi delom. Ravnatelj Mauro Leban, ki že veliko let vodi MD, pa je seveda z nami stalno povezan, da nadzoruje in svetuje pri organizaciji in delu.

Od kod prihajajo otroci?

V letošnjem šolskem letu so prisotni otroci iz osnovnih šol Peter Butkovič Domen iz Sovodenj in Fran Erjavec iz Štandreža ter mladi iz srednje šole Ivan Trinko iz Gorice. Sicer se za naslednje šolsko leto že obetajo vpisi otrok tudi iz osnovne šole Oton Župančič v Gorici.

Kako potekajo vaše pošolske dejavnosti v času covida?

Gotovo je bilo bolj kritično meseca marca lani, ko smo bili v popolnem lockdownu in smo se morali tako organizirati, da smo otrokom

pomagali opravljati domače naloge na daljavo. Poleti nam je kljub vsemu uspelo izvesti poletno središče. Upoštevali smo pač vse predpise, medosebno razdaljo, nošenje maske, vse, kar so pač določali predpisi javnega zdravja. Septembra smo kljub vsemu lahko začeli navaden pošolski pouk. Pred začetkom smo imeli informativno srečanje s starši, na katerem smo jih seznaili z rednim programom, seveda pa tudi z vsemi novimi protokoli, da bi – kolikor mogoče – omejili možnost okužbe. To zato, da bi seveda tudi že doma otroke pripravili, da bodo žal stvari zaradi covida potekale malce drugače. V razredu in jedilnici moramo seveda spoštovati razdaljo in vse predpise, kar je seveda vplivalo tudi na število možnih vpisov. Kar se tiče drugih dejavnosti, pa potekajo dokaj redno. Naša videodelavnica poteka normalno; o izletih in drugih običajnih dejavnostih pa bomo morali še odločiti na podlagi tega, kako se bo razvijalo celotno dogajanje.

Ste morali preurediti prostore?

Jedilnico smo morali popolnoma preurediti in biti toliko bolj pozorni na razdaljo. Za razrede je bilo tudi potrebno preštudirati, kako jih primerno preurediti. Sicer smo letos imeli nekaj novosti. Z novo opremo smo popolnoma preuredili en razred; to nam zelo pomaga, da ohranjamo primerno razdaljo in da lahko imamo v razredu lepo število otrok, saj so klopce manjše, a vseeno primerne, da imajo naši gojenci svoj prostor

za nemoteno opravljanje nalog. Prej smo imeli dvojne šolske klopi, h katerim je

lahko vsekakor sedel samo po en učenec, razen če nista bila brata. Z novo opremo je bolje. Preurediti smo morali tudi covid sobo: to je načeloma prostor, kjer bi gojenec počakal starše v primeru, da bi mu bilo slabo ali bi imel zvišano telesno temperaturo; k sreči je doslej še nismo uporabili, tudi ker seveda dobro vemo, kako je komplicirana ta “covid verižna reakcija”.

Torej še niste imeli primerov okužbe?

Neposredno ne. Sicer smo imeli nekaj primerov, ko so nekateri naši gojenci morali v samoizolacijo, nekateri gojenci so tudi že večkrat morali na odzvem brisa zaradi primera v razredu. Sicer pa, ko se je lani novembra pojavil prvi primer v razredu, kjer so bili tudi naši gojenci, smo takoj kontaktirali oddelek za preventivo, kjer so nam obrazložili, kako naj se vedemo. Pri tem je pa tudi zelo pomembno, da redno beležimo vse odsotnosti

gojencev in seveda razlog, zaradi katerega so bili odsotni. **Kako se otroci odzivajo na**

spremembe zadnjega leta?

Vidim, da naše otroke še vedno najbolj moti nošenje maske. Če moti odrasle, to velja še toliko bolj za mlade. Zato jih moramo redno opozarjati, naj jo nosijo na pravi način. Čeprav smo jim v začetku šolskega leta obrazložili, kako je treba nositi masko, kako si moramo razkuževati roke in spoštovati medosebno razdaljo, se pa še vedno zgodi, da jim zlasti maska zleze dol in je potrebno večkrat ponavljati in opozarjati, naj upoštevajo pravila. Mladi se radi družijo, manjkajo jim normalni stiki s sošolci in prijatelji, zato se večkrat potožijo, da to resnično pogrešajo, kar je seveda razumljivo.

Imajo prostor za igro?

Ko je lepo vreme, se lahko – vedno v spoštovanju razdalje – razpištolijo na vrtu in igrišču. Problem je, ko dežuje in moramo ostati v notranjih prostorih, kjer pa morajo biti bolj pozorni.

Kako je z vpisovanjem v

naslednje šolsko leto?

Vpisovanje je še odprto. Za osnovno šolo imamo poleg otrok, ki so že pri nas, tudi nekaj novih vpisov; skupno jih je osemnajst; naj povem, da je še nekaj razpoložljivih mest. Za srednjo šolo imamo trinajst vpisanih, tudi tu so vpisi še možni.

Katero so glavne dejavnosti v popoldanskih urah?

Otroci pridejo v dom, kjer najprej pokosijo. Nato imajo nekaj prostega časa, nakar se začne pouk z vzgojiteljicami. Glavno opravilo je pisanje domačih nalog. Imajo tudi druge bolj kreativne dejavnosti, med katere spada seveda ustvarjanje pri videodelavnici. Po potrebi pa opravljajo tudi kake dodatne naloge, če je kakšno snov potrebno utrjevati in poglobiti. Za to seveda skrbijo vzgojiteljice, ki se čim bolj trudijo, da vsakega gojenca spremljajo od A do Z.

Zakaj je poslanstvo Mladinskega doma pomembno za našo širšo skupnost?

Starši imajo seveda gotovost, da so za otroke poskrbljena varstvo, kosilo, spremljanje pri domačih nalogah. To je potreba tistih, ki seveda delajo do 18. ure ali še dlje in žal nimajo možnosti oz., kot temu rečemo, sreče, da lahko stari starši skrbijo za otroke. Sicer opažam oz. vedno bolj spoznavam, da je poslanstvo našega doma zelo pomembno za družine, v katerih otrokom ne morejo nuditi opore pri opravljanju domačih nalog. Tudi v Mladinskem domu imamo kar nekaj otrok iz družin, kjer sta oba starša italijansko govoreča, otroka

pa vpišejo v slovenske šole, ker se sami starši in tudi otroci dobro zavedajo pomena poznavanja dveh jezikov – italijanščine in slovenščine in kako poznavanje slovenskega jezika v našem prostoru lahko samo obogati. Zato je vsakodnevni stik s slovenskim jezikom in okoljem, pa tudi s sošolci in prijatelji, s katerimi se v slovenščini pogovarjaš, pomembno. Strukture, kakršni sta Mladinski in Dijaški dom, gotovo veliko prispevajo k temu, da ti otroci gojijo in ohranjajo stik s slovenskim jezikom in kulturo. V naše dejavnosti namreč vključujemo kulturne elemente naše narodne skupnosti in tudi spoznavanje zgodovine. Prav zaradi tega bi bilo take strukture vredno okrepiti.

Kako načrtujete delo v naslednjih mesecih in šolskem letu 2021–2022?

Iz lanske izkušnje smo se naučili, da moramo biti pripravljeni na vse. Pripravljeni smo nuditi naše storitve pošolskega pouka – po potrebi tudi – na daljavo. Sicer pa upamo, da ne bo potrebno. Kakšno bo naslednje šolsko leto, še ne vemo. Pripravljeni smo na delo, če bo covid mimo, pa tudi na alternativno delo, če bo koronavirus še razsajal. Kar se tiče poletnih dejavnosti, načrtujemo, da bi jih izpeljali na podoben način kot lani. Če bo stanje podobno lanskemu ali tudi boljše, nameravamo našemu programu dodati še marsikatero dejavnost, ki je lani zaradi okoliščin in strogih predpisov nismo izpeljali.

Danijel Devetak

Zbiranje podpisov tudi na Vrhju Sv. Mihaela

Množično podprimo zakonski predlog Stazzema!

V zadnjih tednih slovenski občinski svetniki na Goriškem in Tržaškem zbirajo podpise v podporo predlogu t.i. zakona Stazzema za prepoved fašistične in nacistične propagande. Kot znano, gre za predlog zakona na ljudsko pobudo, ki ga je sredi oktobra lani vložil na vrhovno sodišče odbor pod vodstvom Maurizia Verone, župana občine Stazzema v pokrajini Lucca v Toskani. Da zakonski predlog lahko pride do parlamenta, je potrebno do konca marca 2021 zbrati vsaj 50 tisoč podpisov. Naši svetniki v zadnjih časih to delajo v sodelovanju z društvi (zlasti ANPI – VZPI), s pozivi po socialnih omrežjih in v najrazličnejših krajih, pred kulturnimi domovi,

večnamenskimi središči, pri cerkvah itd. Tatjana Devetak, občinska svetnica iz vrst Slovenske skupnosti v Sovodnjah ob Soči, jih od 11. februarja dalje zbira na domu, v znani Lokandi

Devetak na Vrhju Sv. Mihaela. “V gostilni jih zbiram vedno, ko se da. Če je gostilna zaprta, me ljudje lahko pokličejo in tako ali drugače se najdemo.” Doslej so prišli podpisat v glavnem vaščani, nam je povedala, ko smo jo obiskali prejšnjo nedeljo popoldne, “na Vrh pa je prišel tudi marsikdo iz Sovodenj in Rupe”. Za ljudi je namreč kar udobno, saj je vrhovska gostilna ob sobotah in nedeljah odprta od 10. do 18. ure. K zbiranju jo je spodbudil Julijan Čavdek, ki je na občini prevzel pole in jih dal tudi njej. V sovodenjski občini so namreč zelo dejavni, tudi ob koncu prejšnjega tedna so bili različni občinski svetniki SSK in Občinske enotnosti prisotni v več krajih. “Bolj kapilarno to

delamo, več imen bomo zbrali; več urnikov damo ljudem na razpolago, več možnosti imajo, da pridejo do nas.” Tatjana nam je še povedala, da po mnenju marsikoga ta zakon dosti ne bo prinesel, “po mojem pa nosi pomembno sporočilo. Osebnost sem proti vsem ekstremizmom. Zadnje čase se mi zdi, da nekateri skrajneži preveč dvigajo glas. Vsakdo sicer lahko misli, kar hoče, in svobodno izraža svoje mnenje; toda obstaja neka meja, ki se ne sme prekoračiti. Zato je pomembno, da pobudo za tak zakon dajo ljudje, da se podpora temu predlogu išče po vsej Italiji, da te vrednote združijo prebivalce vse države.”

Združenje “La Ginestra” Onlus

Dodatna in dragocena pomoč v našem mestu

Pomagati otrokom in družinam v stiski: to je geslo Združenja “La Ginestra” Onlus, ki je v petek, 19. februarja, na kratki tiskovni konferenci v Gorici predstavilo obračun minulega leta in izzive za leto 2021. V ospredju je predvsem uspešna in hvalevredna pobuda “Nonsolodoposcuola - L'arte di crescere”, s katero nudijo pomoč otrokom, ki imajo velike težave v šoli in tudi zapletene življenjsko-družinske razmere. Ta projekt ni navaden popoldanski pouk, temveč prava skrb za šolsko in tudi življenjsko pot. Pobudniki in člani združenja s trdim in požrtvovalnim delom vzgojiteljev pomagajo otrokom tudi s številnimi laboratoriji, ob katerih otroci lahko poiščejo nagnjenja in skrite talente. Prisotna je tudi psihologinja, ki se posamezno pogovarja z otroki in starši. Projekt se je začel leta 2012 in od takrat se je povpraševanje po individualnih pogovorih močno zvečalo, kar priča o njihovi učinkovitosti, opazujejo pri združenju. Leto 2020 je bilo zaradi pandemije kar zapleteno. Zaradi pomanjkanja idealnih prostorov in ukrepov za zaježitev koronavirusa, pri združenju niso mogli zagotoviti prostora vsem družinam, ki so zaprosile za pomoč. Deset otrok je ostalo na čakalnem seznamu, je povedala odgovorna pri “La Ginestra” Patrizia Corazza. Pri tem pa je priskočila na pomoč AcegasApsAmga, ki je vložila pomembno vsoto, s katero so uredili ter zvečali učilnico v prostorih inštituta Contavalle in s katero lahko plačajo dodatnega vzgojitelja. Velja omeniti, da je storitev, ki jo nudi združenje, popolnoma zastonj in jo zato lahko razumemo kot dragoceno poslanstvo ekipe, ki skuša dopolniti, kar že dragocenega dela na tem področju Občina Gorica. / MČ

Zavod Sv. Družine

“Vse je v Božjih rokah! Dokler bomo imele še moči in bodo otroci radi prihajali k nam, bomo dejavnost ohranile”

Zavod Sv. Družine ima tudi danes izredno pomembno poslanstvo. Šolske sestre sv. Frančiška zgledno skrbijo za onemogle in ostarele gospe ter za vzgojo osnovnošolskih otrok iz okoliških slovenskih šol, ki med šolskim letom prihajajo k njim. V zavodu imajo čudovit vrt, jedilnico, igralnico, štiri lepe učilnice in dvorano, ki je trenutno ne uporabljajo, ker se ne smejo družiti v velikih skupinah. Otroci v zavodu kosijo, pišejo domače naloge, utrjujejo v šoli obravnavano šol, berejo, se igrajo in se spoznavajo. Uradno je letos vpisanih 40 otrok, 37 pa jih redno prihaja v zavod.

V zavodu imajo tri zaposlene vzgojiteljice in še tri sestre se ukvarjajo z otroki, seveda tudi druge priskočijo na pomoč, sprejemajo otroke in jih oddajajo staršem. Pandemija je spremenila vsakdanje delo tudi v tej hvalevredni goriški stvarnosti; sestre in zaposlene osebe morajo namreč vsakih štirinajst dni opraviti testiranje za koronavirus in v zavodu, k sreči, še niso zabeležili nobene okužbe. O življenju in delu v zavodu smo se pogovorili s predstojnico, sestro Alojzijo Kutin, redovnico, ki osnovnošolcem v popoldanskih urah nudi pomoč pri opravljanju šolskih nalog, možnost se družiti in znanje krepiti ter nadgrajevati v pristnem slovenskem okolju.

Sestra Alojzija nam je razložila, kako poteka sprejem otrok v zavodu: malčki se pripeljejo s šolskim avtobusom in pričaka jih vzgojiteljica, ki jim na pragu razkuži roke. Druga vzgojiteljica jim izmeri temperaturo, nato lahko

vstopijo v notranje prostore, se preobujejo, pospravijo svoje šolske torbe, si skrbno umijejo roke in kmalu zatem je kosilo. Maske si lahko snamejo samo med obedom. Po kosilu imajo nekaj časa, da se razgibajo v igralnici ali

in hočem lepo napisati domačo nalogo.”

Sestra je povedala, da imajo tudi notranjo kuhinjo in za otroke kuhajo posebej, kasneje, po svojem kosilu. “Skušamo kuhati to, kar imajo otroci radi, da ne bi potem

otroci papirnate brisačke in tudi mize v jedilnici so pogrnjene s papirnatimi prti. Otroci se po učilnicah ne premikajo prosto; ob potrebi stopijo do njih vzgojiteljice in jim pomagajo. Osnovnošolčke so razdelile po razredih

lepo urejene prostore. Letos so sestre poskrbele tudi za nabavo novih igral, mize za namizni tenis, dveh gugalnic, tobogana in pripomočkov za igranje košarke ter odbojke. Sestra Alojzija Kutin opazuje, kako otroci doživljajo krizno

s koronavirusom. Sestra Alojzija nam je priznala, da so žal morale za to šolsko leto marsikomu odpovedati vpis. O pomembni vlogi, ki jo imajo pošolski programi za našo skupnost in predvsem za gojenje slovenskega jezika, je sestra povedala, da “si otroci v zavodu med sabo pomagajo in se učijo tudi samostojnega dela. Drug drugega dopolnjujejo. Pošolska dejavnost utrjuje snov, ki so jo učenci spoznali v šoli. Pri nas otroci snov poglobijo in lažje osvojijo. Iz praktičnih razlogov so pošolski programi v veliko pomoč vsem družinam, z jezikovnega vidika pa še posebno otrokom iz mešanih zakonov, ki imajo navadno nekaj težav več. Sestre in vzgojiteljice skrbimo za gojenje slovenskega jezika in spodbujamo rabo slovenščine ter otroke opozarjamo, ko med pogovorom začnejo uporabljati italijanščino.”

Prijazna in velikodušna sestra Alojzija Kutin je še povedala, da bi bila zelo zadovoljna, če bi imeli tudi otroci iz bližnjih občin zagotovljen prevoz s šolskim avtobusom do zavoda, saj je povpraševanje po tem veliko. Na vprašanje, kako gleda na prihodnost Zavoda Sv. Družine, je odgovorila: “Vse je v Božjih rokah! Upamo na dobro. Dokler bomo imele še moči in bodo otroci radi prihajali k nam, bomo dejavnost ohranile, saj to je naša primarna skrb. Zamisel naše ustanoviteljice je bita ta, da se posvečamo otrokom. Naprej bomo skrbele za pošolski program, obenem opazujemo vse, kar se okoli nas dogaja, kakšne so potrebe družin in priporočila krajevne Cerkve. Povpraševanje za naše delo je še vedno veliko.”

Katja Ferletič

Otroci prvega razreda s sestro Lucijo

s. Lucija in s. Alojzija z nekaterimi otroki prvega razreda

na vrtu, potem pa se ob 14.30 začne učna ura. Popoldne imajo otroci tudi premor za malico, in ko končajo svoje obveznosti, lahko rišejo, berejo, se igrajo. Ob 17.30 se zanje konča delovni dan v zavodu. Sestra je poudarila, da ima molitev zelo pomembno vlogo v Zavodu: “Pri nas molimo pred kosilom in po njem. Ko pozvoni za kosilo in pridejo otroci v spremstvu vzgojiteljic v obednico, vsi stoje ob svojih prostorih najprej zmolimo, potem se usedejo. Prav tako po obedu vstanejo, zmolimo v zahvalo za dobro kosilo in po skupinah odidejo na prosti čas. V vsaki učilnici pred učno uro zmolijo ali zapojejo. V prvem razredu po molitvi (Sveti Angel ali Zdrava Marija) dodajo še prošnjo, ki se glasi: Gospod pomagaj mi, danes hočem biti dober, priden, poslušen, ubogljiv

morali metati proč. Navadno imamo najprej testenine z omako, maslom ali sirom, nato pečenko, piščančje ali drugo meso. Vsak dan tudi solato, sadje in pecivo. Dvakrat na leto, enkrat v prvem roku, pred Božičem, in enkrat v drugem roku, pred koncem šolskega leta, pripravimo torto, tako da otroci praznujejo svoje rojstne dneve”, je povedala sestra Alojzija. Okusne jedi pripravlja kuharica, druge sestre pa ji pomagajo. Letos so morale jedilnico prilagoditi: za velikimi mizami, kjer je navadno sedelo 5–6 otrok, sedijo letos po trije otroci, tako da lahko upoštevajo varnostno razdaljo. Hrano prevažajo sestre na vozičku in otrokom delijo na njihove krožnike, sadje pa pripravijo tako, da vsak otrok dobi svojo porcijo. Letos uporabljajo

in skupinicah, tako da so otroci iz iste šole v isti skupini – tudi na tak način se skušajo izogibati okužbam. “Otroke skušamo navajati k samostojnosti. Zelo pridni so v branju, v tem še posebno radi tekmujejo prvošolčki. Letos smo se po šolskem delu v glavnem bolj posvetili risanju, izdelovanju voščilnic, pred pustom smo naredili maske. Priredili smo razstavo izdelkov, ukvarjali smo se tudi z ekologijo oz. s skrbjo za čisto naravo. Otroci zelo radi rišejo učilnice in sestre – vse nas so narisali. Za Božič, ker starši ne prihajajo več v notranje prostore zavoda, smo zunaj razstavili izdelke otrok in manjše jaslice. Malčki so bili zelo zadovoljni in jaslice smo podrli nekaj dni pred svečnico,” je povedala sestra Alojzija. Na čudovitem vrtu imajo gostje zavoda na razpolago

stanje, in misli, da se v resnici niso veliko spremenili: “Zelo radi prihajajo k nam, spoštujejo vsa pravila in navodila. Držijo se varnostne razdalje, umivajo in razkužujejo si roke. Ne opažam, da bi se naši otroci čutili utesnjene. Živahni so kot vsi otroci.” Glede vpisovanja v naslednje šolsko leto je sestra razložila, da navadno že meseca maja obvestijo starše vpisanih otrok, da lahko potrdijo vpis za naslednje leto, nato pa pripravijo tudi vpisne pole. Trenutno imajo za naslednje šolsko leto že potrjenih nekaj vpisov. Sestre skrbijo, da imajo le določeno število vpisanih, saj v zavodu lahko sprejmejo največ 40 otrok, da lahko spoštujejo vse varnostne razdalje in druge ukrepe za preprečevanje širjenja okužb

Spletni dogodek v spomin na prof. Silvana Kerševana

Naj se ohrani šola s plemenitimi načeli in nameni!

Deveti spominski večer “Silvanu ... z ljubeznijo” je bil neobičajen, kot je zaradi znanih omejitev pač neobičajen čas, v katerem nam je dano živeti. Tokrat smo mnogi pogrešali prazničen koncert v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž s svečano podelitvijo štipendij iz Sklada Silvan Kerševan. Ker pa je 21. februar za mnoge – zlasti na Goriškem – neločljivo povezan s spominom na rojstni dan prof. Kerševana, dolgoletnega ravnatelja SCGV Emil Komel, sta glasbena šola in Arsatelier pripravila vsaj spletni dogodek, ki je v nedeljo zvečer potekal na youtube. Z izbranimi glasbenimi točkami s preteklih spominskih večerov

so se prepletali video utrinki s pomenljivimi izjavami prof. Kerševana iz dokumentarnega filma *Muzika od Trsta do Trbiža*, ki ga je posnel Kinoatelj ob 100-letnici GM v naši deželi, in drugi posnetki iz arhiva SCGV Komel. Pred očmi kar številnih oseb, ki so se zbrale pred ekrani, je s svojo pronicljivo intelektualno mislijo, daljnovidnostjo ter hkrati s svojim vedrim in šaljivim značajem zaživel lik ravnatelja, ki je bil dolga leta srce in duša glasbene šole. Ta se je iz skromnega jedra v začetku 70. let prejšnjega stoletja, ko se je prof. Kerševan vključil v delovanje orglarske šole, razvila v eno najbolj kakovostnih glasbenih šol v goriški pokrajini. Ustanova

ima po njegovem mnenju dva cilja: prvi je osnovna glasbena izobrazba, ki naj bi jo nudili čim večjemu številu otrok; drugi pa vzgoja kadrov: na tem področju je bilo opravljeno veliko delo. “Če bi glasbo prepustili glasbenikom in glasbi, bi verjetno šlo lepo,” je še povedal prof. Kerševan, ki je na svoji poti seveda naletel tudi na ovire. In vendar, “ko poslušam naše učence, pozabim na vse težave, ki nas spremljajo skozi celo leto. Hvala Bogu lahko računamo na sodelovanje otrok, staršev in cele naše skupnosti.” Naša šola naj se ohrani taka, kot je nastala, “z zdravimi, plemenitimi načeli in nameni, ki družijo mladino ob glasbi, ustvarjajo prijetnejše življenje

in ustvarjajo tudi boljši svet med nami.” To je misel, ki velja za nekakšno duhovno oporoko ljubega ravnatelja. Z glasbenimi točkami so posnetek na youtube popestrili šolski otroški in mladinski pevski zbor, pianistka Michela Sbuelz, harmonikarja Manuel Persoglia in Jure Bužinel, orkester kitar, sopranistka

Francesca Marinelli z duhovito arijo iz Pergolesijevе opere *La serva padrona*, šolski jazz oddelek in šolski orkester s Piovanijevo *La vita e' bella*, ki ji je sledil dolg aplavz. Različni avtorji in različne zvrsti, ki pripovedujejo o različnih razsežnostih bogatega značaja prof. Kerševana. V krajši izjavi je sedanja

ravnateljica Alessandra Schettino dejala, da je glasba del človeka: “Kdor jo začuti, je prav, da jo poišče in spozna”. Tatjana Gregorič je povedala, da pogreša Silvanove natrošene izvime misli, njegova srečanja, njegov smeh. Mlada članica mladinskega zbora Zala Černe pa je dodala, da je bil prof. Kerševan “neizmerno srčen, vedno je imel imel toplo besedo”. Z mladimi se je rad pošalil in smejal “in verjel je v nas”. Za vsakega glasbenika si je vzel trenutek. “Bil je ob nas, tudi če ga ni bilo. In mislim, da še vedno je. Če bi sedel tukaj z nami, bi bil ponosen in nedvomno bi mu na obrazu sijal nasmešek.”

DD

POGOVOR Daniel Peteani, mlad predsednik društva Podgora

Želimo si ohraniti slovensko lice naše vasi!

Podgora je naselje ob vznožju Kalvarije. Od nekdaj je ta vas imela bogato kulturno in društveno delovanje ter poseben pomen za našo slovensko narodno skupnost na Goriškem. Podgorska skupnost je nekaj let doživljala kar hude čase zaradi nekaterih dogodkov, ki so tamkajšnje delovanje zamorili. Zadnja leta pa je skupnost ponovno zaživela, za kar gre zasluga zlasti mladim. Pred kratkim je Prosvetno društvo Podgora obnovilo odbor, ki ga sestavljajo pretežno mladi člani. O življenju na vasi, ki jo od Gorice loči le Soča, smo se pogovorili z 22-letnim predsednikom društva Danielom Peteanijem.

Vem, da zveni malo čudno vprašati mladega fanta, kakšno je bilo življenje v Podgori nekoč in kakšno je danes, a Podgora je poseben primer ...

Ja, tako je. Res se je veliko spremenilo, medtem ko sem odrasčal. Večkrat se spominjam na eno najbolj pomembnih osebnosti v Podgori, in sicer dr. Mirka Špacapana, ki je vložil res veliko truda za ožvitev naše male skupnosti. Žal, je vrsta dogodkov globoko zaznamovala podgorsko skupnost, začeni prav s smrtjo tega velikega človeka, družbenega delavca in politika. Za vaški zbor, angažiranost skupnosti in društveno delovanje je imel res veliko zaslug. V trenutku smo ostali nekako brez vodje. Časi in politična slika so se hitro spremenjale, ohromila nas je tudi ukinitelj krajevne skupnosti; vse to je oviralo ponoven zagon kulturnega življenja v tej obsoški vasi. Ko sem bil osnovnošolec in srednješolec, mladi nismo vedeli, kako bi se družili. Šole že dolgo ni bilo več, prav tako

so ukinili tudi zborček in počasi ni bilo več kulturnih dogodkov in tradicionalnih srečanj ob določenih praznikih in priložnostih. Res žalostno! Ne bi hotel biti polemichen, a vsekakor sem imel občutek, da so nekatere naše ustanove tedaj pokazale premalo skrb za preživetje naše podgorske skupnosti.

Kaj pa se je zgodilo potem?

V bistvu nekaj zanimivega, za kar se moramo delno zahvaliti tudi društvu oz. mladinski

nekaj ustvarjati. Starejši so nam dali vso možno podporo in proste roke za katerikoli navdih. V Podgori namreč imamo mladino, treba je le dobiti pravi način in se truditi, da se mladi lahko družijo. Če se namreč pri nas kaj zanimivega dogaja, pridejo k nam tudi prijatelji iz drugih vasi.

Tako so se tudi začeli uresničevati marsikateri dogodki in tradicionalna srečanja, ki so bila malce

veliko šolsko stavbo, ki je več let samevala. Uredili smo spodnjo sobo, v kateri smo se že večkrat srečali, in pred kratkim opremili studio za snemanje oddaje Radio Verite' v sklopu slovenskih oddaj Radia Spazio. Res je bila prava škoda, da je bilo veliko poslopje nekdanje šole sredi vasi popolnoma zapuščeno. Ko smo zdaj v njem spet prisotni mladi in nas mimoidoči vprašujejo, kaj se tam dogaja, se ob naših odgovorih končno zavedajo, da je na vasi spet zaživelo kulturno delovanje. Prav na tak način se nam je pridružilo nekaj članov, celo Italijanov, ki so z veseljem poslušali, ko smo jim pripovedovali zgodovino našega društva in spregovorili o vrednotah, ki vodijo tudi zdajšnje delovanje. Upam, da bomo stavbo počasi res popravili. Če bo goriška občina opazila, da je v Podgori spet društveno življenje, bo morda podprla naš trud in nas upoštevala. Ne smemo zanemariti niti župnijskih prostorov, v katerih ima naše društvo sedež. Tam imamo lepo dvorano in dvorišče. A tudi ti prostori so dotrajani in bi potrebovali marsikateri poseg, da bi bili lepši in bolj uporabni.

Kot smo že povedali, odbor podgorskega društva sestavljajo sami mladi člani. Kako sam doživljaš vlogo predsednika?

Rad bi najprej pohvalil dragoceno skupino, ki sestavlja odbor. Res nas je malo, a se dobro razumemo in mogoče se tudi zaradi tega hitro zmenimo in se med sabo ne kregamo prav veliko. Vsak od nas je drugačen, zato se pač zgodi, da imamo različne ideje in poglede, kar ni negativno, predvsem zato, ker pridemo vseeno do rešitve, ki zadovolji prav vse. V odboru smo

dramski skupini v Števerjanu. Vsak od nas je imel v vasi svoje interese in svojo študijsko ter društveno pot. Srečevali pa smo se v dramski skupini v Števerjanu (M+), nekateri kot tehniki, drugi kot igralci/igralke, kostumografinje ... Opazovali smo živahno števerjansko delovanje in organizacijo in si rekli: "Mi smo vsi iz Podgore, ne bi lahko tudi sami kaj ustvarili pri nas ...?" In tako smo počasi začeli oživljati delovanje društva v Podgori. Na začetku (to je bilo leta 2017) smo bili v društvu jaz, Carlotta Nanut, Nika Devetak, Alek Devetak, Tamara Peteani in Karin Maligoj, počasi pa so pristopali še drugi. Takrat smo se pogovorili z Walterjem Bandljem in Davidom Grinoverom, ki sta se zavzemala, da bi društvo v vasi ostalo živo, in res smo začeli

opuščena, kajne?

Točno tako. Začeli smo postavljati spet mlaj in ob tej priložnosti imeti družabno srečanje. Spet sta zaživeli dve tradicionalni prireditvi: tekmovanje v štrukljih in miklavževanje. Zdaj skušamo spet obuditi moško vokalno skupino Akord. Pevci smo se začeli zbirati na začetku lanskega leta s pomočjo prof. Jurija Klanjščka; žal so naš zagon zaustavili epidemija in razni ukrepi, ki so preprečili druženje oz. pevske vaje. Za zdaj bi radi "utrčili" to skupino, ker za mešani pevski zbor nimamo še dovolj pevcev. Če pa bodo mladi pokazali zanimanje za zborovsko petje, bomo to dejavnost gotovo razširili.

V vasi so po dolгих letih spet zaživeli nekateri prostori ...

Ja, začeli smo popravljati

Spletna glasbeno-gledališka prireditev

Prešeren in mi

"Leto dni je minilo, odkar se je svet ustavil ... Gledališča, kulturni domovi, šole so zaprli svoja vrata ... V teh težkih časih, kultura, kako nam lahko pomagaš?"

Ob slovenskem kulturnem prazniku Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, Zveza slovenske katoliške prosvete in Kulturni center Lojze Bratuž predstavljajo spletno glasbeno-gledališko prireditev Prešeren in mi.

Predstavo z izvirnim besedilom, v kateri nastopajo gojenci šole Komel, člani gledališke skupine O'Klapa in članica združenja Don Mario Černet iz Kanalske doline, so pretekli konec tedna posneli v Kulturnem centru Lojze Bratuž in jo bodo predvajali na Youtube kanalu Zveze slovenske katoliške prosvete v nedeljo, 28. februarja, ob 21. uri. Vabljeni k ogledu!

večinoma mladi, a nekaj je tudi izkušenih članov, ki nam res veliko pomagajo. Zahvaljujem se jim za popolno zaupanje, ki nam ga izkazujejo. Ko imaš ob sebi take člane, je bistveno lažja vloga predsednika. V odboru nas je enajst, to so Karin Maligoj, Carlotta Nanut, Alek Devetak, Silvan Komic, David Raida, Nika Devetak, David Grinovero, Gabriele Terčič, Tamara Peteani in Erik Raida.

Vam je tudi v času koronavirusa uspelo kaj izvesti?

Delovanje se je res nekoliko zaustavilo, a kljub temu se redno sestajamo na daljavo, nekaj pa smo tudi priredili, in sicer miklavževanje preko spleta. Mislim pa, da dobro izkoriščamo ta čas za iskanje novih idej, predvsem skrbimo za digitalizacijo. V naši skupnosti (govorim na splošno v manjšini) večkrat pozabljamo na pomembnost digitalizacije in avdiovizualnega materiala. Ta tematika mi je precej pri srcu, saj študiram multimedijske vede in tehnologije v Pordenonu. Večkrat namreč pozabljamo na arhivsko vrednost, ki jo lahko ima posnetek ob določenih priložnostih. Pripravljamo tudi spletno stran, na kateri bomo širili in ovrednotili naše vsebine. Podgora razkriva kar nekaj zgodovinskih zanimivosti, ki jih večkrat

najdemo samo v knjigah; le-te pa v današnjem času niso edini pripomoček za ohranjanje spomina.

V kratkem bomo npr. pripravili dokumentarec o zgodovini podgorskih štrukljev. Idej imamo res veliko in dela tudi.

Kaj pa načrtujete za prihodnost?

Kot sem povedal, radi bi bili čim bolj dejavni. Z zanimivimi pobudami bi radi spet privabili v svoj krog domačine in ljudi iz okolice. Bolj kot si zanimiv, več zanimanja vzbujaš v ljudeh. Kot sem omenil, bi radi naprej obnovili in posodobili naše strukture, a tudi slikovite poti okoli vasi. Pozabljamo, da imamo "nad seboj" Kalvarijo, ki je zelo zanimiva za kratke izlete. Pomembno je valorizirati to, kar imamo na našem območju, in ustvariti neko mrežo med bližnjimi naselji in društvu. V programu je tudi ponovna ustanovitev krajevne skupnosti, kar bi bilo zelo pomembno, pridobili bi moč in se bolj povezali "s svetom". Izziv za mladi odbor pa je gotovo to, da obdržimo močne stike in vezi, da se redno slišimo, dogovarjamo in delamo v domačem prostoru, čeprav vsak od nas študira v drugem mestu, tudi oddaljenem. Res smo lepa skupina in verjamem, da nam bo uspelo z majhnimi koraki obdržati slovensko lice naše Podgore.

Matevž Čotar

KD SOVODNJE Končal se je niz predavanj V treh dneh okoli sveta

O Kitajski in njenih znamenitostih

Včetrtek, 18. februarja, zvečer se je sklenil niz potopisnih predavanj *V treh dneh okoli sveta*, ki sta ga organizirala kulturno društvo Sovodnje in mladinski odsek. Tokrat je pred poslušalci nastopil mladi domačin Vasja Butkovič, ki je spregovoril o svojem potovanju na Kitajsko. Vasja se je v Pekingu prvič odpravil leta 2015, ko se je s šolo vpisal v mednarodni program kulturne izmenjave. Kasneje pa je sam obiskal tudi mesto Kunming. Na Kitajskem je spoznal nove navade, novo hrano in novo realnost, ki je našemu zahodnemu svetu skoraj nepredstavljiva. Poslušalcem je povedal, kako se morajo študenti zbuditi v zgodnjih urah, da lahko

pridejo pravočasno v šolo, in to po treh urah vožnje. Pokazal je tudi fotografije šolskih prostorov in razrede tudi s šestdesetimi učenci! Razkril je tudi, da je prava kitajska hrana različnejša od te, ki jo mi poznamo. Tradicionalno je ta zelo začinjena, raznolika in posebna. Južnokitajska kuhinja pozna celo pet stopenj pikančnosti začimb, ki jih le najbolj pogumni pokusijo. Kakor je pa večini znano, vsi Kitajci najraje pijejo vroč čaj. Kitajska je na splošno zelo raznolika. Vasja je na potovanju videl revne stanovanjske hiše kakor tudi visoke, barvane stolpnice in nebotičnike. Videl je siva in hrupna mestna središča, polna prometa in ljudi, kakor tudi

zelene in mirne parke s templji. Kupoval je na tržnicah domače pridelke in v velikih bazarjih, kjer je lahko dobil res karkoli. Spoznal je tradicionalno plat kitajske kulture kakor tisto napredno, brez prestanka. Čeprav so mesta velika, hrupna in prepolna ljudi, je vidno prizadevanje za čistočo in red. Kljub temu pa je Vasja priznal,

da ga je najbolj očaral dolgi Kitajski zid, saj je okoli njega le gola narava, ki ga je takrat spominjala na domače kraje. To predavanje in še prejšnji dve (Ladija Tomsica o Indiji in Južni Ameriki ter Luce Milocca o Rusiji) si je možno ogledati na Facebook strani KD Sovodnje.

Katarina Visintin

RADIO SPAZIO

vrata proti vzhodu

(od 26. februarja do 4. marca 2021)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored: **Petek, 26. februarja** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2. **Sobota, 27. februarja** (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo:

oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in zilljskem narečju.

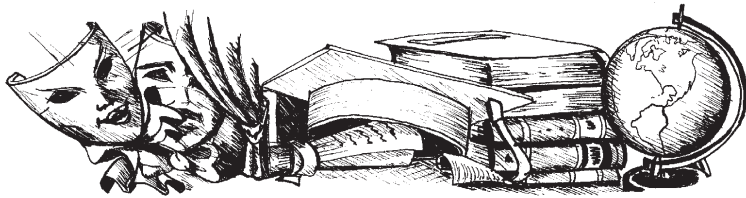
Nedelja, 28. februarja ponovitev oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 1. marca: Radio Ve'rite'. Vodijo Ilaria Bergnach, Miha Kovic in Jakob Leopoli.

Torek, 2. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem

Sreda, 3. marca (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Življenje v vesolju? - Izbor melodij.

Četrtek, 4. marca (v studiu Andrej Bavcon): Četrtkov večer z glasbo - Zanimivosti obvestila in humor.

Raven komunikacije je padla zelo nizko

O šali, besedni igri in satiri (v koronačasih)

Bolj minevajo leta, bolj se brada smejem, to imam verjetno po očetu Ivanu, ki je kljub grenkostim, ki jih je doživel, in strogosti, s katero me je vzgajal, ohranil hudomušno žilico in se rad pošalil. Z veseljem se je preizkušal v pisanju in režiji veseloiger in ljudskih iger: njegova *Rdeča črta čez ograde* (1973), nagrajena na natečaju za izvirno veseloigro SKD Tabor na Opčinah, je podobno kot igra *Blagovestnika z Vzhoda* (1985), ki je bila prvič uprizorjena na proslavi pred cerkvijo na Repentabru, doživela veliko ponovitev na slovenskih odrih in požela velik uspeh. Dejstvo, da obvladam in vsak dan govorim več jezikov ter da lahko prepletam zven različnih govoric in jezikovnih zvrsti, mi omogoča, da večkrat kar same od sebe v (po)govoru nastajajo duhovite besedne igre, obrati, rime. Z možem se takim besednim igrarijam smejeva, jaz pa vse bolj občudujem neizmerno izrazno bogastvo jezikov. To mi daje možnost, da se tudi v pesmih in literarnih zapisih poigram. Ob tem razmišljam, kako so naša življenja, še posebno v koronačasih, ujeta v oksimorone, paradokse, nasprotja. Kako naj si razlagam pozive k

solidarnosti, sočutni bližini v času, ko moramo zaradi zdravstvenih ukrepov spoštovati *bližino daljave* (*Bližina daljave* je tudi naslov s svetlobnico nagrajenega odličnega romana *Nataše Konc Lorenzutti*)? Ni v resnici moj človeški položaj bolj podoben temu, kar se izraža v sintagmi *oddaljena bližina* (po naslovu zbirke esejev *Oddaljena bližina* teologa in filozofa Edvarda Kovača)? Ob redkejših (telefonskih) stikih, pogovorih, tudi povezavi po spletnih platformah zadnje čase v okolju, v katerem živim, še bolj čutim nekakšno otopelost, zaspanost, zaprtost v lastni vrtiček. *Semel in anno licet insanire*. Enkrat na leto je dovoljeno noreti, pravi latinski pregovor. Kot profesorica sem ga večkrat napisala na tablo, da bi pritegnila pozornost in pomirila razviharjene dijake, ki so v pustnih dneh vso pozornost usmerili v pričakovanje pustne povorke, plesov in torkovega žura. V koronačasu smo, oropani razigrane in norčave tradicije, ostali brez vselega pustnega vzdušja. Pravzaprav živimo stalno v norem času, ko se ljudje, pod pritiskom omejitev gibanja, karantene, izolacije, naveličani vsakdanjika z negotovim pogledom v prihodnost, počutijo vse

bolj neprijetno in omejeno zaradi pomanjkanja konkretne bližine, stiskov rok, objavov, pogovorov v živo in dejanskih možnosti srečevanja (npr. v gledališču, kinodvorani, na predavanju, predstavitvi knjige). Iz takega nelagodja se mlajši še bolj zatekajo na socialna omrežja, Facebook, Instagram, drugi spet, zlasti javne osebnosti in politiki, posegajo po Twitterju in v skupih besedah izražajo (večkrat problematična) stališča. V svetu novih medijev je veliko verbalnega nasilja, obrekovanja, sovražnega govora in grobosti, uperjenih zlasti proti manjšinam, migrantom ipd. Raven komunikacije je padla zelo nizko. Ko sem pri pouku latinščine obravnavala Katulovo, Marcijalovo in Juvenalovo satirično poezijo, sem dijaštvo kritično opozarjala na uničevalno moč (pogosto tudi opolzko žaljivost) besede oziroma verzov, namenjenih znancem, ženskam in oblastnikom, ki si jih drugače ni bilo mogoče privoščiti. Kaj reči o šesti Juvenalovi satiri, naperjeni proti ženskam? Skozi stoletja so se nalagali predsodki, stereotipi in klišeji v odnosu do tistih, ki niso imeli družbenega vpliva in moči, posebno do žensk nižjih

slojev, obrobnic in suženj na dnu socialne lestvice. Danes – hvala Bogu – živimo v drugih časih. A vendar se tudi s peresom ženske težko branimo. Pri pouku slovenščine sem

Prof. Ivan Artač

dijakinjam in dijakom prebirala ter interpretirala mojstrske Prešernove Zabavljive sonete in Zabavljive napise, opozarjala sem na pisani jezikovni register Nove pisarije, spomnim se energije Stritarjevih sonetov, predvsem XVIII., uperjenega proti jezikovni revščini in kulturni zaostalosti nekaterih časnikaev, Župančičeve elegance. Z mladimi sem spremljala našo kulturno in literarno sceno, zato sem sproti tudi v povezavi z latinščino

rada (od)brala denimo kako Košutovo “*robidnico in malino*”, Mermoljevo “*elegijo in basen*”, duhovite Kravosove pesniške besedne igre in obrate. Ženske tovrstne poezije nisem prebirala, kot da je ni. Poraja se vprašanje. *Pišejo ženske drugače?* (po odgovor pa kar v knjigo *Silvije Borovnik*). Zakaj ostajajo pesnice in pisateljice v ozadiju, premnoge (denimo Pavlina Pajk, Ljuba Prenner) zapostavljene ali celo spregledane, da jih je le peščica v slovenskem literarnem kanonu? Včasih pa ustvarjalke pridemo prav: duhovitež si nas (mene za izpeljavo primerjave omeni kar nekajkrat) v zabavnem pustnem programu, ki mu sledi zlasti mlajša publika, privoščiti v grobem in seksističnem kontekstu, da objasni svoj nasvet za poživitev tržaške knjižne ponudbe. Ženske (besedne ustvarjalke) ne silimo v ospredje, vsak dan snujemo, sanjamo in ustvarjamo, smo bolj premišljene v besedah in dejanjih, ne napihujemo se. A drugi nas zagotovo ne bodo! Imam en samcat epigram, ki naj počaka pravi trenutek, ko bo pravi dan. Namesto tega iz besedne zapuščine svojega očeta, kulturnega delavca in profesorja *Ivana Artača* (1921–2005), ponujam

epigram iz cikla *Kisli smeh*:

Objektivcem

Komur očesna mrena pri branju teh vrstic krivo sliko dela, naj ne sodi objektivna, saj ni prav nič kriv.

K optiku naj stopi in zamenja si očala, pa bo slika prava!

Pred nekaj dnevi sem obiskala tržaško NSK z ljubeznivimi knjižničarkami, knjižnico, kjer vedno koga srečam in z veseljem izmenjam kako mnenje. Na policah me je pritegnila nova knjiga profesorice, esejistke in publicistke Vesne Mikolič *Izrazi moči slovenskega jezika*. Sposodila sem si jo, doma takoj prelistala in kakšno naključje! Kot da v njej lahko poiščem odgovor na marsikatero vprašanje v zvezi z (ne)nasilno komunikacijo in sovražnim diskurzom! Izjemno aktualna znanstvena monografija, ki med drugim vsebuje poglavje *Nasilni govor v tradicionalnih in novih medijih*, se dotakne tudi ironije, humorja. Ko jo vrnem, bo na voljo za sposojo. Včasih bi bilo le dobro zaiti v knjigarno in knjižnico in videti, da tam ni tako p(o)razno, kot bi rad kdo prikazal v neokusni (medo)pustni šali! *Majda Artač Sturman*

IZOLA Nova razstava v Mestni knjižnici Izola 50. leta v Slovenski Istri

V februarju je v vitrinah ustvarjalnosti v Mestni knjižnici Izola na ogled nova razstava s naslovom *50. leta v Slovenski Istri*. Postavila sta jo Janez in Marija Janežič. Z dokumenti, fotografijami in predmeti sta prikazala nekaj dogodkov iz petdesetih let 20. stoletja, ki so vplivali na življenje in razvoj te regije. “V povojnem času, posebno v obdobju cone A in B Svobodnega tržaškega ozemlja, je bilo pomembno vprašanje razmejitve meje med Italijo in Slovenijo, kar se je poznalo tudi v razvoju gospodarstva in turizma”, pravita avtorja. V vitrinah je razstavljena prva igrača, ki so jo izdelali v tovarni Mehanotehnika. To je bila sestavljanka, ki je vsebovala vijake, matice in različno dolge kovinske paličice in ploščice z luknjami, iz katerih je bilo mogoče s pomočjo dodatkov sestaviti žerjav, avtomobil, tovornjak ali karkoli po svoji domišljiji. Na embalaži je napis Tovarna tehničnih igrač Izola STT (Svobodni tržaški teritorij). Tovarna igrač Mehanotehnika je

bila ustanovljena leta 1952, prve igrače pa so se na trgu pojavile že naslednje leto. Leta 1965 je tovarna začela sodelovati s Katedro za otroško in mladinsko psihologijo na FF v Ljubljani v skupnem projektu *Dobra igrača*. V vitrinah je tudi delovodnik nekdanjega sečoveljskega Rudnika črnega premoga. Rudnik je deloval od 1935 do 1973. Premog so odkrili z geološkim sondiranjem. Izkopavati so ga začeli pod okriljem rudarskega podjetja ARSA – *Società anonima carborifera miniere di Sicciole*. Po letu 1954 so v rudniku delali rudarji iz drugih jugoslovanskih rudnikov. Delo je bilo težko, rudarji so delali ročno, kleče in celo leže. Rudnik je nekajkrat zalila voda in so ga morali osuševati. Zaradi varnosti je bil zasilen izhod na hribu Krog, do katerega je vodilo 700 stopnic. Naselje Sečovlje se je razvilo prav po zaslugi rudnika, kjer je v obdobju razcveta delalo do 400 delavcev. Lepo bi bilo v stavbah nekdanjega rudnika urediti tehnični muzej.

Del razstave je namenjen tudi ladjedelnici na Bernardinu. Ladjedelstvo je ena od najstarejših gospodarskih panog na obalah Istre. V Kopru, Izoli in Piranu je bilo do 2. svetovne vojne več manjših ladjedelnic. Prvi pisni viri o ladjedelnici v

Piranu so iz leta 1322. V 19. stoletju so bile v Piranu 3 ladjedelnice. Sredi stoletja so jih preselili pod samostan sv. Bernardina. Tu so gradili in popravljali ribiške čolne, ribiške in tovarne ladje. Leta 1951 so se tri ladjedelnice na Bernardinu združile v eno. Ta je delovala do leta 1974, ko se je preselila v Izolo. “Delavci

so bili proti temu in so celo napisali pismo maršalu Titu, a ni nič pomagalo,” je povedal Janez Janežič. Razstavljeno je tudi pismo s podpisi delavcev, ki so se na upravo pritožili, ker več mesecev niso dobili plače. Janez in Marija Janežič sta

razstavila tudi načrte za Luko Koper, fotografije Kopra in članke s spomini luških delavcev. Pretovorno in skladiščno podjetje Pristanišče Koper je bilo ustanovljeno leta 1957. Razcvet je doživelo že deset let kasneje. V vitrinah najdemo še nekaj publikacij in dokumentov

iz petdesetih let prejšnjega stoletja. Na primer *Imenovanje za učitelja* iz leta 1954, ki ga je izdala Zavezniška vojaška uprava – britansko ameriški pas Svobodnega tržaškega ozemlja, pa tudi fotografije prvih občinskih volitev v Izoli leta 1952 in volitev v Čežarjih. Nekaj prostora sta avtorja namenila turizmu v Portorožu, ki je bil kot zdraviliški kraj znan že v 13. stoletju. V začetku 20. stoletja pa se je začel razvijati turizem. K promociji turizma v Portorožu so prispevale tudi prireditve, kot so šahovski turnirji in avtomobilske in motociklistične dirke. Od 4. 8. do 14. 9. 1958 je v Portorožu potekal *Medconski šahovski turnir*. Na razstavi je tudi knjižica z originalnimi podpisi 22 svetovno znanih šahovskih mojstrov iz Argentine, Bolgarije, Danske, Kanade, Sovjetske zveze, Kolumbije, Madžarske Jugoslavije in s Filipinov. Med njimi so bili trije bodoči svetovni prvaki, Tigran Petrosjan, Mihail Talj in Bobby Fischer. Zaradi njih

je turnir postal svetovni dogodek. Pobudniki turnirja so bili portoroški turistični delavci, ki so imeli radi šah. Dve leti kasneje so v Portorožu potekale avtomobilske in motociklistične dirke, kar je prispevalo še k promociji tovarne Tomos, ki je na dirke poslala tudi svoje dirkače. Zadnja vitrina prikazuje modo iz petdesetih let preteklega stoletja. Na modnih skicah iz revije *Naša žena* vidimo krila in bluže, male večerne obleke, oblačila za pomlad in taka za potovanja v turistične kraje. Čisto nasprotje današnjim raztrganim kavbojkam. Janez in Marija Janežič se vsake razstave lotita premišljeno. “Ko se odločiva za temo, ki bi jo rada predstavila, v najinih zbirkah poiščeva predmete, dokumente in fotografije in razmisliiva o postavitvi. Tu sva na kratko zajela nekaj tem iz obdobja 50. let prejšnjega stoletja. O čisto vsaki od teh tem pa bi lahko pripravila obsežno samostojno razstavo.”

Špela Pahor

Poklon treh primorskih gledališč slovenskemu kulturnemu prazniku

V brezkrilni sapici na odkrivanje naših literarnih biserov in naravnih lepot

Na osvežujoče popotovanje po sončni čarobnosti naše slikovite Primorske, od morja do Soške doline in gora, so nas popeljali ustvarjalci treh primorskih gledališč, Slovenskega stalnega gledališča Trst, Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica in Gledališča Koper (ob sodelovanju z ekipo EPKGO! 2025), ki so se združila, da bi s skupno, svojevrstno proslavo počastila slovenski kulturni praznik. Gledalcem so podarila žuboreče poetični 40-minutni užitek s pesniško besedo pesnikov in pesnic iz tega prostora ob izsekih iz tukajšnjih naravnih lepot, pa tudi slikovitih mestnih in vaških koticov ter vedut s ptičje perspektive, ob premišljeno izbrani glasbeni spremljavi. Po sili razmer je oder letos zamenjal televizijski ekran. Proslava, naslovljena po verzih iz pesmi Marka Matičetovega *O, blagor tebi, veter*, je premierno zaživela na koprski televiziji na predvečer Prešernovega rojstnega dne, na Slovenskem programu Deželnega sedeža RAI za FJK (Rai 3 bis) pa smo si jo, po televizijskem dnevniku, lahko ogledali v soboto, 20. februarja 2021. Na zunanjih in notranjih prizoriščih, posnetih v Kopru,

Novi Gorici, Ljubljani, Trstu in na Krasu, se je zvrstilo nad dvajset dramskih igralcev iz treh primorskih gledališč, vsak s svojo izbrano pesmijo, ki je v njihovih izbrušenih interpretacijah zažarela v vsej svoji sporočilnosti, včasih tudi v hudomušnem tonu, a vselej z močnim liričnim nadihom. V homogeno celoto sta to poetično potovanje in filmskem traku stkala dramaturga iz koprskega in novogoriškega gledališča, Miha Trefalt in Tereza Gregorič. Za televizijsko realizacijo so poskrbeli koordinator kulturnih dejavnosti v gledališču Koper Matej Sukič, montažer Davor Dujmovič in direktor fotografije Dean Grgurica. Film je nastal s finančno pomočjo Mestne občine Koper in SKGZ. Na prireditvi je zazvenelo 22 pesmi slovenskih pesnikov in pesnic od 42, ki so jih predlagali Igor Saksida, Jasna Čebon, Aleš Berger, Janez Povše, Nina Ukmarič, naš odgovornik urednik Jurij Paljki, Vanja Pegan, Andrejka Možina, Ana Perne, Marija Mercina, Igor Pison, Jasna Tuta, Marko Matičetov, Saša Pavček, Anna Apollonio, Anja Mugerli, Mirt Komel, Ines Cergol, Poljanka Dolhar in Valentina Oblak. Med predlagatelji je bil tudi režiser

in pisatelj Marko Sosič, ki nas je mnogo prerano zapustil v začetku februarja. Prav njemu so posvetili ta doživetni pesniški polet. Na različne čustvene strune ubrane pesmi so interpretirali, kot le igralci znajo, Igor Štamulak (*Dober*

Radoš Bolčina interpretira Pesem Gorici Janeza Povšeta

dan, življenje, Tone Pavček), Tjaša Hrovat (*Zidam*, Kajetan Kovič), Jakob Šfiligoj (*Za vselej je zastal otrok pred hišo*, Milan Jesih), Matija Rupel, ki je recitiral trpko pesem Jurija Paljka *Včasih zapiram okna in vrata* (italijanski prevod Jolke Milič), Maja Blagovič (*Kraška tokata*, David Terčon), Radoš Bolčina, iz čigar ust se je oglasila vznesena *Pesem Gorici Janeza Povšeta*, Anja Drnovšek (*Poletje je noseče s težo zraka*, Zvezdana Majhen), Blaž Popovski, ki je z navihanim zvenom podal stih Marka Matičetovega *Blagor tebi*,

Ana Facchini (*James Bond je imel prav*, Anja Golob), Jure Kopušar (*Ta strašni čas*, Srečko Kosovel), Gorazd Jakomini (*Stanovanje*, Ace Mermolja), Maja Poljanec Nemec, ki je doživeto podala ganljivi *V. Sonet iz Venca spominčic na grob* pesnice Ljubke Šorli, Primož Forte (*Gledališče sence*, Boris A. Novak), Patrizia Jurinčič Finžgar, ki je v sočni narečnosti zrecitirala pomenljivo pesem Alferije Bržan, *Rueke*, Tina Gunzek (*Pesem morske deklince*, Bruna Marija Pertot), Rok Matek (*Isti*, Dane Zajc), Mojca Partljič (*Jadra*, Oton Župančič), Nikla Petruška Panizon (*Vprašanje/Domanda*, Miljana Cunta; prevod Michele Obiti), Urška Taufer (*Ero destinato alla sensibilità*, Katarina Gomboc Čeh), Luka Cimprič (*Vrba*, Gregor Strniša), Danijel Malalan (*Vse te besede*, Srečko Kosovel) in Anuša Kodelja, iz ust katere je izzvenela vsem dobro poznana pesem Ivana Minattija *Nekoga moraš imeti rad*.

Ta lepi pesniški splet je z liričnim navdihom, pa tudi s treznim razmislekom o nas Slovincih uvedel eden izmed stebrov gledališča na Slovenskem, igralec Boris Cavazza. S citiranjem verzov iz Prešernove *Zdravljice* je poudaril, da Slovenci

praznujemo kulturni praznik in da smo na to dediščino lahko ponosni. Vedno smo se morali boriti za svoj jezik in državo, pa tudi za svobodo in pravice ter za dostojanstvo in kulturo dialoga. “Danes se borimo tudi za zdravo pamet!” Da bi se ne zapirali “v meje nevednega strahu, v meje nacionalističnih prepričanj, za zidove državnih meja”, je dejal Cavazza. Dokler bo stal slovenski rod, moramo živo ohranjati spomin na odprtega in svobodoljubnega duha človeka, ki nam je napisal navodilo v najrazkošnejšem jeziku: *Žive naj vsi narodi, / ki hrepene dočakat dan, / da koder sonce hodi, / prepri iz sveta bo*

pregnan! Prešeren nas z verzih iz Uvoda h Krstu pri Savici *'Slovenec že mori Slovenca, brata – / kako strašna slepota je človeka!'*, ki so še kako veljavni tudi danes, opozarja pa na nas same, na naše ozkosti, omejenosti, ki jih moramo preseči. Svoj lepi nagovor, prepojen z ljubeznijo do sorojakov in velikega pesnika, je Cavazza sklenil z besedami: “Želim vam, da bi še dolgo slavili kulturni praznik, ki nas dela bolj človeške in nas povezuje. Želim vam, da bi rod umetnikov tu še dolgo živel in ustvarjal za vas in da bi vedeli, da to potrebujete!”

Iva Koršič

Vabilo PG Kranj

Prešernovo gledališče Kranj vabi ljubitelje gledališke umetnosti **8. marca 2021**, ob mednarodnem dnevu žene, na predstavo v živo, ki si jo bodo lahko ogledali kar z domačega kavča. V neposrednem spletnem prenosu bo kranjsko gledališče z malega odra Stolpa Škrlavec predvajalo enoosebno gledališko igro Roka Vilčnika – rokrega Večja od vseh v režiji Alena Jelena. Protagonistka, ki jo je upodobila Vesna Slapar, je v vlogi odrasle Pike Nogavičke prisiljena odrasti v vseh pogledih. Pege si prekriva s pudrom, nosi visoke pete, proda vilo Čira Cara, se preseli v garsonjero in začne iskati službo ... vmes se seveda tudi nesrečno zaljubi. S svojo igrivo spontanostjo se skoraj tragično sooči s svetom njej povsem tujih pravil in konvencij, vendar ostane zvesta sama sebi in se ne odreče popolnoma svojim otroškim sanjam. **Spletni prenos v živo bo v ponedeljek, 8. marca, ob 20. uri na platformi Tretji oder.** Cena e-vstopnice je 10 evrov.

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (146)

Dimitri Tabaj

PETI DEL

V članku z naslovom *In memoriam dr. sc. Josip Luetić (1920. - 2005.)*, ki ga je objavila revija *Naše more- znanstveni časopis za more in pomorstvo (Vol. 52(1-2) / 2005)*, beremo, da je dr. Luetić od 1949 do 1952 sodeloval v arheoloških raziskavah jadranskega podmorja. Pisal je o slikarjih, ki so okraševali ladje, o zastavi dubrovniške države, o oblačilih mornarjev, o medicinski službi na ladjah, o pogovornem jeziku dubrovniških mornarjev, o pomorski muzeologiji, o modelarstvu starih ladij, a tudi o smodniških delavnicah v dubrovniški državi, o pomorskem zavarovalništvu ter o drugih gospodarskih platih in o kavarniškem življenju v starem Dubrovniku. Predvsem so ga zanimala ladje, ki so bile značilne za njegov rojstni kraj in za tamkajšnjo ladjedelniško tradicijo, kot na primer *galijune, gripe, ormanice, filjuge, galijice, masnice, karake, karakune, trabakule, golice*, ki jih je cel svet občudoval, saj celo slavni angleški dramatik William Shakespeare (Stratford-upon-Avon, 1564-1616) v nekem svojem delu omenja dubrovniški tip ladje. *Ormanica* je na primer avtohtona vrsta manjšega vojnega čolna na vesla z jadrom, ki je več stoletij služila kot izvidniška ladja v boju proti turškim gusarkim galejam in je bila v sestavi Dubrovniške državne flote, medtem ko je bila *filjuga* morda najznačilnejši dubrovniški čoln, ki so ga v različnih obdobjih uporabljali v različne namene, od vojnih do trgovskih, potniških in ribiških (vir: dr. J. Luetić in spletna stran muzej-marindrzic.eu). Dr. Luetić se je posvečal tudi življenjepisu največjih hrvaških in slovenskih pomorščakov, med temi - kot smo videli - je bil

tudi naš kapitan Gregor Cotič. Preučeval je del hrvaškega kapitana dolge plovbe, ladjarskega in ladjedelniškega izvedenca ter slikarja Bartula Ivankovića (Carigrad, 1815 - Trst, 1898), ki je večji del svojega življenja preživel v Trstu - kjer se je poročil z Lucijo Klemenc - in se ukvarjal predvsem s pomorsko motiviko, ter ga uvrstil med velikane svetovnega formata, saj so njegove slike res dragocen dokument o pomorski in ladjedelniški zgodovini. Dr. Luetić se je ukvarjal tudi s pojavom dubrovniških konzulatov, ki so delovali kot neke pomorske agencije v tujini (na primer v Trstu). Obravnaval je tudi brodarstvo drugih krajev, na primer Barja, Budve, Herceg-Novega, Kotorja, Perasta, Splita, Šibenika, Trogirja, Korčule, Hvarja, Visa in Reke v 16., 17. in 18. stoletju. Objavljal je v domačih in tujih revijah ter sodeloval na raznih državnih in mednarodnih strokovnih kongresih. Bil je član predsedstva *Commission internationale d'histoire maritime* (1971-85). Večkrat je varoval hrvaške narodne vrednote pred tujimi ponaredki in popačenji, ki so jih zagrešili nekateri italijanski zgodovinarji. Bil je soavtor *Zbornika dubrovačko pomorstvo, Pomorske enciklopedije in Enciklopedije likovne umjetnosti*. Med njegovimi deli najdemo *O pomorstvu dubrovačke republike u XVI stoljeću* (1955), *Pomorstvo Dubrovačke republike u XVII stoljeću* (1964), *1000 godina dubrovačkog brodarstva* (1969), *Pomorci i jedrenjaci Republike Dubrovačke* (1984), *Dubrovačka Republika u svjetskom milenijskom nautičkokomercijalnom okviru* (1989), *Brodari i pomorci Dubrovačke Republike* (1997). Odlikovan je bil leta 1963 z nagrado mesta Dubrovnik, leta 1968 pa z *Ordenom rada sa zlatim vijencem*.

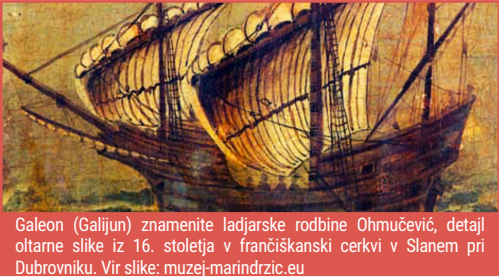
Dubrovniška filjuga. Vir slike: Hrvatska tehnička enciklopedija

Dubrovniška ormanica. Vir slike: Luciano Keber - Ratno Brodovlje Dubrovačke Republike

Dubrovniška karaka, detalj oltarne slike Nikole Božidarevića (alias Nikola Dubrovčanin oz. Nicolaus Rhagusinus - Kotor (?) ok. 1460 - Dubrovnik, ok. 1518) v dominikanskem samostanu v Dubrovniku. Vir slike: muzej-marindrzic.eu

Galeon (Gallijun) znamenite ladjarske rodbine Ohmučević, detalj oltarne slike iz 16. stoletja v frančiškanski cerkvi v Slanem pri Dubrovniku. Vir slike: muzej-marindrzic.eu

Mojstrovina kapitana dolge plovbe, ladjarskega in ladjedelniškega izvedenca ter slikarja Bartula Ivankovića (Carigrad, 1815 - Trst, 1898), ki je večji del svojega življenja preživel v Trstu - kjer se je poročil z Lucijo Klemenc - in se ukvarjal predvsem s pomorsko motiviko. Dr. Luetić je preučeval delo tega slikarja, čigar slike predstavljajo res dragocen dokument pomorske in ladjedelniške zgodovine. Vir slike: paluba.info

LJUBLJANA Narodna in univerzitetna knjižnica

Vabilo, naj postanejo člani tudi Slovenci v zamejstvu in po svetu

Ob 8. februarju je v Sloveniji še posebej praznično, saj je to dan, ko slavi kultura. Takrat se sicer tudi izven meja matične domovine spominjamo našega velikega pesnika Franceta Prešerna, ki je pred 177 leti zapisal svobodoljubne in svetovljanske verze *Zdravljice*, ki presegajo časovne in prostorske meje in so aktualni tudi danes. V letu pomladi narodov 1848 je bila *Zdravljica* objavljena v *Kmetijskih in rokodelskih novicah*, Slovenska ustava iz leta 1991 pa jo določa za slovensko himno. V Narodni in univerzitetni knjižnici skrbno hranijo Prešernove rokopise, med katerimi je več različic *Zdravljice*. Hranijo pa tudi pesnikova objavljena dela, med njimi številne prevode v druge jezike. V lanskem letu je *Zdravljica* prejela *Znak evropske kulturne dediščine*, s čimer se je umestila med najpomembnejše spomenike, ki pričajo o zgodovini evropske ideje in povezovanja. V NUK-u so izjemno ponosni, da je ta ustanova s podelitvijo visokega priznanja postala sedež spomeniškega območja Prešernove *Zdravljice*. V NUK-u lepo vabijo na ogled *digitaliziranih*

rokopisov *Zdravljice* dr. Franceta Prešerna in na sprehod med številnimi upodobitvami našega največjega pesnika. Ob kulturnem prazniku v NUK-u s ponosom predstavljajo najpomembnejše pridobitve knjižnične zbirke, ki so dobile mesto na policah

knjižnice NUK-a v letu 2020. Med njimi je tudi *Prešernov rokopis pesmi Sveti Senanus*. Gre za prvi izvirni in avtentični rokopis pesmi, napisan s pesnikovo roko. Več o pridobitvah v letu 2020 si lahko vsakdo prebere na spletnih straneh NUK-a. V preteklih dneh so se v NUK-u spominjali še enega dogodka, ki je dodobra zaznamoval delovanje te najpomembnejše knjižnice na Slovenskem. Dne 29. januarja 1944 je na poslopje Plečnikove stavbe strmoglavilo letalo in zanetil požar, v katerem je bilo uničenih skoraj 60.000 knjig. O tem, kako obnoviti v

ognju poškodovane knjige, so se pogovarjali s sodelavcem Andrejem Štolfo iz Oddelka za zaščito in restavriranje NUK, pri čemer je nastal zanimiv posnetek. Vabijo k ogledu tudi tega. Med izjemno dragocen spomin slovenskega naroda sodijo tudi tiski, ki so nastajali izven slovenskih meja. Pred kratkim so na portalu Digitalne knjižnice Slovenije objavili *Ameriško domovino* (1919–2008), ki je tako kot *Enakopravnost* (1918–1957), izhajala v Clevelandu. V Ljubljani so v istem obdobju izhajali trije dnevniki. Poleg Slovenskega naroda (1868–1945) in Slovenca (1873–1945) je, skoraj istočasno kot oba clevelandska časnika, v slovenskem glavnem mestu začelo izhajati še *Jutro* (1920–1945). V NUK-u hranijo bogat fotografski arhiv tega časnika, ki so ga najprej restavrirali in digitalizirali, nato pa objavili na portalu dLib. Vsakdo lahko pregleda na fotografijah zabeležene odmevne zgodbe tistega časa, sledi športnim dogodkom in drobnim utrinkom ter občuduje portrete znanih in manj znanih prebivalcev naše dežele. Z digitalizacijo je povezan tudi projekt **ARMA – The Art**

of Reading in the Middle Ages/ Umetnost branja v srednjem veku, kamor je vključena tudi knjižnica NUK. Namen projekta je prikazati razvoj srednjeveške bralne kulture in njenega pomena za razvoj evropske kulture ter z digitalizacijo in objavo na spletu povečati dostopnost srednjeveških rokopisov in zgodnjih tiskov, ki jih hranijo v NUK-u. Kakor je že v navadi, pri NUK-u vabijo tudi zamejske Slovence, da postanejo njihovi člani. Za Slovence, ki živijo izven meja Republike Slovenije, je članstvo brezplačno. Ob vpisu na spletni strani poleg svojega imena za poševno črto je treba vpisati / **Slovenci po svetu** (primer: Janez / Slovenci po svetu). V zbirki elektronskih knjig **Biblos**, do katere si vsak pridobi dostop s članstvom v NUK, lahko vsak izbira med več kot **1200 knjižnimi naslovi v slovenskem jeziku**. Na portalu **zvočnih knjig Audibook** pa je za poslušanje na voljo že **več kot 100 leposlovnih knjig v slovenskem jeziku**. Poslušanje je možno preko aplikacije na pametnem telefonu. Za vprašanja, pobude in komentarje so z veseljem na voljo po elektronski pošti helenajanezic@nuk.uni-lj.si.

Sardinija bo spet prizorišče "sedme umetnosti"

7. filmski festival manjšinskih jezikov – Babel

Sardinsko mesto Cagliari bo tudi letos prizorišče mednarodnega festivala, ki je namenjen izključno filmskim produkcijam v manjšinskih jezikih. Tokrat bo že 7. izvedba. Babel Film Festival je namenjen kinematografiji, ki pripoveduje o jezikovnih manjšinah. Festival prireajo združenja Babel, Areavisuale in Società Umanitaria-Cinetica Sarda. Zaradi uspeha pomembnega kulturnega projekta so organizatorji v preteklih letih prejeli številna mednarodna in italijanska priznanja. Pred nedavnim je bil objavljen razpis za sodelovanje na filmskem natečaju. Festivalni pravilnik in vpisni obrazec za udeležbo sta objavljena na spletni strani (<http://www.babelfilmfestival.com/>). Rok za vpis zapade 30. junija 2021. Festival bo razdeljen na dve glavni sekciji. V prvi izmed teh se bodo med sabo pomerili avtorji filmov, ki so za več kot 50 odstotkov govorjeni v manjšinskih jezikih. Dela bo ocenila žirija, ki bo nagrade dodelila za najboljši dolgometražni film (več kot 45 minut trajajoči dokumentarec ali fikcija), najboljšo kratkometražno fiksijsko delo (ne daljše od 45 minut) in najboljšo krajše dokumentarno delo (ne daljše od 45 minut). V okviru drugih festivalskih sekcij se bodo med sabo pomerili tudi avtorji filmskih del, v katerih je prisotnost manjšinskega jezika manjša od 50 odstotkov. Zmagovalec/ka glavne festivalske sekcije bo prejel/a nagrado v znesku 6 tisoč evrov, ostale nagrade so progresivno manjše do zneska tisoč evrov. Kot že v preteklih letih bodo organizatorji festivala tudi tokrat podelili veliko nenenarnih nagrad. Pri nagrajevanju filmskih del bodo sodelovali tudi študenti, člani ljudskih žirij na osnovi državnega zakona 482/99 v Italiji 12 priznanih jezikovnih manjšin, predstavniki na Sardiniji prisotnih proslincev za azil in drugih strokovnih združenj. Ob predvajanju filmskih trakov spored festivala predvideva tudi izvedbo mojstrskih tečajev, srečanj s filmarji in strokovnjaki za manjšinska vprašanja, koncertov in predstav. Organizatorji pravijo, da sloni istovetnost festivala, ki je pozoren na zahteve velikega občinstva, na trdnih temeljih. Tudi letos pričakujejo veliko obiskovalcev. V letih se je število soudeležencev avtorjev na festivalu občutno povečalo. Lanskoletne izvedbe se je udeležilo 113 filmov, od katerih je izborna komisija izbrala 71 del, ki so predstavljala kar 33 manjšinskih jezikov. Predvajanja filmov so na festivalu potekala od zgodnjih popoldanskih do večernih ur.

SNG Nova Gorica ob slovenskem kulturnem prazniku

Zven žlahtnih Prešernovih pesmi v izsekih novogoriškega mesta

Kljub letošnjim neprijaznim razmeram, ki nam jih je vsilila epidemija koronavirusa, se poklicna gledališča pa tudi društva in druge ustanove niso hoteli odreči praznovanju v poklon naši kulturi in našemu izjemnemu pesniku Francetu Prešernu. Ker pa prireditve v živo niso možne, so se vsi dogodki ob tem zelo pomembnem prazniku za Slovence zvrstili na spletu. Tako je ob tej priložnosti tudi Slovensko narodno gledališče Nova Gorica pripravilo svojim zvestim obiskovalcem, zdaj sledilcem na spletu, nekaj presenečenj. Od 7. do 9. februarja je bila na ogled predstava *Krst pri Savici* Dominika Smoleta v zelo dognani in sporočilno močni režiji Janeza Pipana. S to uprizoritvijo so l. 1994 slovesno odprli novo gledališko hišo v Novi Gorici. Krasno predstavo so oblikovali tudi igralci, ki jih žal zdaj ni več med nami. Prav zaradi tega je bil njen ogled še toliko

bolj občuten in ganljiv. Na sam Prešernov dan je bil na spletni strani Mestne občine Nova Gorica in SNG Nova Gorica ter Vimeo kanalu SNG Nova Gorica možen ogled recitala, naslovljenega po Prešernovem verzu iz pesmi *Pevcu, Kdo zna noč temno razjasnit, ki tare duha!*, ki sta ga skupaj pripravili omenjeni ustanovi. Dramski igralci domačega ansambla Ana Facchini, Radoš Bolčina, Marjuta Slamič, Peter Harl, Andrej Zalesjak, Patrizia Jurinčič Finžgar, Blaž Valič, Anuša Kodelja, Miha Nemec in Maja Poljanec Nemec so čustveno interpretirali Prešernove pesmi *Pevcu, Dekletom, Bogomila (Krst pri Savici), Sonet smrti, Apel in čevljar, Železna cesta, Prispodoba ljubezni, 13. sonet (Sonetni venec), Zdravljica*. Ker se tokrat igralci niso mogli v živo srečati z gledalci v matični hiši, so posnetke recitacij Prešernovih verzov po domiselni zasnovi in

realizaciji Kaje Trkman, Mojce Valič in Andreja Zalesjaka posneli po novogoriških ulicah, ob skulpturah in spomenikih pomembnih mož in žena, ki so s svojim delom

Ana Facchini

pustili globok pečat v širši Goriški pa tudi na Slovenskem nasploh. Pri tem so želeli posredovati tudi srčno misel, da bo po tej zatemnitvi, ki jo je povzročil virus, kultura spet svetlo zasijala in zaživela bratsko, čezmejno v bližnji prihodnosti z evropsko

prestolnico kulture. Med spletom Prešernovih verzov sta našli svoje mesto tudi glasba in zapeta pesem. Pesmi raznolikih vsebin in glasbenih žanrov so izvajali

Iztok Mlakar (*Soči*), Smaal Tokk (*Kvota*), Viperstone (*LjubezenNaPrviDotik*). Uvodne besede je izrekel župan MO Nova Gorica dr. Klemen Miklavčič in se zaustavil ob pomenu umetnosti. O njej je dejal, da je najzapletenejša, a tudi najbolj

razvita oblika komunikacije človeka. "Je odraz razvitosti in povezanosti, pa tudi blaginje neke skupnosti in odraz človeka, človeške civilizacije, ki se je v tem obdobju znašla pod zelo veliko preizkušnjo". V prihodnje bo prav kultura odigrala pomembno vlogo in znotraj nje umetnost, je dejal župan in opozoril na to, da smo pred velikimi izzivi, katerim bomo kos tudi z znanjem, ki smo si ga pridobili v preteklosti. Ni mogel seveda niti mimo omembe, da bo Nova Gorica z Gorico l. 2025 evropska prestolnica kulture, in prav to bo osrednja tema tega časa, v katerem na Goriškem želijo pokazati pot v prihodnost. Poslanico Združenja dramških umetnikov Slovenije, ki jo je tokrat napisal igralec Boris Mihalj, predsednik Združenja dramških umetnikov Slovenije, je prebral igralec Andrej Zalesjak, predstavnik ZDUS enota SNG Nova Gorica. "Le svetloba lahko razblini

praznino in temo, zjasni vsakodnevna utisnjenja negativnih vrednosti tistih, ki nam krojijo čas, v katerem skupaj živimo. Le svetloba omogoča, da so predmeti vidni, da se strahovi razjasnijo in postanejo neznatni. Sijoči valovi utrinkov zvezd, ki nam na poti skozi neskončno temino stvarstva omogočajo obstoj, s seboj prinašajo občutenja sreče, notranjega miru in ljubezni, energijo, ki biva in se krepi v naši zmožnosti doživljanja lepega in plemenitega. Prav ta napaja človekovo umetnost in osmišlja vsako v dobro usmerjeno ustvarjalnost. Vse, kar v lastnem in skupnem bivanju smo in ustvarimo, odzvanja navzven. S skupaj usmerjeno vztrajnostjo in upornostjo lahko dosežemo in osvojimo vsak cilj. Naj bo zato svetloba, ki jo danes med nas prinaša pesem, začetek nove prihodnosti". Je med drugim zapisal Boris Mihalj.

LJUBLJANA Narodna in univerzitetna knjižnica

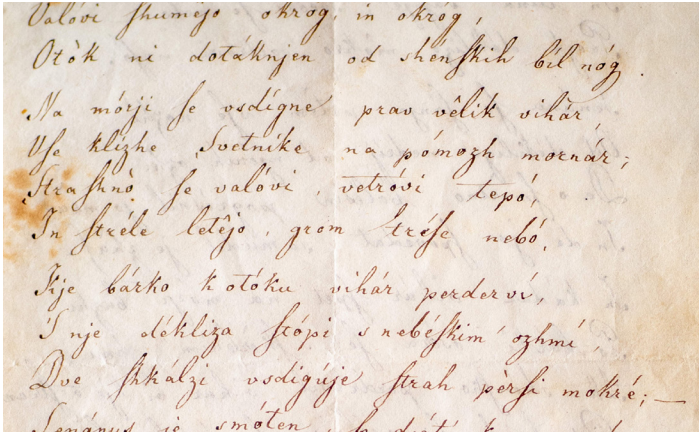
Nova pridobitev: Prešernov rokopis pesmi Sveti Senanus

Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) so pridobili Prešernov rokopis pesmi *Sveti Senanus*. Gre za prvi izvorni in avtentični pesnikov rokopis pesmi, ki ga

skušnjavi, a tej kljub temu ne uide, zato se na koncu vseeno vrne med ljudi, pesem pa Prešeren tako konča predvsem zbadljivo do menihov. Rokopis Svetega

Crobatha p. Benvenuta (1805–1880), ki mu je pesem tudi posvetil. Benvenut je pesem *Sveti Senanus* od pesnika prejel 24. maja 1846. Prvič je bila

Stritar. Po nekaj ponovljenih izdajah je pesem objavo doživela tudi v slikanici *Sveti Senan, Nuna in kanarček* leta 1998 z ilustracijami Bogdana Groma. Pesem o Senanu je

hranijo v NUK-u. Pomembna kulturnozgodovinska pridobitev, ki dopolnjuje bogato zakladnico Prešernovih rokopisov v nacionalni knjižnici, je napisana v bohoričici z značilno Prešernovo pisavo, na koncu pa je njegov podpis v gajici. *Sveti Senan* je satirična meniška balada, ki pripoveduje o Senanu, ki se umakne na samotni otok, da bi se izognil

Senanusa je v digitalni obliki na ogled na portalu Digitalne knjižnice Slovenije. Satirično meniško besedilo je Prešeren posvetil prijatelju France Prešeren je snov za satirično meniško balado *Sveti Senanus* preko pesmi St. Senanus and the Lady Thomasa Moora vzel iz latinske legende, motiv pa je nato preoblikoval z mislijo na svojega prijatelja Gašperja

objavljena v petem zvezku *Kranjske čbelice* l. 1848. Skupaj z *Nuno*, *Šmarijino goro*, *Nebeško procesijo*, *Zdravljico* in *V spomin Matija Čopa* je tako bila del sklopa zadnjih objav pesmi, ki jih je France Prešeren še doživel. Leta 1866 sta jo v zbirko *Pesmi Franceta Preširna, s pesnikovo podobo, z njegovim životopisom in estetično-kritičnim uvodom* umestila urednika Josip Jurčič in Josip

vse od svojega nastanka pa do danes v literaturi in časopisju spodbujala različne razprave. Razmišljanja o *Svetem Senanu* je tako mogoče zaslediti v korespondenci Josipa Stritarja, Bleiweisovi zavrnitvi Josipa Cimpermana, ki je želel v Novicah o pesmi objaviti prispevek, in celo v pesmih patra Benvenuta, v katerih je Prešernu odgovarjal na njegovo stvaritev.

Zbornik o spomeniku slovenskim vojakom v Doberdolu

Pred nekaj tedni je izšel zbornik o spomeniku "Slovenskim vojakom na soškem bojišču 1915-1917" v Doberdolu, ki je bil postavljen pred 5 leti. Zanj publikacijo vlada veliko zanimanje. Spominsko obeležje, ki opozarja na pogosto pozabljene razsežnosti soške fronte za Slovence, sta postavila goriški Kulturni dom in doberdobska Občina. V publikaciji, ki jo je izdal Kulturni dom v okviru deželnega projekta Bunker 2020, so zabeleženi osrednji dogodki otvoritvene slovesnosti, ki je potekala 26. oktobra 2016: govora predsednikov, slovenskega Boruta Pahorja in italijanskega Sergia Mattarelle, in prispevki Igorja Komela (Kulturni dom), doberdobskega župana Fabia Vizintina, slovenskega ministra Gorazda Žmavca, podpredsednice goriške Pokrajine Mara Černic ter sodelavcev Vasje Klavore, Andree Bellaviteja, Jožeta Ceja, Hilarija Lavrenčiča in Vilija Princiča. V zborniku so z besedo, sliko in prek filma zajeti glavni dogodki tega spominskega projekta. Publikaciji so namreč priloženi DVD, ki si ga je zamislil Ivo Saksida, spominska razglednica spomenika, ki jo je izdal tržaški filatelistični klub L. Košir, in štirijezični Zgodovinski zemljevid goriškega Krasa z označenimi spomeniki in ostanki 1. vojne, ki ga je izdala Lokanda Devetak z Vrha sv. Mihaela. V zborniku so objavljena tudi posamezna poglavja iz knjig, ki na strokoven način obravnavajo bitke in žrtve, katerim je spomenik posvečen. Namen publikacije - ki predstavlja zanimiv in priročen turistično-zgodovinski vodič po sledih 1. svetovne vojne v naših krajih - je ohraniti zgodovinski spomin in opominjati na grozote vojne. Pri uresničitvi pobude so sodelovale Dežela FJK, Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, SKGZ, Fundacija poti miru in kulturna zadruga Maja. Interesantom je zbornik v Gorici na razpolago v Kulturnem domu, Katoliški knjigarni, v knjigarnah Leg in Ubik ter v trafikih pri tržnici, v Doberdolu v gostilni pri lvi (Rimska ul. 26) in v agriturizmu Pri Cirili (Bratuževa ul. 6) ter v Trstu v Tržaškem knjižnem središču TS 360.

Po Nebeški poti - Peš od Ogleja do Svetih Višarij (26)

Nace Novak

V Dunji so bili še sončni žarki žalostni
Potrkal sem in se naslonil na kljuko vrat, a so bila zaklenjena. Poklical sem oskrbnico Olgo Roseano, saj sva bila dogovorjena, da ji telefoniram, ko pridem, a je telefon najprej zvonil v prazno, potem pa se je oglasila telefonska tajnica in me obvestila, da je številka, ki sem jo vtipkal, trenutno nedosegljiva in da ji lahko pustim sporočilo, kar sem tudi naredil. Nisem zapaničaril, saj se mi na CC-ju to ni zgodilo prvič. Pravzaprav je bilo bolj pravilo kot izjema. Seveda pa ni bilo fino. Zato, ker si ob zaključku etape, pohodniške, kolesarske ali kakršnega koli drugega več dni trajajočega „outdoor“ podviga zmatran, prešvican in lačen in žejen in bi se rad čim prej stuširal, preoblekel, kaj pojedel in popil in tako prišel k sebi, čim prej začel s postopkom regeneracije pred nadaljevanjem izziva. Kot rečeno pa sem to sprejel z „vse je tako, kot mora biti“ naravnostjo in me ni vrglo s tira. Čisto mirno sem ji poslal še sms sporočilo, da sem prišel in se šel parkirat v senco blizu občinske stavbe nedaleč stran, saj je bilo sonce še visoko. Tam sem si sezul pohodniške čevlje in štumfe in si na noge nataknil peresno lahke japonke. Spil sem nekaj sveže vode iz pipe v parku pred občinsko stavbo in se za prvo silo posladkal z jabolkom. Ker sem sumil, da je Olga starejša ženska in da ne „čekira“ sms-ov in telefonske tajnice, kjer sem ji pustil sporočilo, da sem prispel in jo čakam pred „romarsko hišo“, sem nadaljeval s klicanjem in po dobre pol ure se je vendarle odzvala in rekla, da se usede na kolo in pride takoj. Čez nekaj minut je res pripedalirala na kolesu in se opravičila, da je igrala z otroki nogomet in ni slišala telefona. Na hitro je zaradi furjaste frizure spominjala na pevca skupine The Cure Roberta Smitha, saj so ji lasje štrleli v zrak oziroma v vse smeri. Zavetišče, v katerega me je popeljala, je bilo od znotraj skromnejše od tega, kar je obetala zunanja fasada, a me to ni razočaralo. „Streha nad glavo je streha nad glavo. Ne bomo se zmrdovali. Spal sem že v veliko hujših beznicah,“ sem pomislil in ji, zadovoljen, da se je prikazala, sledil po notranjosti stavbe, ki mi jo je prijazno razkazala. Prostori so bili res v slabšem stanju kot v vseh prejšnjih prenočiščih ob poti. Zaloge v kuhinji

so bile bolj švoh, tako da je bila špeza, ki sem jo opravil v Klužah, vsekakor dobrodošla. Ker je Olga bojler odprla šele, ko sva vstopila, sem se kasneje, ko sem ostal sam, tudi stuširal z mrzlo vodo, pa to res ni najhujše, kar se človeku lahko zgodi. Po drugi strani sem dobil čiste ruže za posteljo, čisto brisačo in namig, kam lahko dam sušit cunje, če jih bom pral - na majhen vrtič za hišo. Potem ko mi je vse razkazala, je omenila, da znaša prispevek za nočitev deset evrov. Pokimal sem in segel v denarnico, kjer pa nisem imel nobenega desetaka, ona pa tudi nič, da bi mi lahko vmila. Rekel sem ji, da lahko poračunava tudi kasneje, oziroma da grem rade volje

kam zamenjat pedesetaka, če je kje v bližini možnost za to, pa je odkimala. V kraju ni bilo ne trgovine ne gostilne, niti manjšega bara. Malce zoprna situacija. Potem sem začel zbirati na kup kovance in jih zbral za šest ali sedem evrov in ko sem ji jih ponudil in skomignil z rameni, je tudi ona skomignila z rameni, potem pa pokimala. „Zmoli še eno zdravo marijo ali dve, pa bo,“ je rekla in se poslovila. In sem jo imel rad in jo imam še vedno v lepem spominu, ne glede na rahlo zanemarjenost zavetišča. Dunja se mi je kasneje med popoldanskim sprehodom po njenih ulicah zdela opustela in vdana v usodo. Tako kot še kakšen kraj ob poti, a vseeno bolj. Drugod je bilo čutiti več pozitivne energije, v Dunji pa je bil občutek, da počasi, a nezadržno vse propada, pa ni nikomur res mar za to. Stene v zavetišču so bile plesnive, fasada na cerkvi plesniva, hiše z

redkimi zelo svetlimi izjemami bolj slabo vzdrževane. Tisti posamezniki, ki sem jih srečal, namrgodeni, nerazpoloženi, brez leska v očeh. Eno tako kolektivno zatočenost in poklapanost sem začutil v tem kraju. Morda nisem srečal pravih ljudi in nisem opazoval s pravih zornih kotov. Morda pa je tem mojim občutkom vendarle botrovala lega – ta ujetost med visoke hribe in tik ob reki, da je bilo vse vlažno in zato prej plesnivo. Morda si kraj od druge svetovne vojne, v kateri je, kot sem se lahko prepričal ob spomeniku v središču vasi, izgubil veliko prebivalcev, predvsem moških, ni opomogel. Morda je bilo krivo množično izseljevanje zaradi brezperspektivnosti, hitra cesta, ki

je bila mimo hiš speljana nekaj metrov nad zemljo, ali kaj podobnega, a tam v Dunji so bili še sončni žarki žalostni, se mi je zdelo, še svetlo nebo nad vasjo je delovalo otožno in depresivno. Je bila pa Olga Roseano, preden se je poslovila, edina oskrbnica, ki me je prosila, naj se vpišem v register romarjev (Registro dei Pellegrini), v kakršnega sem se vpisal ob prejemu romarskega potnega lista v Ogleju, nekaj dni pred začetkom poti, potem pa nič več. Povedala mi je tudi, da se je v zavetišču tega leta ustavilo 106 romarjev. Očitno je imela vse „na broju“. Ko sem ostal v stari in mrzli hiši sam, sem si najprej pritisnil žig v kredencial in vodnik, potem pa radovedno prelistal register. Prvo ime v njem je bilo zabeleženo 3.7.2009. Poiskal sem tudi Slovence, ki so se tam ustavili pred mano, in dobil naslednje podatke: 15. 7. 2011 sta bili vpisani

in podpisani Marija Kramžar in Jelka Škrli, 16. 7. 2017 sta se tam ustavila Jurij in Lucija Nabergoj iz Vipave, 6. 8. 2018 Rado Sluga iz Kopra, 10. 8. 2018 pa Ivanka Demšar Potočnik iz Škofje Loke. Morda sem med večinoma italijanskimi imeni in priimki koga tudi spregledal, 11. septembra 2019 pa sem v register dodal svoje ime. Zanimiv se mi je zdel tudi podatek, da je zadnji romar v letu 2019 v zavetišču prenočil 18. oktobra, prvi v letu 2019 pa 23. maja. Med popoldanskim pohajkovanjem po vasi in lovom za še zadnjimi sončnimi žarki sem razmišljal tudi o tem, da se CC počasi bliža koncu, saj je bila pred mano le še ena neznana in na papirju tudi najdaljša etapa. Zadnjo, gor na Svete Višarje sem pred leti že prehodil, skupaj z Jano in takrat šest let starim Natanom, tako da sem vedel, da ni pretirano naporna. „Pa ravno sem se lepo privadil na to nomadsko življenje. Prve dni mi je bilo hudo in sem zelo pogrešal svoje, zdaj bi pa še hodil in hodil,“ sem pomislil. V nekaj dneh sem se uglasil na ta solo nomadski življenjski ritem, pa seveda nisem najbližjih nič manj pogrešal, a vedel sem, da se bomo prav kmalu spet videli, sploh pa smo se skoraj vsak dan po zaključku etape slišali po telefonu. Na dan, ko sem bil v Dunji, so pokopali Venčka. R.I.P. Po telefonu pa me je poklical prijatelj Tomaž, ki se je ravno vrnil s ta velikega Camina. Za petdeset let ga je šel drugi prepešačiti. Povedal sem mu, da sem ravno na CC-ju in bil je navdušen, saj zanj ni vedel, a tudi še poln vtisov s Camina Frances, ki jih je želel podeliti z mano. Dogovorila sva se, da se čez nekaj dni dobiva na pijači in si vse poveva. Tudi kar nekaj telefonov in sms-ov povezanih s službo sem prejel. Zanimivo, da šele tam, v Dunji, prej niti ne. Očitno je bilo, da se bližam koncu pustolovščine, kar je po eni strani pomenilo skorajšnji uspešni zaključek, po drugi pa tudi konec lepega, sanjskega in vrnitev v službeni vsakdan, ki ni vedno rožnat.

POGOVOR Prof. Marija Kostnapfel o zborniku Tržaški Cankar in naše branje

Raznolikost izhodišč, interpretacij in ugotovitev daje zborniku značaj odprtosti, širine in predvsem svežine

Pred kratkim je pri založbi Mladika izšel, v sodelovanju s Slavističnim društvom Trst, Gorica, Videm, dragocen zbornik *Tržaški Cankar in naše branje*. Slavistično društvo Trst, Gorica, Videm je ob stoletnici Cankarjeve smrti (leta 2018), v sodelovanju s Slavističnim društvom Koper in Slavističnim društvom Nova Gorica, priredilo zanimiv in obsežen simpozij o slovenskem pisatelju. V knjigi je zbranih enaindvajset referatov in esejev strokovnjakov in poznavalcev Cankarjevega življenja in dela, ki so bili podani prav na simpoziju, a tudi nekatera pozneje dodana besedila. O izidu in pomenu, ki ga ima zbornik za slovensko književnost, našo narodno skupnost in naše mesto v zalivu, smo se pogovorili z urednico zbornika, prof. Marijo Kostnapfel.

Kako je pravzaprav nastala zamisel Cankarjevega zbornika?

Zbornik smo si zamislili kot navezo strokovnjakov z različnih področij iz celotnega slovenskega kulturnega prostora. Že med simpozijem, ki je osvetlil pomembnost in aktualnost Cankarjevega ustvarjalnega opusa, je predsednica Slavističnega društva Trst, Gorica, Videm, prof. Marija Pirjevec, predlagala, da bi prispevke zbrali v publikaciji. Zamisel je nato zorela in prišlo je do bogate bere kakovostnih besedil. Ker živimo v zelo negotovih razmerah, je izid zbornika velik uspeh. Upam, da bo kljub času, ki ni naklonjen javnim predstavitvam in promociji, zaradi svoje dragocene vsebine našel pot do bralk in bralcev.

Naslov simpozija in posledično zbornika je poseben, Cankar je bil zelo navezan na Trst, koliko je bil za vas pravzaprav tržaški? Nekateri podatki nam sporočajo, da si je celo želel živeti v Trstu ...

V Cankarjevih časih je bil Trst po številu slovenskih prebivalcev največje slovensko mesto in pisatelj ga je dobro poznal. Ni slučaj, da je v uvodu znamenitega tržaškega predavanja Očiščenje in pomlajenje povzel Tavčarjevo misel, da so Trst pljuča Slovenije. Brez tega okna v svet in njegovega morja si ni mogel zamisliti svobodne, samostojne, demokratične Jugoslavije. Poudaril je tudi, da kdor pride iz Ljubljane v Trst, čuti, da pride domov, da stoji na domačih tleh, da govori s sebi enakimi, ki ga razumejo, sočustvujejo z njim in so z njim enih misli. Cankar se je zavedal nujnosti spodbujanja povezav med posameznimi deli slovenskega

prostora, kar obenem pomeni spodbujanje zavesti o raznolikem bogastvu slovenske kulture. Cenil je prednosti, ki jih nudi mediteranska odprtost. Tudi njegova dela so prav po tržaški poti dosegla italijanske bralce. Potem pa je tu še njegov osebno obarvani odnos do mesta. Tržačanom je hodil predavat in se tja zelo rad vračal. V pismu nesojeni tašči na Dunaj piše, da se v Trstu počuti zdravega, da bi si rad kupil hišico pri morju in se tam nastanil z zaročenko

Štefko. Odlomek se mi je zdel pomenljiv in je zato na zavihku zbornika. Poleg tega še številni drugi dopisi in čustvene ter prijateljske vezi potrjujejo, da je Cankar tudi tržaški.

Zbornik je zelo raznolik, v njem dobimo referate izvedencev, ki delujejo na različnih področjih, prav tako imajo vsebine različne poglede in pristope npr. jezikovni, vsebinski, geografski. Je bilo to načrtno izbrano?

Že simpozij je bil zasnovan tako, da je prišla do izraza raznolikost izhodišč, interpretacij, ugotovitev. Podobna usmeritev daje tudi zborniku značaj odprtosti, širine in predvsem svežine. Ne gre namreč za neko razpršenost, neenotnost ali nepovezanost. Pestrost pogledov, stališč, razvojni lok posameznih besedil – vse to so konstitutivni elementi načrtovane celote, njeni pomembni gradniki in potrjujejo sporočilno moč tega velikana slovenske besede, ki je še danes v marsikaterem pogledu inovativna, revolucionarna.

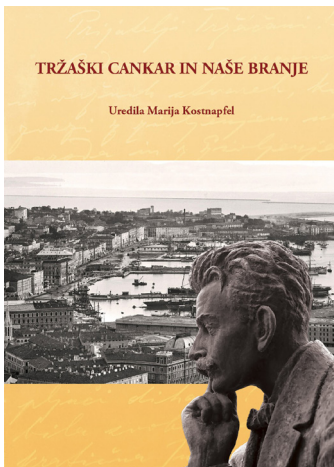
Kako je potekalo uredniško delo? Je bilo naporno zbrati v celoto različne avtorje in vsebine?

Posamezni avtorji so na različne načine vpeti v tkivo publikacije, kar dodatno poudarja njeno vsebinsko bogastvo. Najpomembnejše merilo pri izbiri besedil je bila kakovost. Uredniško delo ni bilo lahko. Pri njem mi je z dragocenimi nasveti stala ob strani prof. Marija Pirjevec, ki ima na tem področju veliko izkušenj. Najprej sem

kontaktirala avtorje, potem sem prvič prebrala besedila in jih odposlala lektorici, dr. Maji Smotlak. Besedila je pregledal tudi uredniški odbor. Nato sem spet prebirala prispevke in zastavila vrstni red. Vežna nit gre od širših kulturnih in družbenih vprašanj (na primer o Cankarjevem vplivu na kulturno emancipacijo Slovencev, o kulturi v Cankarjevih tržaških predavanjih, o pisateljevih pogledih na slovenstvo, na družbo in vzgojo, na jezik) pa do prispevkov, ki prikazujejo

in jezikovnimi vprašanji. Poleg tega imamo posebna, izvirna branja nekaterih Cankarjevih del, na primer branje v luči psihoanalize ali pa v luči različnih dimenzij, kot so prostorske dimenzije, dimenzija tujosti itd. V zborniku je tudi zapis o radijski uprizorljivosti nekaterih Cankarjevih dram. Novosti je torej veliko: vsak prispevek prinaša nekaj novega.

Zbornik bogatijo lepe in natančno izbrane fotografije. Kako ste jih izbirali?

Nekatero Cankarjevo fotografijo vsi poznamo. Zato sem se želela izogniti izrabljenosti njihovega sporočila in sem skušala poiskati nekaj, kar bi pospremiло besedilo in ga obenem dodatno oplemenitilo. Pri tem delu mi je s koristnimi

nasveti pomagala Nadia Roncelli, ki je tehnično bolj izkušena in pozna marsikatero pravno past. Zbornik pa je večje oblikoval Matej Sussi.

Trst in svet sta se zelo spremenila v zadnjem stoletju. Ko je bil Cankar v Trstu, je obstajal neki enotni kulturni prostor. Dela in odzivi so odmevali daleč naokrog med Slovenci, a tudi med srednjevropskimi državami ... Mislite, da je med sodobnimi slovenskimi avtorji (in med našimi tržaškimi) kakšen podoben primer, o katerem bodo lahko naslednje generacije prav tako sprožile debato, simpozij in zbornik(mogoci o tržaškosti kakšnega avtorja)?

O enotnem kulturnem prostoru radi veliko govorimo. Izkazalo se je že, da to ni dovolj. Napolniti ga moramo z novimi vsebinami, odnosi in s skupno vizijo. Ustvarjanje kapilarne mreže odnosov pa zahteva temeljito načrtovanje in delo. Veliko ljudi v Sloveniji ne pozna naše zgodovine in tudi ne utripa življenja za mejo. Po mojem mnenju bi bilo treba začeti s tovrstno vzgojo že v vrtcih in osnovnih šolah.

Z odnosom Slovenije do nas so povezani tudi odzivi na našo ustvarjalnost. Teh je še vedno premalo, čeprav o nekaterih avtorjih v Sloveniji pišejo in jih dobro poznajo.

Tudi njihovo *tržaškost*. V tujini pa skorajda ne vedo za nas. Tržaških ustvarjalcev, ki jih poznajo tudi drugod po Evropi, je veliko, kolikor jih lahko preštejemo na prste ene roke. In to pod pogojem, da pri štetju močno pretiravamo. Tudi mednarodno odmevnih avtorjev iz osrednje Slovenije ni prav veliko. Zato je treba spodbujati pretočnost ustvarjalnosti na obeh straneh meje in enakopravno odpiranje navzven, v svet. Po drugi strani bi bilo verjetno treba analizirati določeno kulturno in politično ozračje, ki pri nas spodbuja fenomen t. i. *zamejskosti*. Ta *zamejskost* po eni strani olajšuje dostop do italijansko govorečih sosedov, ker po poti najmanjšega odpora gladi in blaži razlike, po drugi strani pa je za nas nevarna in dodatno povečuje razpoko, ki nas ločuje od Slovencev onkraj meje. V takem ozračju se vse bolj ločuje tudi jezik. Prav gotovo imamo veliko mladih talentov, ki so ustvarjalni, vendar pa težave z jezikom hromijo njihovo kreativnost. In to je treba spremeniti. Predstavljam si, da ne maramo postati neke vrste *folklorizirani zamejci* in se utopiti v brezimni močvari multikulturnosti, ki z odprtostjo do drugih kultur nima nobene zveze.

Matevž Čotar

Spletna Prešernova proslava Slovenske prosvete, Društva slovenskih izobražencev in Mladike

Dne 28. februarja ob 18. uri na Youtube kanalu Slovenske prosvete

Prešernova proslava je vsako leto predstavljala enega od osrednjih dogodkov v delovanju Slovenske prosvete. Vsako leto so na ponedeljek (tradicionalni dan, ko ima svoja srečanja DSI), na datum, ki je najbližji Prešernovemu dnevu, v Peterlinovi dvorani na ul. Donizetti v Trstu - s kulturnim sporedom obeležili Dan slovenske kulture.

Točke sporeda so z leti pridobile neki tradicionalni potek, saj so po eni strani želele biti nekakšen vrh kulturnih aktivnosti društev, po drugi pa povezati poklon Prešernu z nagrajevanjem pesnikov in pisateljev, ki so se v preteklem letu odlikovali na literarnem natečaju Mladike. Dostikrat so prišla v ospredje imena še neznanih ali manj znanih avtorjev, ki so s to uveljavitvijo pritegnili nase pozornost širše publike, še posebej tistih, ki so se zbrali na proslavi, saj so lahko tudi poslušali branje odlomkov iz nagrajenih del. Tradicionalne točke so bile še podelitev priznanj Mladi oder ter slavnostni govor; vse pa je še pozivila glasbena točka (nastop glasbenika ali pevskega zbora). Letos so organizatorji Prešernove proslave dolgo upali, da jo bodo lahko uresničili, kot se je to prav zadnji trenutek pred zaprtjem vseh aktivnosti posrečilo lani. Ko so spoznali, da bo to nemogoče, pa si niso pustili zvezati rok od epidemije: novinarka Bredo Susič (ki ima veliko izkušenj s snemanjem videov) so pooblastili, da je organizirala spletni dogodek. Z njim bodo tudi v letošnjih težkih okoliščinah izvedli to pomembno praznovanje Prešernovega dneva in obenem upoštevali prepovedi zbiranja ter vse ostale omejitve. Kot nam je povedala Breda Susič, glavni koncept

spletne video-proslave upošteva osnovne točke tradicionalnega dneva slovenske kulture. Video – posnetek pa ima še mnoge dodatne, drugačne zahteve: nuditi mora več očesu, ne sme "uspavati" z dolgimi nastopi ali govori.

Po drugi strani pa ima splet tudi svoje prednosti v sedanjem težkem obdobju, ko se ne smemo premikati iz svoje dežele ali države: nagrajeni pesniki in pisatelji se lahko predstavijo kar od doma in od tam odgovarjajo na vprašanja; branje odlomkov iz njihovih nagrajenih del lahko poteka v različnih okoljih, poživijo jih lahko utrinki iz narave, glasbena podlaga itd. Tudi glasbeniki sami lahko izvajajo svoje skladbe v različnih krajih, v dvorinah ali na prostem, v naravi, med zelenjem ali ob morju; njihova glasba lahko postane podlaga za balet, ki se odvija v skladbi ali besedilu primernem prostoru. Skrb bo namenjena prav temu, da proslava postane video predstava.

Kdor je imel privilegij, da je že nekoliko pokukal v dogajanje okrog video- posnetka, je bil očaran nad vsemi presežki, ki jih ta medij nudi in ki jih dogajanje v živo ne more nuditi. Vsi boste lahko prisostvovali dogodku ob koncu tega tedna: video – proslava bo zaživel v nedeljo, 28. februarja, ob 18. uri na Youtube kanalu Slovenske prosvete. Naj razkrijemo za zdaj le nekaj osnovnih podatkov: zamisel in režija celote je bila poverjena Bredi Susič, pri oblikovanju predstave pa so sodelovali: Sergij Pahor s slavnostnim govorom, Nadja Roncelli kot članica komisije in urednica pri Mladiki, Lučka Peterlin kot režiserka bralnega dela predstave z igralci Radiškega odra, Raffaella Petronio z baletno skupino in baletnimi vložki, trije mladi pianisti, dva harmonikarja in flvist, vsi učenci Glasbene matice; snemalec je bil Marco Clari.

REPEN Predstavitev odbojarske ekipe Zalet ZKB Trst Gorica

Pomlajena ženska ekipa

Vsredo, 17. februarja, so v občinski telovadnici v Repnu predstavili žensko odbojarsko ekipo Zaleta, ki bo tudi letos nastopala v deželni prvenstvu C lige. Ekipa ima letos novega sponzorja, to je Zadruga kraška banka Trst Gorica. Predstavitev je vodil organizacijski tajnik ZSSDI Evgen Ban. Ekipa je letos zelo pomlajena, sestavljajo jo nekatere igralk, ki so že lansko sezono nastopale v prvenstvu C lige, ostale pa bodo letos nastopale tudi v mladinskem prvenstvu u 19 in morda v prvenstvu 1. divizije. Dve igralki sta letos prvič pristopili k projektu Zalet, to sta Ilaria Misciali in Audrey Tientcheu. Ekipo vodi Martin Maver s pomočjo Daniele Ciochi, spremljevalca pa sta Erik Calzi in Giulia Spanio. Letos imajo igralk na razpolago še trenerja za fizično pripravo, to je Mario Ciac. Igralk so Michela Zonch, Demi Vattovaz, Misciali Ilaria, Veronika Winkler, Špela Ferfoglia, Anna Ciuch, Maja Grilanc, Alja Furlan, Neža Gruden, Tina Hussu, Nika Lovriha, Tereza Marocchini, Nicole Maurel, Nataša Močnik, Giorgia Radina, Martina Stergonšek, Tinkara Vidoni in Audrey Tientcheu. Predstavitev se je udeležilo kar nekaj pomembnih gostov, ki so stopili tudi pred mikrofoni. Med temi so bili Ivan Peterlin, predsednik ZSSDI, Adriano Kovačič, predsednik ZKB Trst Gorica, Pavel Vidoni, predsednik ASD Sokol, Marko Ban, predsednik

ASD Kontovel, Paolo Manià, predsednik tržaško-goriškega odbora FIPAV, Tanja Kosmina, županja Občine Repentabor, in Marko Gregoretti, odbornik za šport Občine Repentabor. Najprej je do besede prišel

Vidoni v imenu vseh društev, ki spadajo v projekt Zalet. Povedal je, da so morali lansko leto, pred začetkom treningov, priti do dokončne odločitve in vključiti mlade igralk v ekipo C lige. To so storili, ker je kar nekaj

odbojarskega prvenstva mora biti res velik praznik. Predsednik Kovačič je ob koncu govora dobil še majico ekipe, seveda z natisnjenim "logom" novega sponzorja. Nato so k mikrofoni prišli še Ivan Peterlin, ki se je pristočno

Zalet ZKB – FVG VOLLEY ACADEMY 3 : 0 (25 : 16, 25 : 18, 25 : 11) Zalet: Vattovaz 2, Tientcheu 11, Winkler 5, Zonch 7, Maurel 13, Ciuch 1, Gruden 1, Furlan 4, Marocchini 3, Stergonšek 0, Grilanc 0, Hussu nv, Lovriha

sta zmagali volja in borbenost igralk Zaleta. Organizatorica igre Demi Vattovaz je skozi celo tekmo pretežno igrala s krili in korektorjem. Od vsega začetka je bilo opazno, da dekleta že veliko časa trenirajo in se poznajo, tako da je bila igra precej tekoča. Kljub več zgrešenim servisom z obeh strani je bila ekipa Zaleta močnejša predvsem v napadu.

Ob koncu tekme smo postavili nekaj vprašanj kapetanki ekipe, Demi Vattovaz.

Demi, kaj meniš o vašem prvem nastopu?

Igrale smo proti mladi ekipi, ki se je borila in veliko pozornost namenila obrambi. Uspelo nam je obdržati koncentracijo skozi celo tekmo, kljub dolgemu premoru. Gotovo moramo še veliko vaditi sprejem in izboljšati servis, toda mislim, da je bila ta prva tekma še kar uspešna.

Ste morale pred tekmo opraviti bris?

Ja, bris smo opravile v petek, dan pred tekmo. Cela ekipa je opravila hitri bris in na srečo smo bili vsi negativni, tako da smo lahko naslednji dan končno začeli prvenstvo.

Kaj vas čaka v drugem krogu?

V soboto nas čaka tekma v Vidmu. Ne vemo sicer točno, kaj nas čaka, ker so vse v prvenstvu soudeležene ekipe še precej menjale postavbo oziroma pomladile ekipo igralk. Gotovo se bomo morale potruditi in dokazati svojo igro in pokazati, kaj vse zmoremo.

Anastazija Pertot

foto damj@n

trener ekipe Martin Maver. Povedal je, kot smo že omenili, da je ekipa zelo pomlajena in da že veliko časa trenirajo ter se pripravljajo na začetek prvenstva. Ko niso bili dovoljeni treningi v telovadnici, so organizirali skupni trening po spletu. Ekipa zdaj trenira štirikrat na teden. Treningi so vedno zelo aktivni in produktivni, vsakič odkrivajo boljše plati igralk in dvigajo raven igranja. Prvenstvo je podobno lanskemu, sestavljeno je iz dveh krogov, vsak krog je sestavljen iz osmih ekip. Letošnja novost pa je ta, da nihče ne izpade iz prvenstva. Spregovoril je tudi Pavel

igralk zapustilo ekipo zaradi delovnih in drugih obveznosti. Vidoni je omenil, da so pred začetkom sezone želeli privabiti k projektu novega pokrovitelja, in to so storili z Zadruga kraško banko Trst Gorica. Le-tej se je zahvalil za veliko pomoč in zaupanje v projekt ter izrazil željo, da bi to sodelovanje delovalo v času. Po njegovem nagovoru je k mikrofoni pristopil Adriano Kovačič in pozdravil v imenu celotne Zadruga kraške banke. Potrdil je, da so z veseljem sprejeli prošnjo in pomagali pri projektu. Šport, je povedal, je v tem času zelo pomemben za celotno skupnost in začetek

zahvalil novemu sponzorju in razkril svoje veselje ob začetku prvenstva, županja Tanja Kosmina in predsednik tržaško-goriškega odbora FIPAV Paolo Manià. Evgen Ban je ob koncu še povedal, da je društvo Sloga poskrbelo za prav posebno ponudbo za vse navijače ekipe. Vsakdo si bo lahko ogledal domače tekme v živo preko Youtube kanala Sloga Volley. Ob tekmi bo tudi športni komentar!

Naj opišemo še prvo tekmo ekipe Zalet ZKB, ki se je končala z zmago naših odbojkaric.

(L1), Misciali (L2). Trener: Martin Maver Po dolgem premoru so dekleta Zaleta ZKB ponovno stopila na igrišče v soboto, 20. februarja. Pomerile so se z ekipo iz Vidma, FVG Volley Academy. Obe ekipi sta sestavljeni iz mladih igralk. Varovanke trenerja Maverja so bile v prvem setu skoraj povsem v prednosti in so kar z lahkoto premagale nasprotnice. V drugem setu pa so se igralk iz Vidma borile za vsako točko. Tekma je bila od drugega seta dalje še precej enakomerna, a so ob koncu seta prevladale domačinke. Na začetku tretjega seta je bila igra ponovno napeta, na koncu pa

Šolske dejavnosti v času koronavirusa

Tudi usposabljanje se je preselilo na splet!

Eno od področij, ki jih je najbolj prizadela epidemija covida-19, je prav gotovo šolstvo. Čeprav je v letošnjem šolskem letu pouk v prisotnosti "zdržal" v vrtcih, osnovnih in nižjih srednjih šolah, je izobraževanje višješolcev od oktobra do konca januarja potekalo izključno na daljavo. Dijaki torej niso bili prikrajšani le za pouk v živo, ampak tudi za celo vrsto dejavnosti, ki bi v normalnih razmerah zelo popestrile šolsko življenje (ekskurzije, ogledi razstav, obiski gledališč ipd.). Podobna usoda je doletela tudi obvezno delovno prakso oziroma izmenično usposabljanje, ki ga je leta 2015 uvedla Renzijska vlada s t. i. zakonom o dobri šoli. Ker letos ni bilo govora o tem, da bi se dijaki in dijakinje vključili v delo podjetij (veliko tam zaposlenih že dolgo dela od doma), ustanov ali

izobraževalnih zavodov, je bilo treba vse skupaj preseliti na splet. Na Humanističnem in družbeno-ekonomskem liceju Antona Martina Slomška je izmenično usposabljanje potekalo v drugem tednu februarja, in sicer pod geslom obvladam jezik, razumem svet za humanistično smer, trajnostni razvoj pa je bil vodilo izobraževanja za družbeno-ekonomsko smer. Tudi predavanja so se zvrstila na času primeren način. Zaradi predpisov o preprečevanju širjenja okužbe je namreč dnevno na šoli le polovica dijakov. Ti so srečanjem sledili iz šolskih klopi, ostali pa od doma preko spletnih aplikacij. Prav tako večina predavateljev ni prišla v šolske prostore, ampak so svoje referate podali kar preko spleta. Organizator je za dijake pripravil kar se da pestro

ponudbo, od jezikovnih dilem v zamejstvu, o katerih sta predavali raziskovalki SLORI-ja Matejka Grgič in Maja Melinc Mlekuž, preko ekološkega kmetijstva, o katerem je spregovoril Massimo Raimondi, do

problematike dela z migranti in njihovega vključevanja v družbo, s čimer se ukvarja Matej Iskra. Z migracijsko politiko v Belgiji je dijake seznanila mlada študentka

Janja Hauschild. O lastnih študijskih in delovnih izkušnjah pa so spregovorili nekdanji dijaki liceja Slomšek, in sicer ornitolog Domen Stanič ter študentka specialne in rehabilitacijske pedagogike Nika Čermelj. Prevajalki

Ker je humanistična smer Slomška dedinja nekdanjega pedagoškega liceja in učiteljskega, seveda niso mogle umanjkat teme, povezane z vzgojo in izobraževanjem, o katerih so spregovorile Valentina Destri, Ester Derganc, Martina Ukmar in Sabrina Bandi. Svoje izkušnje s področja socialnega podjetništva je podal Pino Rosati iz zadruga Lister, Goričan Ivan Brajnik pa je predstavil delovanje socialne zadruge Basaglia. Na tem področju deluje tudi podjetje I girasoli, ki je v svoje vrste angažiralo nekatere nekdanje dijakinje našega liceja Slomšek, ki so tam zaposlene kot vzgojiteljice. Tem je bilo res veliko, med njimi tudi muzikoterapija, terapevtsko ukvarjanje s konji. Poleg naštetih so dijaki družbeno-ekonomske smeri sledili še predavanju Hane Pertot o reciklaži, arhitektoma

Borutu in Alešu Plesničarju o ekoloških gradnjah, Mariji Besednjak iz pravične trgovine ter poznavalcu Krasa Paolu Sossiju. Humanistična smer pa je imela na razpolago še delavnico kreativnega pisanja pod vodstvom prof. Marije Sabati iz Kamnika, dijaki in dijakinje pa so prisluhnili še profesorici Ester Gomiseli o sociolingvistiki, Martini Milič o športnih aktivnostih ljudi s posebnimi potrebami ter Sonji Gregori na temo ljudi s posebnimi potrebami. O enotedenski izkušnji bodo dijaki in dijakinje v prihodnjih dneh pripravili poročila, ki bodo sestavni del njihovega študijskega kurikla, saj je izmenično usposabljanje obvezno. Čeprav to letos ni potekalo kakor po navadi, so se profesorji liceja Slomšek in njihovi gostje-predavatelji potrudili, da bi dijakom, kljub zaostrenim razmeram, ponudili čim več.

Februarsko srečanje iz niza Izjeme-Eccezioni Vikrina izjema tudi Prešeren

Prejšnji teden je potekal nov kulturni dialog spletnega niza Izjeme-Eccezioni, ki ga organizira vokalna skupina Glasbene matice Vikra. V februarskem pogovoru se je članica zbora Ester Gomisel pogovarjala s profesorjem Miranom Košuto o temi zven in pomen Prešernovih Poezij v novem italijanskem prevodu, ki ga je naredil Košuta. Že na začetku je predavatelj poudaril, da Prešeren spada v ciklus Izjeme, saj je bil izjemen pesnik in prva velika izjema v slovenski književnosti. Pred Prešernom je slovenska književnost poznala samo približno tri stoletja sakralnega, vzgojnega in razsvetljskega pisanja, literarno ustvarjanje pa je bilo takrat v službi neliterature. “Prešeren je bil prvi, ki je konstituiral slovensko poezijo in ji dal estetsko funkcijo ter umetniško dostojanstvo,” je obrazložil Košuta. Ester Gomisel in Miran Košuta sta se nato pogovarjala o tem, zakaj je bil Prešeren inovativen. In glede na to, da njegove poezije vsi poznamo vsaj iz šole, kateri so tisti podatki o njem, ki se jih v šoli ne učimo. Prešeren je bil inovativen na več področjih: jezikovnem, oblikovnem, tematskem in estetskem. V jezikovnem smislu je utrdil tiste jezikovne poglede, ki jih je obelodanil Matija Čop, in se postavil po robu panslovanstvu Jerneja Kopitarja. Zavzemal se je namreč za samostojen in

vsestransko razvit slovenski jezik. Oblikovno je v slovensko literaturo pripeljal romanske pesniške oblike, ki jih slovensko pesništvo do takrat še ni poznalo, kot so sonet, sonetni venec, romanca ... Glede tem je bil prvi, ki je pesnil o ljubezni, pisal pa je tudi o domoljubju, slovenstvu in patriotstvu. Njegova

ljubezen do slovenstva je bila že moderno-romantična in mitsko-čustvena, pa vendar nikdar nacionalistična. V estetskem smislu je bil prvi, ki je slovensko književnost iztrgal iz cerkvenega, razsvetljskega in didaktičnega jarma. Literaturi pa je dodal Jakobsonovo poetično funkcijo kot primarno funkcijo. Na vprašanje, česa se v šoli o Prešernu ne učimo, je Košuta odgovoril, da predvsem o njegovih humornih, ljudsko-sproščenih, spotikljivo-erotičnih ali celo pornografskih verzih. Veliko teh je sicer tudi apokrifnih, saj so jih največjemu slovenskemu

pesniku “podtaknili” po smrti. Prav tako se v šolah ponavadi ne omenja, da je hotel Prešeren storiti samomor, in se ne obravnavajo humorne parodije njegovih pesmi, predvsem zaradi smešenja in navideznega rušenja mita, čeprav so v resnici parodije dokaz vitalnosti Prešernovih verzov.

Pred drugim delom predavanja so lahko poslušalci prisluhnili glasbenemu intermezzu, za katerega sta poskrbeli sopranistka Martina Burger in dirigentka zbora Vikra Petra Grassi s klavirsko spremljavo. Ponudili sta v poslušanje Prešernovo poezijo Nezakonska mati v uglasbitvi Frana Serafina Vilharja. Drugi del pogovora je bil namenjen uglasbitvam in prevodom Prešerna. Po Košutovem mnenju je ta zelo muzikaličen, predvsem zaradi ritmike in metrike. Tudi sam je to opazil, ko ga je prevajal, saj se je moral vedno znova odločati, ali naj pri prevodu sledi poleg pomenu tudi

glasovnemu, metričnemu in rimičnemu izvirniku. Oblika in vsebina pa sta pri Prešernu tesno povezani, zato je pri prevajanju skušal paziti na oboje. Košuta je še dejal, da je prevod vedno neki filter in je poezijo najboljše brati v originalu. Vendar ko je zaradi jezikovnega neznanja to nemogoče, postanejo pomembni prevodi, ki so edina in nujna rešitev. Pri prevodih je treba po njegovem mnenju upoštevati tudi kreativnost prevajalca, ki postane nekakšen alter ego pesnika. Izvirniku skuša čim bolj približati prevod, vendar ga nikoli ne doseže, ta nedosegljivost pa je vzrok vedno novega seznanjanja z besedili. Ob koncu sta se z Ester Gomisel zaustavila še ob njegovem prevodu Prešernovih Poezij. Dejal je, da bo samo čas pokazal, ali je kaj prispeval s svojo knjigo. Zdi pa se mu nujno, da bi prevod prodrl čim dlje med Italijane, saj je Prešeren univerzalen avtor, vreden širokega odziva. V njegovih poezijah se mu zdi pomembno predvsem to, da celostno predstavi Prešerna, tudi z dvema spremnima besedama, opombami prevajalca, Prešernovo biografijo ... Prihodnji kulturni pogovor v okviru projekta Izjeme bo na vrsti 24. marca, ko se bodo tri pevke pogovarjale o enakosti spolov.

UP

Obvestila

Slovenska prosveta bo v četrtek, 4. marca, ob 16.30 devetih podelila štipendije iz Sklada inž. Albina Ločičnika študentom inženirstva. Podelitev bo

potekala v Peterlinovi dvorani v skladu z vsemi predpisi.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami daruje N.N. 25 €.

Krovni organizaciji SKGZ in SSO se veselita s srenjo Dolina

Uspešna vrnitev zemljišč v roke domačinov

Krovni organizaciji Slovencev v Italiji izražata zadovoljstvo ob pomembnem dosežku srenje Dolina, ki ji je po 90 letih in po dolgotrajnem pravnem postopku uspelo razveljaviti pravnomočno sodbo iz leta 1931 ter je pridobila lastništvo nad svojimi zemljišči. Vztrajnost in odločnost predstavnikov srenje ter strokovna pomoč pravnih in tehničnih izvedencev so omogočile zmago v dolgoletnem sporu z Občino Dolina in odprle pot tudi drugim srenjam. Velja poudariti, da so člani srenje (pretežno) slovenski domačini – staroselci, ki so s tem tudi potrdili upravičenost do upravljanja območja. Srenja Dolina je sicer v vseh teh letih utrpela škodo na račun svojega premoženja, saj je na njeni lastnini bilo izvedenih več infrastrukturnih posegov, ki so nepovratno iznakazali njeno podobo. Izid pravde pa odpira novo poglavje in bo lahko imel pozitivne učinke tudi v luči upravljanja površine v kmetijske, gozdarske in turistične namene. Predvsem pa vrača zemljo prvotnim lastnikom oziroma dolinski srenji, ki jo bo na tak način lahko spet upravljala v korist domače skupnosti.

Čestitke stranke Slovenska skupnost dolinski srenji

Dosegla je pomembno sodno zmago!

Stranka Slovenska skupnost čestita srenji Dolina in odv. Mitji Ozbiču za izredno pomembno sodno zmago, s katero je dosegla razveljavitev razlaščenja izpred devetdesetimi leti. Ob tem je deželni svetnik in tajnik SSk Igor Gabrovce poudaril, da “Gre za uspeh, ki vliva nov zagon in navdušenje celotne naše skupnosti srenj in jusov, ki predstavljajo vse bolj aktualno obliko celotnega pristopa k ohranjanju in razvoju podeželja, tudi s turistično-proizvodnega vidika. Na deželni ravni še vedno pričakujemo revizijo zakonodaje, zlasti v luči vsedržavnega zakona o skupni lastnini, ki je leta 2017 zarisal nov pristop k starodavni in plemeniti obliki upravljanja vaških premoženj. Sam sem že ob začetku zakonodajne dobe vložil novelo v zakon, ki lahko predstavlja izhodišče za inovativen zakon. O tem se bom že v prihodnjih dneh pogovoril s predsednikom pristojne komisije deželnega sveta.”

Demokratska stranka je vložila svetniško interpelacijo županu Dipiazzi

Poziv k preureditvi in prenovi območja nekdanje vojašnice Monte Cimone pri Banih

Izkušnja pandemije poziva k uvedbi novih pristopov k upravljanju občinskega ozemlja tudi s prenovo opuščenih in degradiranih območij v korist skupnosti. V ta namen je lani občinska svetnica Demokratske stranke Valentina Repini vložila svetniško vprašanje o okoljski sanaciji in valorizaciji območja opuščene vojašnice Monte Cimone pri Banih (nekdanje posestvo rodbine Bidischini-Burgstaller). Pozvala je občinsko upravo, naj sproži postopek za regeneracijo največjega opuščenega območja na tržaškem ozemlju s prenosom lastnine, izvedbe okvirnega finančnega načrta za sanacijo in prenovo ter s preverjanjem možnosti pridobivanja evropskih nepovratnih sredstev iz strukturnih skladov 2021-2027 pri Deželi FJK. Zaradi visoke naravne vrednosti območja opuščene vojašnice pri Banih je pomembno, da se čim prej namenijo gozdne površine javni uporabi, kar predstavlja prvi korak v smer premoščanja stanja opuščenosti. Deželno načrtovanje v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov 2021-2027 predvideva financiranje načrtov za regeneracijo degradiranih območij z vključevanjem lokalnih prebivalcev in s ciljem turističnega razvoja ter možnostjo ustvarjanja novih delovnih mest. Agencija za državno lastnino in razne občinske uprave se že usmerjajo v obnovo opuščene vojaške dediščine s ciljem urbanistične regeneracije in prekvalifikacije pomembnega dela javne imovine s koordiniranimi akcijami in partnerskimi navezami, kar predstavlja primer dobre prakse tudi za Trst. V ta namen občinska svetnica Valentina Repini nagovarja občinsko upravo, naj stopi v stik z Agencijo za državno lastnino in deželno upravo FJK, kot je bilo dogovorjeno v okviru obravnave svetniškega vprašanja.

S 3. STRANI Ksenija Vremec, študentka psihologije “Razveseli me, ko vidim, ...”

Pri nas je bilo zelo malo društev, ki so se ukvarjala s socialo, ki so že takoj na začetku skušala kaj narediti. Mi smo si hitro zavihali rokave in imeli zelo veliko videokonferenčnih sestankov, da smo se zmenili, kaj lahko naredimo. Že marca smo takoj organizirali skupinice in si telefonirali preko Skypa s protagonistji. Tudi preko teh smo jim nudili razne aktivnosti, na primer jogo in telovadbo, druga skupinica je imela uro, v kateri smo spekli torto, nekateri so se pogovarjali o glasbi, filmih, drugi so risali ... Ves čas smo vsak četrtek imeli po Skypu tudi gledališke vaje, vedno po isti metodi z glasbo in premikanjem po prostoru ... Skušali smo obdržati čim več stvari, čeprav na daljavo, ko pa se je lahko in ko so starši to dovolili, smo organizirali tudi krajše sprehode. Zaposleni smo šli v vas, kjer živi protagonist, in se z njim sprehajali eno uro. Mislim, da je bilo to nekaj

najlepšega. Ko pa smo spet lahko delovali v apartmajih, smo morali preveriti, koliko ljudi je lahko naenkrat v njih, kajti apartmaji niso zelo veliki. Imamo jih štiri, eden je moški, dva ženska in en mešan. Morali smo pomisliti, koliko ljudi naenkrat je lahko v vsakem apartmaju.

Če še vedno govoriva o koronavirusu: se je obnašanje protagonistov spremenilo? Kako je situacija vplivala nanje?

Res se je zelo spremenilo. Seveda je zelo odvisno od posameznika. Od vsega začetka pa sem med njimi opazila veliko skrb. Na začetku niso razumeli, kako je virus nevaren, vendar mislim, da tudi mi tega nismo razumeli. Mi smo morali poskrbeti, da jih ne spravimo v paniko, istočasno pa jim dati razumeti, da morajo paziti na določene stvari. Njihovo obnašanje se je spremenilo predvsem v tem, da je bilo opaziti, koliko jim je pomembno biti v družbi ostalih in se

videvati vsak dan. Nekateri so se bolj zaprli, nekateri pa so se, paradoksalno, odprli, ker so se zavedali, kako je pomembno komunicirati med sabo. To je bilo opaziti tudi, ko so se vrnili v apartmaje. Ko se družijo med sabo, je zdaj dosti močnejša vez med njimi. Opaziti je tudi, da so nekateri res razumeli situacijo in zelo pazijo. Če dam primer, zdaj vsi nosimo zaščitne maske. Če protagonist vidi, da kdo ne nosi maske, ga takoj spodbudi, naj si jo nadene. Zelo pazijo tudi drug na drugega. Opažam, da so postali bolj odrasli.

Kaj te najbolj razveseljuje pri tem delu?

Oni. Z vsako majhno stvarjo, ki jo rečejo, ki jo naredijo, te presenetijo. Ni dneva enakega prejšnjemu. Razveseli me, ko vidim, da rasejo, se spreminjajo in postajajo bolj odrasli. Zelo me veseli tudi, da se sama spreminjam: da tudi jaz postajam bolj odrasla, vidim svet na drugačen način, ali

ko mi oni pomagajo videti, da stvari niso takšne, kot izgledajo. Verjetno bolj oni spreminjajo mene kot jaz njih, ko jim pomagam. Najbolj me razveseljuje njihov pogled na svet in njihove vsakodnevne spremembe, saj se izboljšujejo vsak dan.

Končuješ študij psihologije. Ti je pomagal pri delu, ki ga opravljaš?

Kot sem že rekla, me to delo spreminja vsak dan, a tudi študij me je spremenil. Ko sem bila na višji šoli, nisem opažala, da se spreminjam, študij pa mi je pomagal, da sem videla stvari z različnih zornih kotov, zdaj pri delu pa to še bolj opažam. Študij mi je zelo pomagal, ker sem se naučila, da je večkrat zelo pomembno samo opazovati. Predvsem na začetku, ko sem še delala prakso, mi je to zelo pomagalo, ker so mi rekli, naj opazujem, kaj oni delajo, bolj kot to, kaj naj ukrepam. To pa sem že imela nekako v sebi, da je treba bolj opazovati kot pa stopiti v akcijo.

Premalo poznani, kruti vojni spopadi

Genocid v Tigraju

Etiopska vlada v Adis Abebi je 28. novembra, ko so zvezni vojaki zavzeli glavno mesto Tigraja, Makele, razglasila konec operacije, imenovane "law enforcement". A vojna v tej gorati regiji se še vedno nadaljuje. *Tigrajska neodvisna stranka* (TIP), SAWET in *Narodni kongres velikega Tigraja* so februarja 2021 poslali v svet dokument, v katerem sporočajo, da je etiopska vlada 4. novembra lani začela totalno vojno proti tigrajskemu ljudstvu. Vse več je poročil, ki pravijo, naj bi v tej vojni koordinirano sodelovali etiopska vojska, posebne enote Amharcev in Oromov, pa tudi Somalcev, ZAE in 4,2 eritrejskih divizij. Etiopska in eritrejska vlada to zanikata. Vlada v Adis Abebi tudi trdi, da je stranka TPLF dala šivati eritrejske uniforme in vanje oblekla svoje vojake. Nekatere družine v Somali so za padle vojake dobile odškodnino 10 tisoč dolarjev in tako je prišlo na dan, naj bi kakih tisoč somalskih vojakov proti njihovi volji poslali na vojaške vaje v Eritrejo, v resnici pa so morali sodelovati v vojni proti Tigrajcem. V Mogadišu, glavnem mestu Somalije, so zato potekale demonstracije in matere vojakov so od vlade zahtevale, naj jim po resnici pove, kje so njihovi sinovi in kaj se z njimi dogaja.

Nekateri analitiki menijo, da je bil napad na Tigray načrtovan že pred nekaj leti. Najprej naj bi vlada v Adis Abebi preko medijev očrnila stranko TPLF in ji kot grešnemu kozlu naprtila krivdo za vse probleme v državi. Predsednik Abiy Ahmed Ali, ki je, mimogrede, doktoriral iz reševanja sporov, je svetovni javnosti zatrdil, da njegova vojska ni ubila niti enega civilista – kot da bi Tigray napadel z vodnimi pištolami. Poročila s terena kažejo popolnoma drugačno sliko. "Bombardirali so mesta in vasi, ubili čez 50 tisoč nedolžnih civilistov, otrok, žensk, mladih in duhovnikov. Napadali in izropali so tudi verske objekte in institucije. Izvensodni poboji in skupinska posilstva so postali vsakdanja praksa napadalcev. Z grožnjo smrti so prisilili očete, da spolno zlorabijo svoje hčere. Več kot tri milijone ljudi je od strahu zapustilo svoje domove, kakih 150 tisoč pa je zbežalo v druge etiopske regije, čeprav se tudi tam ne morejo skriti pred etničnim nasiljem. V Sudan se je do zdaj zateklo že čez 60 tisoč beguncev. Zdaj več milijonov ljudi potrebuje nujno humanitarno pomoč. Mnogi umirajo od lakote, ki je postala orožje, s katerim hočejo Tigrayce prisiliti k vdaji. Poleg tega,

da so izropali in zažgali hiše, so napadalci požgali polja in pridelke, pokradli in poklali domače živali. Del strategije je tudi blokada interneta in telekomunikacij", med drugim beremo v poročilu visokih predstavnikov Tigraya. V Adis Abebi trdijo, da je internet in telekomunikacije blokirala stranka TPLF. Vlada novinarjem in mednarodnim humanitarim

organizacijam preprečuje dostop do regije. Humanitarni delavci se srečujejo z nepredvidenimi in nejasnimi postopki odobritve dostopa in birokratskim zavlačevanjem. Poročanje o dogajanju je prav tako onemogočeno. Po poročilih ZN 80 odstotkov ljudi v Tigraju nujno potrebuje pomoč. A zaradi omejitve in počasnosti zvezne vlade je to zelo težko. Novembra je etiopska vlada sicer dovolila dostop humanitarne pomoči v tigrajsko regijo, a le na območja, ki so pod kontrolo etiopske vojske. Generalni sekretar norveškega koncila za begunce NRC Jan Egeland je dejal, da je v vseh letih svojega humanitarnega delovanja le redko doživel, da bi tako zelo ovirali humanitarno pomoč. Paulos Tesfagiorgis, eritrejski borec za človekove pravice, pravi: "Etiopska vlada lakoto uporablja kot vojno orožje. Ofenziva se je začela med sezono pobiranja pridelkov. Vladni vojaki so sežgali pridelke tigrajskih kmetov. Poklali so njihovo živino. Vlada je istočasno popolnoma blokirala dostop do Tigraya. Ni bilo nobene hrane in tudi danes je dostop za humanitarno pomoč zelo omejen. Ljudje že umirajo od lakote. To je vojna brez milosti. Vse to me spominja na Mengistu je izrek: 'Če hočeš ujeti ribo, izsuši ribnik.' Da bi oslabila TPLF, mora Abiyjeva vlada zatreti civilno prebivalstvo, tudi tako, da ga na milost in nemilost prepusti lakoti." Notranji premiki prebivalstva povečujejo možnost prenosa covida-19. Od štirideset bolnišnic jih je dostopnih le pet. Kakih 300 motoriziranih vodnih črpalk je uničenih in ljudje ne morejo priti do pitne vode. Lokalne tržnice in trgovine so skoraj

propadle. Več milijonov prebivalcev nujno potrebuje pomoč in hrano. Verski voditelji so na kolenih prosili za nujno humanitarno pomoč. Škof iz Adigrata, abune Tesfasseliasie Mehdin, je novembra 2020 in januarja 2021 etiopskim in tujim partnerjem in donatorjem v pismih opisal stanje v Tigraju. "Ljudje nimajo hrane, niti osnovnih zdravil in vode.

Ostali so brez domov, nimajo dostopa do elektrike, bank, telefonskih in internetnih povezav, prometa. Ne morejo pomagati svojim družinam. Vsak dan slišimo, da umirajo zaradi posledic spopadov, pomanjkanja hrane in nujnih zdravil, kot je na primer inzulin. Milijoni ljudi, posebno ženske in otroci, so razseljeni in iščejo zavetje, da bi si rešili življenje. Zbežali so v

bližnje gore in doline, da bi se skrili pred bombami in streljanjem s topovi. S seboj niso vzeli ničesar, ne hrane ne vode. Iz zahodnega Tigraya jih je veliko zbežalo v Sudan. Humanitarna pomoč je nujna in življenjskega pomena za milijone prebivalcev, ki trpijo zaradi vojne." "Tigray so popolnoma uničili. Uničili so vse dobrine, ki smo jih skupaj ustvarjali 30 let. Požgali so šole, bolnišnice, tovarne, izropali vse hiše. Ubijajo, kogarkoli srečajo. V majhni vasi so včeraj ubili 21 ljudi, od tega sedem duhovnikov", je novinarjem povedal Mulugeta Gebrehiwot Berhe, član TPLF. Albert Viñas, predstavnik organizacije Zdravniki brez meja, je bil eden prvih, ki mu je uspelo priti v Tigray. Kljub

pritiskom Združenih narodov so ZBM in prvi konvoji s humanitarno pomočjo lahko prišli v Tigray šele 16. decembra. "Ker letalski poleti niso bili možni, smo vso pomoč pripeljali po skoraj 1000 km dolgi cesti iz Adis Abebe do Makele. Banke v Tigraju so bile zaprte, tako da tudi denarna pomoč ni mogla priti. Obiskali smo tudi mesta Adigrat, Adwa in Axum. Nikjer

ni bilo elektrike ali vode. Bolnišnice so bile uničene ali v slabem stanju, zdravil ni bilo, ker so jih pokradli, bolniki so bili podhranjeni. Ljudje so se razbežali na vse strani, se zatekli k sorodnikom." Francesco Rocca, predsednik italijanskega Rdečega križa, je Tigray obiskal februarja. "To humanitarno potovanje je bila ena najtežjih misij v mojem življenju. V Makalle

manjka hrane, zdravil in veliko nujnih storitev. Otroci živijo v strašnih razmerah. Na tisoče razseljenih oseb živi v taboriščih v nečloveških pogojih. Podhranjeni so, velikokrat ločeni od ostalih družinskih članov, brez zdravstvene oskrbe. Apeliral sem na obe sprti strani, naj omogočita neoviran in varen dostop za humanitarno pomoč. Prostovoljci etiopskega Rdečega križa dobesedno dajejo življenje, ko se spopadajo z naraščajočimi potrebami, a potrebujejo našo podporo. Naš Rdeči križ že sodeluje z etiopskim. Situacija v ruralnih okoljih pa je še hujša kot tu v Makalle. Bolnišnice ne delujejo, ker so bile uničene v spopadih." V težkem položaju so tudi eritrejski begunci v taboriščih.

Teh je bilo v začetku konflikta v Etiopiji 100 tisoč. Januarja letos so satelitski posnetki pokazali, da sta bili uničeni dve begunski taborišči. Veliko beguncev se je znašlo v navzkrižnem ognju. Eritrejski vojaki napadajo taborišča, nasilno ugrabljajo begunce in jih prisilno vračajo v Eritrejo. Poročajo tudi o pobojih in lakoti. Dve begunski taborišči, Hitsats in Shimelba, sta

popolnoma nedostopni. Od začetka konflikta 4. novembra niso tam dobili nobene pomoči. Po poročanju UNICEF – a posledice vojne najbolj občutijo otroci. Februarja so sodelavci UNICEF – a skupaj z lokalnimi zdravstvenimi delavci v mesto Shire pripeljali 6 tovornjakov nujne pomoči. Shire ima 170 tisoč prebivalcev in danes je tam še najmanj 52 tisoč notranje razseljenih oseb. Med njimi je mnogo otrok brez spremstva. Organizacija Samaritan's purse (Samaritanova mošnja) je z letalom pripeljala v Tigray 1800 zabojev hrane za otroke. Poroča, da na tisoče razseljenih ljudi živi, kjer pač najdejo prostor, v opuščeni šolah ali ob robu ceste. Med njimi je mnogo hudo podhranjenih otrok. Franklin Graham, predsednik te organizacije, pravi: "Družine se vsak dan trudijo nahraniti svoje otroke. Po mesecih spopadov so lokalne zaloge hrane izrabljene. Otroci so podhranjeni, družine lačne in milijoni ljudi trpijo. Pripravili smo dovolj hrane, bogate s proteini, da lahko en mesec pomagamo 18.000 otrokom ...Tigrayce so že tako prizadeli roji kobilic in pandemija covida-19. Brez nujne pomoči se njihov obupni položaj lahko hitro še poslabša. Prosim, molite za te trpeče ljudi in da v tej regiji zopet zavladajo mir. Molite tudi za našo ekipo, da bomo lahko najbolj ranljivim pripeljali pomoč in nahranili lačne, saj tako ravnamo v Jezusovem imenu." "Nevarnost vojnih zločinov je velika in bo verjetno še hujša, če Etiopiji ne bo uspelo premagati etničnega nasilja, spodbujanja sovraštva in napetosti med verami", je 5. februarja opozorila Alice

Wairimu Nderitu, posebna svetovalka Združenih narodov za preprečevanje genocida. Abiya Ahmeda nekateri ljudje skoraj obožujejo, a marsikdo o njem piše, da je patološki lažnivec, narcis in kriminallec, kriv za vojne zločine v Tigraju in kršenje človekovih pravic v drugih regijah. Na začetku mandata je izpustil na tisoče političnih zapornikov in ljudje v Etiopiji so svobodnejše zadihali, saj so upali, da se bodo razmere spremenile. Zdaj zopet zapira politične nasprotnike. "Njegove besede so kot med, njegova dejanja pa nekaj čisto drugega. Prekosil je svojega učitelja, eritrejskega predsednika in diktatorja Isaiasa Afwerkiya." Namesto da bi vlada pomagala revežem, nepismenim, brezdomcem, bolnikom, uličnim otrokom, kmetom, mladim, brezposelnim itd., tujcem prodaja zemljo in zapravlja denar za tanke in bombe. Po drugi strani morajo v Etiopiji plačevati vse zdravstvene storitve in celo najemnine za barake iz navadne plastične cerade. Spraviti vojsko iz Adis Abebe v tisoč kilometrov oddaljeni Tigray tudi ni majhen finančni zalogaj. Najbrž so s tanki uničili že tako slabo in edino cesto, ki gre iz prestolnice v Makelle. Sprašujem se, kako si lahko navadni ljudje, ki bi radi le živeli v miru, pustijo tako oprati možgane, da podpirajo in sodelujejo v vojnih spopadih, v katerih potem milijoni nedolžnih trpijo in izgubijo življenje. Morda pa ni res, da je denar sveta vladar, ampak se vsi skupaj prepuščamo ravnodušnosti ali se iz strahu nočemo upreti krivicam in nasilju, ki je nasprotje ljubezni. In ker je Tigray regija, ki je bila napadena in brani svojo ustavno pravico do samostojnosti, sem na njihovi strani. Ko poslušam njihovo nacionalno himno, začujem, kako ponosni in močni so in kako ljubijo svojo domovino. Popotnika v Etiopiji očara vse, posebno pa otroci. Francesco Rocca je o potovanju v Tigray zapisal: "Čeprav sem bil navzoč že na mnogih območjih, kjer so spopadi in revščina, je vsakič, kot bi bilo prvič. Ne moremo se navaditi na uničenje, revščino, pomanjkanje človekovih pravic. A nikoli ne bom pozabil na nasmehe etiopskih otrok. To mi daje upanje na prihodnost. Res je, da smo v času globalne pandemije, a ne smemo se odreči naši človeškosti. Nanjo nas spominjajo ti nedolžni obrazki, ki jim uspe, kar lahko uspe samo otrokom, da pogledajo onkraj groze."

Špela Pahor, povzeto po različnih virih

Pogled v matično domovino

Opoziciji ni uspelo odstaviti oz. zrušiti vlade!

V Sloveniji poteka čas ocenjevanja poraza opozicijskih strank, ki na izrednem zasedanju državnega zbora niso zbrale dovolj glasov za odstavitve vlade. Spodbujanje Karla Erjavca, predsednika Desusa oz. upokojenske stranke, ki se je kar sam razglasil za novega mandatarja in premiera, pri čemer je kot političnega talca zlorabil poslance svoje stranke, ima največjo posledico v tem, da se mu opozicija odreka in bo skoraj zagotovo moral zapustiti politiko. Stranke, zbrane v t. i. Koaliciji ustavnega loka, bi na poraz v parlamentu najraje pozabile, saj izjavljajo, da niso verjele v uspeh in da je šlo zgolj za preštevane glasov. Toda hkrati so vse omenjene stranke napovedale, da bodo nadaljevale boj zoper zdajšnjo vlado, pri čemer se je usklajevalec stranke Levica Luka Mesec zatekel k grožnjam. Ta stranka v državnem zboru zastopa in navaja politična stališča najbolj levih skrajnežev, ki jih navdihujeta režima v Venezueli in Severni Koreji, odslej pa bodo take skrajnosti revolucionarne levece, grozijo Luka Mesec in njegovi, nadaljevali tudi v javnosti. Gre za grožnjo ustavnemu redu države, zaradi česar nekateri ocenjevalci razmer pričakujejo ukrepanje

tožilstva. So pa tudi v stranki Socialni demokrati politični skrajneži. Lev Kreft, predstojnik nekdanjega marksističnega centra pri vodstvu slovenske Komunistične partije, je v ljubljanskem časniku Dnevnik zapisal: “Upor pogrešam vedno bolj, vedno bolj si želim protestov in demonstracij. Razburjenje pred ekranom je neučinkovito in brez upa na zmago. Zgodbe o tem, kaj vse počnejo v državnem zboru, da bi spreobrnili zdajšnjo oblast, se vlečejo kot tista o jari kači in steklem polžu. To početje je tako očitno brezplodno, da kar kliče po prispevku z ulice.” Premier Janez Janša je po glasovanju o nezaupnici vladi dejal: “Jutri je nov dan in naša vlada vabi vse poslanske skupine iz državnega zbora k sodelovanju pri premagovanju epidemije in k skupnim naporom za blaginjo Slovenije. Ne gradimo na zamerah, dovolj je prostora za vse in vsi se lahko prepoznamo v barvah Slovenije.” Na drugačen način pa se je odzval prof. dr. Jože P. Damijan, ki se je prvi ponudil za mandatarja mogoče nove vlade, pa ga je potem izrinil Karl Erjavc. Zdaj je Jože P. Damijan zapustil predsednika upokojenske stranke Karla Erjavca in se zavzema za ustanovitev nove politične stranke, ki bi jo,

seveda, vodil on. Sedanja vlada je odločena in pripravljena, da bo do konca mandata vodila izvršilno oblast v Sloveniji. Razmere v zdravstvu naj bi pričel urejati in izboljševati nov minister za zdravje dr. Janez Poklukar. Ni član nobene stranke, izkazal pa se je kot direktor bolnišnice na Jesenicah in kot generalni direktor Univerzitetnega kliničnega centra (največje slovenske bolnišnice) v Ljubljani. Premieru Janezu Janši je uspel predlog, da bosta medicinski fakulteti povečali število študentov medicine – v Ljubljani iz 165 na 205, v Mariboru pa iz 96 na 106 vpisnih mest. Predsednik vlade tudi zatrjuje, “da imamo v Sloveniji 200 tisoč prebivalcev, ki nimajo zanesljivega dostopa do osebnega zdravnika. Ta vlada pa tega ne bo dovoljevala.” Politične razmere v Sloveniji močno obremenjuje odnos tožilstva do politikov in drugih oseb z desnega prizorišča, ker ne ukrepa zoper grožnje s smrtjo, o čemer obstaja veliko dokazov. Nelagodno in mučno mi je o takih grožnjah poročati, a je treba. Na naslovnici revije Demokracija so zapisali Tožilstvo: Življenje Janše ne šteje. Za primer so na naslovnici navedli tudi trditev nekega Petra Mlačnika, “da je treba Janeza Janšo javno zaklati kot

prašiča. Druge rešitve ni.” Na nedavnem protivladnem protestu v Ljubljani, ki je bil, seveda, nezakonit, so

ne mara. Notranji minister Aleš Hojs je primere groženj in zastraševanja takole ocenil: “Organi pregona,

Dr. Janez Poklukar

si protestniki podajali in brcali žogo, na kateri je bila narisana glava predsednika vlade Janeza Janše. Povedano je bilo, “da želijo tako na simboličen način zbrcati virus in vlado Janeza Janše.” Državna tožilka Klementina Prejac je zavrgla obtožnico proti nekemu Alojziju Brezniku, ki je na svoji spletni strani zapisal, da je notranji minister Aleš Hojs “pes, ki ga je treba likvidirati”. Po mnenju tožilke je bil Breznik pač vznemirjen zaradi dejanj vlade, katere član je tudi Hojs, in je zato tako reagiral. To pomeni, da si je Hojs kriv sam, ker je pač član vlade in politične opcije, ki je Breznik

posebej tožilstvo in sodstvo, so v pregonu sovražnega govora popolnoma odpovedali. Izkazuje se, da je ta pregon usmerjen na tiste desno usmerjene politike, ki jih je treba onemogočiti, hkrati pa smo tisti, ki smo že bili deležni več kot očitnih groženj s smrtjo (Jože Možina, Janez Janša, jaz) odpravljeni v stilu 'sami ste si krivi'.” Janez Janša pa je zapisal: “Sprašujem vas, pristojne v policiji, tožilstvu, sodiščih, ali imamo pravno državo, ali zakoni veljajo za vse enako, ali se lahko grozi s smrtjo tistim, ki jih imate za drugorazredne. Tožilstvo bo neposredno odgovorno za vsako morebitno uresničeno

grožnjo s smrtjo.” V tej kroniki tistega, kar naj bi bilo najbolj pomembnega v Sloveniji, slovenski družbi in državi, nadalje navajam, da pri Novi univerzi v Ljubljani deluje Fakulteta za slovenske in mednarodne študije. Je edina fakulteta, ki ponuja študij slovenoslovja, kar so izobraževanje in raziskave o slovenstvu, slovenski zgodovini in kulturi ter slovenski državi, in sicer na vseh treh študijskih stopnjah. Študijski programi zagotavljajo študentom zelo bogato znanje z različnih področij humanistike in družboslovja, zgodovinopisja ter politologije, umetnosti, kulture in naravne dediščine, filozofije, jezika in književnosti, prava, migracij in varovanja okolja. Pri fakulteti za slovenske in mednarodne študije obstajajo tudi možnosti zaposlitve diplomantov. Vipavski glas, glasilo tamkajšnje krajevne skupnosti, poroča, da bo letošnjo jesen v prenovljenih prostorih vipavske stare šole pričela delovati Fakulteta za vede o zdravju, ki je članica Univerze na Primorskem. Gre za trajni sedež in z njim so v občini zelo zadovoljni. Je primernejši od dozdejšnje namestitve v Novi Gorici. Fakulteto v treh letnikih obiskuje približno 130 študentov vsako študijsko leto.

Marijan Drobež

Združenje Delavnice molitve in življenja

Odmik s psalmi, ki ga živiš doma

V Združenju Delavnice molitve in življenja koristno uporabljajo digitalno tehnologijo, da lahko udeležencem posredujejo vsebine za duhovno življenje, ki jih sami živijo doma v njim najbolj primernem času dneva. Tako je na zadnjem virtualnem duhovnem odmiku več kot 300 udeležencev štiri dneve živelo močne čase ob psalmih. Kdor se je prijavil (www.dmz.si), je vsak dan dostopal do besedila (nagovori o psalmih, navodila za meditacijo ter predlogi za molitev) ter vzporedno spremljajočih zvočnih posnetkov. Vsebinska je temeljila na knjigi Psalmi za življenje p. Ignacia Larrañaga OFMCap, ustanovitelja Delavnic molitve in življenja, ki pa za zdaj v slovenščino še ni prevedena. Eden od ciljev je bil spoznati globine nekaterih čudovitih psalmov in izkusiti Božje delovanje, da bi mogel

posameznik osebno izbirati ponujene in odkriti še druge primerne psalme za vsakodnevno poživitev

molitve glede na trenutno duhovno potrebo. Ob tem pa se je treba tudi zavedati, kako so te molitve molili preroki, svetniki, mučenci, sam Jezus in Marija, da

so dosegali povezanost s svojim Bogom. Da so psalmi postajali hrana za življenje duha na živ

napačnih mladostniških odločitev, kjer sem malo skrenila z Jezusove poti. Po vsej milosti in hvaležnosti sva se nekje srečala. Od takrat sva združena in še bolj poglobljena tudi s pomočjo DMŽ. Ps 51 me podpira in mi daje moč in hvalo, kako je Jezus usmiljen in te ne prezira. Ps 103 pa me ozdravlja vseh bolezni in zmot. Zato se s ponižnostjo zahvaljujem Gospodu, ker na veke traja njegova dobrot. Amen.” (S. A.) “Oj, Gospod, sliši me! Pomagaj mi, da se prepoznam stisnem v tvoj objem!” (M. D.) “Ja, hrana za mojo dušo, ki jo zelo potrebujem. Zelo sem vam hvaležna. Da zdaj nežno čutim Njegov objem, mir, ljubezen ...” (J. V. U.) “1. dan, z menoj je vsak dan. V rutini sem prepoznala svojo težavo. Naj mi Gospod pomaga, da ne bom iskala sprememb, ki prihajajo od zunaj, temveč poživljajočo tišino, molk, ki prihaja od znotraj. 2. dan Te prepoznam v dihu in Besedi. Kakor zrak me

obkrožaj, Gospod, kaj želiš, da storim. Da se v Tebi umirim in brezpogojno zaupam, saj si Ti moj rešitelj. Ti, Gospod, si usmiljen. Poslušam Te in se Ti izročam, Ti osrečuješ mojo dušo, Ti, Gospod. Hvala Ti za prosojnost, za Tvojo prisotnost in Besedo! Molitev in psalmi, to je blagoslov za mojo dušo. Gospod ve, kaj potrebujem. Tretji dan, ko se prepustim ponižnosti in zaupanju, da vse premorem v njem, ki mi daje moč, vero, ljubezen ... Danes me je še posebno nagovorila vrstica 51,12, “čisto srce, o Bog, mi ustvari, stanovitnega duha v meni obnovi”. Z nenehnim ponavljanjem te vrstice se potopim v Božje usmiljenje, ki me je reševalo, me rešuje in me bo reševalo vse dni življenja. Doživela sem čudovit objem milosti in ljubezni. Slava Ti Gospod, moj Bog. Tudi vrstica 51,17 odzvanja in me nagovarja, “da odveže moje ustnice in mi da dejavno moč pričevanja”. (A. L.) “Tako čudovite razlage, zakaj je v psalmih toliko izrazov sovraštva, želje po

maščevanju ipd. ... nisem našla nikjer kot le pri vsebini tega odmika. Besede avtorja zares zadenejo v bistvo človekove narave. Hvala za vaše delo in ljubezen, ki jo vnašate v pripravo tega odmika. Čudovite besede br. Ignacia: “Ko živo izkusim, da mi daje Bog trdnost, da je moj Oče, me ljubi, je moja trdnjava in polnost, česa naj se še bojim? Strah izgine, ker moja samoto napolni Bog. Zelo me nagovarjajo tudi besede, kaj je mir. MIR je odsotnost vsega zla in prisotnost vsega dobrega, kar v originalu pomeni ŠALOM.” (M. S.) “Vsak trenutek želim biti povezana s Teboj, moj Gospod. Branje Tvoje besede me v vsem poživlja. Biti v tišini s Teboj mi je v veliko veselje. Preplavlja me tvoja ljubezen, ki mi daje moč v vseh preizkušnjah. Ostaniva povezana, moj Bog. Hvala in slava Ti, moj Gospod. Amen” (E. K.)

Jba

Časnikar Gianni Borsa na srečanju o politiki po pandemiji

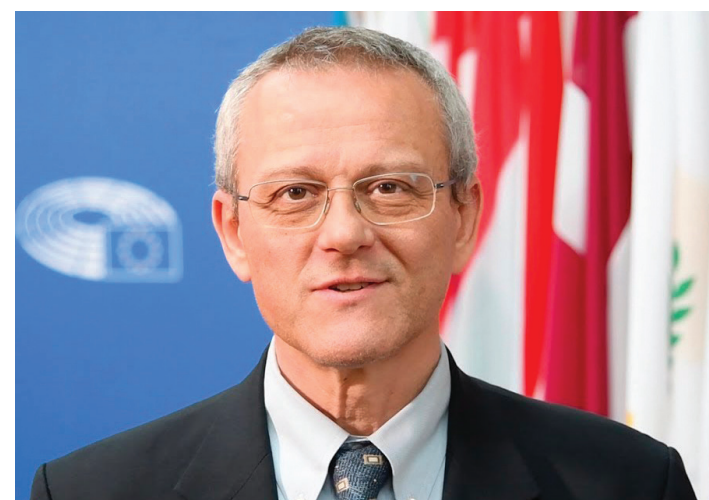
“Rešitev je tesno povezana s prehodom od 'jaz' k 'mi'”

Kakšna je oziroma kakšna naj bo politika po pandemiji? Z iskanjem odgovorov na ti osnovni vprašanji so se ukvarjali na srečanju, ki je preko spleta potekalo v sredo, 10. februarja. Razprava je spadala v sklop debat

zakoreninjene na ozemlju, bi potrebovali večje angažiranje državljanov v dobrobit vseh. Sposoben politik je, kdor zna ustrezno reševati kompleksne probleme sodobnega časa. Komunikacija je v politiki zelo pomembna: učinkovita

državi 209 milijard evrov pomoči, pridobila v očeh ljudi veljavo. Moderatorja večera je zanimalo, ali je čas populizmov, ki je do pred kratkim označeval italijansko družbeno stvarnost, dokončno mimo? “Ne”, je ocenil gost, za katerega je za razširjenost populizma kriv individualizem: “Če ne spoznamo, da smo vsi bratje v skupnem načrtu, in ne preidemo od 'jaz' k 'mi', ne pridemo do rešitve.” Za Borso politika ne predstavlja kraja uveljavljanja absolutnih resnic, ampak prostor sodelovanja ob upoštevanju vrednot. “V središču politične pozornosti mora vedno biti človek.” Kako pa naj kristjani uveljavljajo svoje vrednote v politiki? Možnosti je veliko, če prizadevanje temelji na vnemi, sposobnosti in želji po angažiranju. Kristjani, ki verjamejo v evangelij, gojijo upanje, pravičnost in pozornost do šibkejših. “Morajo pa tudi iti proti toku: povedati stvari, denimo, ki niso vseh vplivnim krogom oblasti. Le tako bodo lahko kvas in sol, kar pomeni, da bodo pripomogli k izboljšanju družbenih razmer,” je zatrdil. Gost srečanja je vsekakor optimist. Pri določitvi smeri plovbe v teh negotovih časih naj bi prevladala treznost in optimizem. Razpravo je sklenil goriški nadškof Carlo R. M. Redaelli, ki je menil, da bi politike morala spremljati tudi borbenost. “Soli in kvasu bi torej dodal malo popra,” je ocenil.

Mch

z naslovom *Kriza, ki je ne gre zapraviti: orientirati se v času negotovosti*, ki ga Goriška nadškofija prireja v sodelovanju s Katoliško akcijo. Srečanje je s svojimi razmišljanji, ugotovitvami in mnenji oblikoval časnikar Gianni Borsa. Dopisniku tiskovne agencije SIR (Italijanska škofovska konferenca) iz Bruslja in predsedniku milanske Katoliške akcije je vprašanja postavljala docent filozofije na videmski univerzi in predsednik inštituta Jacques Maritain, Luca Grion. Gost srečanja se je uvodoma zaustavil pri iskanju rešitev iz krize, ki jo doživljamo zaradi pandemije. “Zdravstveno, ekonomsko in socialno krizo lahko prebrodimo le – skupaj.” V času, ko politične stranke ne privabljajo ljudi in niso

obrazložitev sprejetih odločitev je tesno povezana s predhodnim poznavanjem (poslušanjem) težav ljudi. Pogovor se je dotaknil tudi italijanskega deficita kulture, “ki ga je treba nadoknaditi.” Prebivalci ne berejo knjig, časopisov in delež univerzitetno izobraženih je majhen v primerjavi z drugimi razvitimi državami. Gost srečanja je opozoril tudi na pomanjkanje državljskega čuta. Družine bi morale po njegovem spodbujati mlade k angažiranosti v družbi. Tudi ženske bi se morale v večjem številu vključevati v politiko: “Naša družba potrebuje nadarjenost, intuicijo in kvalitete žensk.” Evropa, kateri je precejšen del javnosti na “Škornju” še pred nedavnim nasprotoval, je, z obljubo o dodelitvi

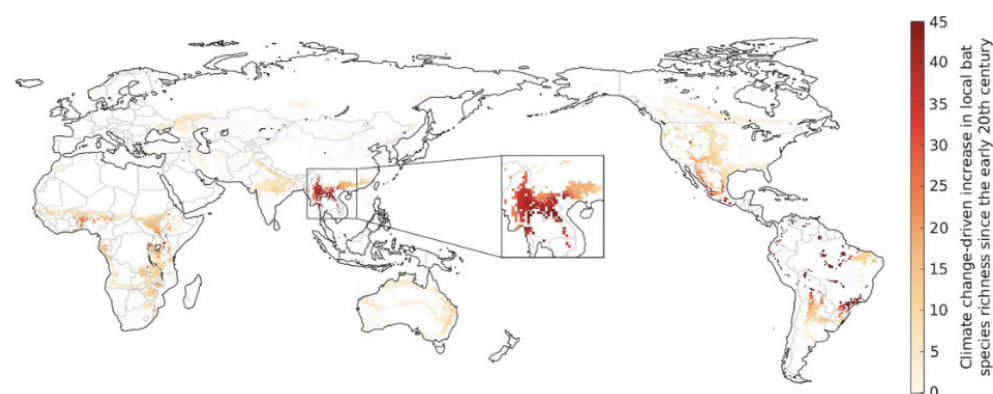
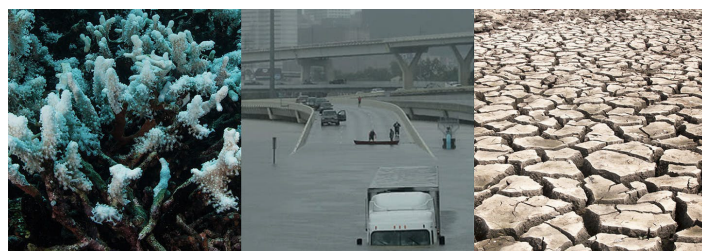
Nove raziskave o podnebnih spremembah

Obstajajo dokazi o povezavah med covidom-19 in naravnimi katastrofami

Na televizijskih ekranih smo lahko videli, kako je 7. februarja odcep himalajskega ledenika povzročil dvig vode čez bregove in poplavo v indijski deželi Uttarakhand. Segrevanje ozračja je

in divjimi živalmi. Nove raziskave poudarjajo tesno povezavo med globalnim segrevanjem in selitvijo netopirjev. V južne kitajske pokrajine se je v zadnjem stoletju preselilo veliko vrst netopirjev. V njih je prisotnih

le-teh, spreminjajo ekološke habitate, zaradi česar nekatere vrste izginjajo z določenih območij, omogočajo pa jim širitev na druga. Da bi prišli do te ugotovitve, so znanstveniki ustvarili zemljevid svetovne vegetacije v začetku dvajsetega stoletja in ga nato primerjali s podatki (temperature, oblačnost, padavine) takratnih podnebnih razmer. Nato so zemljevid primerjali s pogoji, ki jih mora imeti habitat, da lahko gosti različne vrste netopirjev. Te podatke so

vzrok tega, da se je ledenik odtrgal in zgrmel v vodovje. Zadnje študije priznanih znanstvenikov dokazujejo, da obstajajo povezave med globalnim segrevanjem in covidom-19. Iz njihovih podatkov je mogoče razbrati, da se je zaradi naraščajočih temperatur v kitajski provinci Junan znatno povečalo število vrst netopirjev. V prvi hipotezi se je zdelo mogoče, da je krčenje gozdov na nekaterih območjih Daljnega vzhoda omogočilo tudi prehod bolezni z živali na človeka; to poseganje v naravo naj bi namreč povzročilo večje stike med ljudmi

približno 100 različnih vrst koronavirusov, ki so že povzročili velike epidemije. Študija zoološkega odseka Univerze v Cambridgeu kaže, da so južnokitajska provinca Junan in sosednje regije v Mjanmaru in Laosu območja z največjim porastom netopirjev zaradi vplivov podnebnih sprememb. Več kot 60 % nalezljivih boleznih po vsem svetu izvira iz divjih živali. Med drugim netopirji “prenašajo” največji odstotek zoonotskih virusov med vsemi sesalci. Na prisotnost vrst pa vplivajo podnebne spremembe, ki pogojujejo geografsko razširjenost

primerjali z razširjenostjo teh sesalcev na ozemlju; razširjenost se je spremenila ravno zaradi spremenjenih podnebnih razmer. Nove raziskave potrjujejo tudi to, kar se že dalj časa govori, da je amazonski pragozd v veliki nevarnosti in da bi lahko izginil v nekaj desetletjih: do leta 2064 bi se dejansko večina tega bogatega in dragocenega ekosistema lahko spremenila v neizmerno sušno savano. Znanstveniki opozarjajo, da če bi se to zgodilo, bi bila ta končna faza in bi se ne bilo mogoče vrniti nazaj.

Karlo Nanut

Naturopatski nasveti (327)

Erika Brajnik

Walnut (oreh)

Walnut je cvetna esenca spremembe. Spoznali smo že cvetne esence, ki urejajo spremembe, vendar spremembe v neznanu. Walnut pa je cvetna esenca, ki ureja spremembe v znano, npr. ko gremo v novo šolo, se upokojimo, prvič kopamo dojenčka. V zadnjem primeru damo v vodo ob prvem kopanju deset kapljic esence Walnut. Odlična je tudi za lažji prehod v smrt, zato jo kapamo po ustih umirajočega ali mu jo namažemo po ustnici. Pomaga nam ob upokojitvi ali ko menjamo službo, pri čemer nas čaka samo še fizična sprememba, ob prehodu v puberteto, menopavzo, andropavzo, ob prvi menstruaciji, ko izgubimo menstruacijo, ko nas čaka določena operacija, ob porodu, prenehanju dojenja, vstopu v vrtec, šolo, ob selitvi, na potovanju, če smo zaprti in ne moremo na blato. Walnut je tudi cvetna esenca terapevtov, da postanejo bolj fleksibilni in se zaščitijo pred negativno energijo stranke. Lahko jo torej damo v kremo za masažo ali razpršimo po sprejemnici. Cvetna esenca nas pospremi na poti pričakovane spremembe, ko torej vemo, kaj nas

čaka, da smo bolj fleksibilni in lažje dojemamo novosti. Ko nas je prvič doletela koronska kriza, nismo bili pripravljeni (Rock Rose), zdaj ko jo že poznamo, nam Walnut pomaga prestat naporno pot ustavitve javnega življenja, dela od doma itd. V tem primeru je Walnut odličen. Koristen je tudi, ko otroku rastejo prvi zobki; ko se poročimo, nam pomaga ublažiti tremo in spremembo. V človeku poraste prilagodljivost, esenca ustvari nekakšen vibracijski ščit pred vsem negativnim, zato je, kot rečeno, odlična za terapevte, da stranka ne poškoduje terapevta, ki je preveč empatičen in se je preveč poistovetil s stranko, tako da postane utrujen po terapiji ali celo zbolil! Vsi terapevti so na začetku svoje poti

preveč dojemljivi, radi se prepustijo radovednosti, navdušenju, dobrnamernosti, posledično pa lahko dobijo kakšen neprijeten “dar”, zato je bolje delovati preventivno, se učiti na napakah drugih in cvetno esenco pred terapijami redno jemati, in sicer tri kapljice peroralno, ter jo dodajati tudi v kremo ali masažno olje. Terapija bo bolj delovala, stranka in terapevt pa bosta bolj zadovoljna in izpopolnjena!

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385
Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com
www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa Veneto S.r.l., Sede legale: Via Saint Jean 64 Fontafredda - PN, Sede operativa: Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, Cod fisc e P. Iva IT01882960931 tel. 0499960021 - faks 049 9960022; e-mail: info@centrostampaveneto.com, spletna stran: www.centrostampaveneto.com

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRIT2TV00 naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v skladu s 13. členom Uredbe EU 2016/679 in z zakonskim odlokom 101/2018 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Celotno besedilo je na razpolago na spletni strani www.noviglas.eu v poglavju "Varstvo podatkov". Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh. Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC Izdajanje našega tednika Novega glasa podpirata tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Dežela Furlanija Julijska krajina po DZ št. 26/2007.

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek za založništvo po zakonu št. 198/2016 in zakonskem odloku 70/2017 (prej zakon št. 250/1990). Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks. To številko smo poslali v tisk v torek, 23. februarja 2021, ob 13. uri

NOVI
GLAS

V Veliki Britaniji je izšlo pomembno poročilo

Ne odlašajmo z ekonomskimi spremembami, ki naj imajo nov odnos do narave!

Do pred kratkim je bila narava v ekonomiji močno zapostavljena. Pojavil se je pa trenutek, ko si tega ne smemo več privoščiti. To je ključno sporočilo, zaobjeto v obsežnem znanstvenem poročilu, ki je februarja letos izšlo v Veliki Britaniji in je zdaj dosegljivo tudi širši mednarodni javnosti. Glavni avtor poročila, ki zaobjema 606 strani, je slavni ekonomist indijskega porekla Partha Dasgupta z Univerze v Cambridgeu. Poročilo je izšlo tik pred letošnjim težko pričakovanim simpozijem o biološki raznolikosti, ki naj bi v kratkem potekal na Kitajskem. Med drugim je ta pomembni dokument nastal z namenom, da bistveno pripomore k oblikovanju novega okoljevarstvenega političnega okvira britanske vlade, saj bo v prihodnjih mesecih in letih spodbujal premišljene politične in ekonomske odločitve omenjene vlade. Dasguptovo poročilo

ugotavlja, da je bila narava dobesedno žrtev družbenega in ekonomskega razvoja: v zadnjih desetletjih je

makroekonomske modele za preučevanje gospodarske rasti in ekonomskega razvoja šele v 70. letih

Vir: Univerza v Cambridgeu

bilo človekovo ravnanje z ekosistemom “uničujoče”, beremo v analizi. K temu so še najbolj pripomogle ekonomske vede oziroma t. i. “mainstream” ekonomske politike. V uvodu omenjenega poročila je med drugim zapisano, da je bila narava vključena v

prejšnjega stoletja. Vendar so jo ekonomisti vse do pred kratkim večinoma ocenjevali za nerelevantno spremenljivko. Danes vemo, da so to storili povsem napačno. Ekonomist Partha Dasgupta v svojem poročilu med drugim ocenjuje, da

trajnostna gospodarska rast in razvoj izhajata iz spoznanja, da je naše blagostanje odvisno od smiselnega upravljanja z naravnimi dobrinami in z naravnimi viri. Potemtakem trajnostno gospodarstvo potrebuje nove ekonomske kazatelje, ki naj bodo drugačni od klasičnega BDP-ja. Indijski ekonomist nas opozarja: “Treba je, da v celoti upoštevamo posledice številnih naših socialnih interakcij ter njihove učinke na naravo, in to na vseh ravneh sodobne družbe. Covid-19 naj nam bo v opomin na to, kaj še nas lahko čaka, če tega ne storimo v kratkem času”. Skratka, kot nas opozarja Partha Dasgupta v svojem odličnem poročilu, raznolikost narave naj bo čim bolj smiselno vključena kot ključna spremenljivka politik in razvojnih smernic, ki jih določajo vlade posameznih držav po svetu ter sedeva mednarodna skupnost.

Mitja Stefancic

Cortina d'Ampezzo - Svetovno prvenstvo v alpskem smučanju

Italija in Slovenija pod pričakovanji

Za nami je svetovno prvenstvo v alpskem smučanju v Cortini d'Ampezzo, nedvomno eden športnih vrhuncev leta 2021 – v pričakovanju olimpijskih iger v Tokiu. Na prizorišče je gledala svetovna javnost, dogodek pa je zaradi ukrepov za omejevanje širjenja virusa kajpak potekal brez prisotnosti gledalcev ob progah, v ciljni areni in v samem mestecu. Biser Dolomitov je sicer doživel pomembno vizitko, zmanjkal pa je seveda delež, ki ga jamči priliv privržencev in drugih turistov. Športni del tekmovanj je postregel z nekaterimi potrditvami, pa tudi z vrsto večjih in manjših presenečenj. Pri ženskah, kjer je bil direktor tekem prvi mož ženskega svetovnega pokala pri zvezi FIS, tržaško-trbiški Slovenec Peter Gerdol, je bilo prvo ime Lara Gut Behrami, Švicarka, ki živi na Videmskem in je osvojila zlato tako v veleslalomu kot v superveleslalomu, v smuku pa je bila bronasta. Pri tridesetih po nekaj slabših sezonah smuča letos sicer kot prerojena in je tudi v svetovnem pokalu v polnem boju za veliki kristalni globus, ki ga je odnesla že pred petimi leti. Pri moških je v hitrih

disciplinah slavil tako v smuku kot v superG-ju Avstrijec Vincent Kriechmayr, ki je sicer stalno v samem vrhu, ni pa bil prvi favorit za dvojno zmago. Proslavil se je tudi Francoz

Peter Gerdol

Mathieu Faivre, ki se je okitil z najzlahtnejšo kovino tako v veleslalomu kot v paralelnem slalomu. Brez zvenečega rezultata pa sta ostala ta čas vodilna v skupnem seštevku svetovnega pokala Francoz Alexis Pinturault (drugi v kombinaciji, tretji v superG-ju) in Slovakinja Petra Vlhova (srebrna v kombinaciji). Med najboljšje pa se je, po počasnem stopnjevanju forme in zaupanja, spet zavihtela ameriška zvezdnica Mikaela

Shiffrin s štirimi odličji in zlatom v kombinaciji, čeprav nikakor še ni tisti stroj izpred lanske krize. Italijanski tabor, ki ga je pred startom prvenstva šokirala poškodba prve violine Sofie Goggia, je z zlato medaljo v veleslalomu osrečila Marta Bassino, čast moške reprezentance pa je rešil Luca De Aliprandini s srebrno kolajno vedno v veleslalomu, medtem ko se je Dominik Paris moral sprijazniti s četrtrim in petim mestom v hitrih disciplinah. Nezaodstna pa je ocena slovenski delegaciji, kar je plod predvsem slabe fizične forme adutov Ilke Štuhec (14. v smuku) in Žana Kranjca (šesti v VSL), premalo je pokazala tudi Meta Hrovat. Svetla točka je zato mlada Ajdovka Andreja Slokar, ki je dosegla odlično peto mesto v slalomu (najboljši rezultat zanjo med poklicnimi smučarkami), potem ko je bila po prvi vožnji komaj 17.. V isti tekmi je primorski uspeh dopolnila Novogoričanka Ana Bucik z devetim mestom. V nedeljo se je končalo tudi svetovno prvenstvo v biatlonu, ki ga je gostila Pokljuka. Na Rudnem polju je v bistvu minilo brez pravih presežkov tako za slovenski kot za italijanski tabor.

HC

Stari in novi žvižgači Spoznanja iz polpretekle zgodovine

Ko spremljamo petkove ali podobne protestniške pohode po Ljubljani, mi spomin uide v polpretekli čas. Davnega leta 2013 je Hanzi Filipič v Koledarju celovške Mohorjeve družbe objavil, kako je SDV (= Služba državne varnosti Slovenije do leta 1991) skušala leta 1988 vdreti v Mohorjevo hišo v Celovcu z namenom, da bi preslikala dokumente, ki so po omarah ali celo na uredniških mizah,

Hanzi Filipič

in vstavila v telefone prisluškovalne naprave. Podobnih primerov je bilo nič koliko tudi drugod po Sloveniji pa tudi v zdomstvu in zamejstvu. Takšna početja se nam danes zdijo smešna in se ob njih zabavamo. Vendar to početje

SDV ali tudi KOS-a ni bilo smešno. Udba je tedaj tako iskala podatke, predvsem tiste, ki so se nanašali na takšne ali drugačne obremenitve, bodisi pri posameznikih ali ustanovah, da jim je lažje onemogočala normalno delovanje, ker je tako lahko “vrgla na dan” najrazličnejše obremenilne zgodbe, resnične, zrežirane pa tudi prikrojene. Ljudje, ki so delovali pri SDV pa tudi pri KOS-u, so bili polni nesramnosti,

domišljije in so ustvarjali vsevprek najrazličnejše zrežirane dogodke. O tem se lahko prepriča vsakdo, ki danes vsaj malo pobrska po kakšnem predalu iz polpreteklosti ... Tisti, ki so tedaj pri vseh teh službah imeli kakršno

koli vlogo, se danes radi sprenevedajo, da so pač bili v službi, da se je to in ono res poizvedovalo, vendar ne v slabo komurkoli že, pač pa le v dobrobit, kot tudi zaradi varnosti tedanje države (ne režima!), da ne bi prihajalo do terorističnih dejanj ... So ljudje, ki to verjamejo – blagor jim! – so pa tudi takšni, ki dobro vedo, da so se ti strici iz polpreteklega časa tudi v sedanjem času kar dobro znašli po zaslugi – lahko tudi po naivnosti – tistih, katere so tedaj nadzirali, in jih danes tako srečujemo na kulturnem, gospodarskem, zgodovinskem pa še katerem področju, tudi v zamejstvu! Časi se res spreminjajo, ti so se vedno, s tem nisem rekel, da jim za vsa ta dejanja ne smemo odpustiti, čeprav so nam krepko škodovali, vprašanje pa ostaja – ne glede na to, kaj si kdo ob vsem tem misli, kakšna je dejanska iskrenost kot tudi resničnost njihovega sporočanja in delovanja na področju, kjer ti ljudje delujejo danes, to velja še zlasti za zgodovinarje. Le zakaj bi si ne zastavili tudi takšno vprašanje? Pa ne iz zlobe, ampak zaradi resnice kot tudi naše narodne zgodovine!

Ambrož Kodolja

Dalmatino

Tino Mamić

Od srede do srede (ABC krščanstva)

Tri posebne srede imamo. Tri take, ki se ločijo od drugih sred. Tri svete srede. Izvzete od ostalih. Povzdignjene. To pomeni latinski izraz, ki ga prevajamo z besedo sveti (sacrum). Tako nam je to besedo razlagal naš prevajalec Svetega pisma Otmar Černilogar. Blagopokojni. Dan po pustu je bila, kot vsako leto tudi letos, kljub koroni, pepelnična sredo. Ne pustna, kot bo rekel kak pametnjakovič. Postna sredo. Začetek posta. Po katoliški postavi strogi post, enako kot na velikega petka dan. 40 dni traja postni čas, ki ga sicer bolj ali manj poznajo vse religije. Slovenci ga poznamo že od pamtiveka. Pred vsakim praznikom so naši predniki imeli dan posta. Brez mesa, včasih pa le ob kruhu in vodi. Ali samo ob vodi. Ta čas, najstrožji v letu, označuje tudi pust: veliko veseljačenje tik pred pepelnično sredo. Na pustni torek. Poleg pepelnične poznamo še dve sredi. Velika sredo je sredi velikega tedna, ki je tik pred Veliko nočjo. Tisti teden vsem dnevom rečemo veliki. Začne se z nedeljo, ki ji ne rečemo velika, ampak cvetna ali oljna. Potem pa: veliki ponedeljek, veliki torek in tako naprej do velike sobote. Sledi velikonočna nedelja, ki ji rečemo Velika noč. Po katoliški tradiciji, ki izhaja iz judovstva, je prvi dan tedna nedelja. Z velikonočno nedeljo se tako začne velikonočni teden. Velikonočna nedelja, velikonočni ponedeljek. To sta dela prosta dneva. Sledijo velikonočni torek, velikonočna sredo, velikonočni četrtek ... V breviju se molijo ta teden molitve tako kot ob nedeljah. S tem poudarimo, da je Velika noč največji krščanski praznik. Ne pa Božič, kot marsikdo misli, če ni hodil k verouku ali pa je to prešpical. Zato tale kolumnica, ki bi jo lahko naslovlili tudi ABC krščanstva. Torej, ponovimo: pepelnična sredo, velika sredo in velikonočna sredo.

POGOVOR Tina Fabi Pahor iz Devina, študentka na Nizozemskem

“Prepričana sem, da me bo ta izkušnja močno obogatila!”

Devetnajstletna Devinčanka Tina Fabi Pahor se je kljub neugodnemu času za nove izkušnje odločila, da bo univerzitetni prag prvič prestopila v tuji državi. Po končani Mednarodni gimnaziji Bežigrad v Ljubljani se je vpisala na Tilburg University, kjer študira podjetništvo in poslovno inovacijo. Pogovorili sva se o njeni odločitvi in o življenju v mestecu na jugu Nizozemske.

Zakaj si se odločila za študij v tujini in zakaj si izbrala ravno Nizozemsko?

Lansko šolsko leto se je za dijakke Gimnazije Bežigrad končalo precej nenavadno, ker so nas nepričakovano obvestili, da bodo za končno oceno upoštevali dotedanje delo in da v bistvu bomo višjo srednjo šolo končali brez mature. Konec marca sem bila precej zbegana, ker nisem točno vedela, kako in kam naprej. Vpisala sem se na študij v Ljubljani, a nisem bila prepričana, da je to prava

izbira zame. Vedela sem, da me zanima ekonomija; od nekdaj sem si želela v tujino, nisem pa imela posebnih želja glede destinacije. Čisto po naključju sem na spletu

V bistvu ne, tudi ker v trenutku, ko sem odpotovala, je bila situacija na Nizozemskem izrazito boljša kot pri nas. Avgusta in septembra so bile vse

dobila Tilburg University, katere ponujene smeri so se mi zdele zelo zanimive. V nekaj dnevih sem temeljito razmislila in se na koncu vpisala tik pred koncem vpisnega roka.

Trenutna situacija na svetu torej ni preprečila novega začetka v tuji državi.

trgovine in restavracije odprte, maske v bistvu niso uporabljali in okužb ni bilo veliko.

Kakšno je pa zdajšnje stanje na Nizozemskem?

Strožji ukrepi so se pojavili v mesecu oktobru, ko so začeli zapirati restavracije in podobne obrate. Do

popolnega zaprtja je prišlo tik pred božičnimi počitnicami s predvidenim trajanjem do polovice januarja, a žal so ukrep že dvakrat podaljšali in zdaj je v veljavi do začetka marca. To pomeni, da imamo policijsko uro ob 21.00, restavracije obratujejo samo za dostavo in prevzem hrane, obiski prijateljev in znancev so omejeni, masko pa nosimo v zaprtih prostorih.

Katere so glavne razlike med življenjem v naših krajih in na Nizozemskem?

Kar me je še najbolj presenetilo, je to, da je na Nizozemskem veliko mladih študentov in dijakov, ki delajo v trgovinah in barih. V bistvu podobne službe opravljalo skoraj večinoma mladi. Posebna razlika pa je tudi ta, da je ob nedeljah na Nizozemskem v glavnem vse zaprto in življenje se začne šele ob 11. uri, pred tem pa ni nikogar po ulicah.

Kot pa mogoče že vsi vedo, je tukaj kolo bistvenega pomena, ker se v bistvu

veliko premikaš s tovrstnim prevoznim sredstvom, ljudje pa so po značaju nekoliko bolj zaprti in introvertirani, kar je značilno za severne države.

Katere so pa razlike na študijskem področju?

Osebnostno nimam izkušenj na slovenskih ali italijanskih univerzah, imam pa brata, ki študira ekonomijo v Italiji, in v primerjavi z njim lahko rečem, da imamo na univerzi, ki jo obiskujem, veliko več praktičnega dela in skupinskih projektov. Poleg tega študij na Tilburg University zahteva veliko sprotnega dela, ker predmet ne opraviš le s končnim izpitom, ampak imaš med semestrom kar nekaj nalog.

Imaš mogoče možnost, da se vsaj za kratek čas med počitnicami vrneš domov?

Vrnila sem se med božičnimi počitnicami, ko sem končala izpitno obdobje. Pot iz Nizozemske v Devin pa je bila kar dolga. Kar nekaj letalskih povezav so v tem obdobju ukinili in v bistvu

direktnega leta med letališči v bližini doma in Nizozemske ni. Pogoste so dolge zamude in odpovedi letov. Poleg tega so za letenje obvezni sveži testi, preventivne karantene in podobno, kar še dodatno zakomplicira vrnitev za kratek čas. Zaradi tega mislim, da se ne bom vrnila vse do takrat, ko bodo veljali strogi ukrepi za zajezitev širjenja okužb.

Se vsekakor veselíš svoje izbire?

Brez dvoma, saj sem prepričana, da me bo ta izkušnja močno obogatila. Univerza mi je zelo všeč predvsem zaradi tega, ker je pretežno praktično usmerjena. Veselim se tudi dejstva, da sem odpotovala že avgusta, ko smo pri nas že pričakovali drugi val. V prvih mesecih sem imela možnost, da sem spoznala kraj, v katerem živim, in kar nekaj sošolcev in vrstnikov, tako da zdaj nimam večjih težav z življenjem v tuji državi.

Giulia Černic

Naroči se na
Novi glas!

NOVI
GLAS

Novi naročniki prejmejo
v dar novo knjigo
Stare jedi v novih loncih.